

**МІНІСТЕРСТВО
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**Кафедра тактико-спеціальної та
спеціальної фізичної підготовки
факультету підготовки фахівців
для підрозділів кримінальної поліції
Кафедра вогневої підготовки
факультету підготовки фахівців
для підрозділів кримінальної поліції**

**СЛУЖБОВО-БОЙОВА
ПІДГОТОВКА
ЯК ОСНОВА ПРОФЕСІЙНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ**

*Міжнародний науково-практичний
круглий стіл*

30 листопада 2023 року

**м. Одеса
2023**

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**Кафедра тактико-спеціальної та спеціальної
фізичної підготовки
факультету підготовки фахівців для підрозділів
кримінальної поліції
Кафедра вогневої підготовки факультету підготовки
фахівців для підрозділів кримінальної поліції**

**СЛУЖБОВО-БОЙОВА ПІДГОТОВКА
ЯК ОСНОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ПОЛІЦЕЙСЬКИХ**

Міжнародний науково-практичний круглий стіл

30 листопада 2023 року

**ОДЕСА
2023**

*Матеріали публікуються в авторській редакції.
Оргкомітет не завжди поділяє думки авторів публікацій*

Службово-бойова підготовка як основа професійної діяльності поліцейських: матеріали Міжнародного науково-практичного круглого столу, м. Одеса, 30 листопада 2023 р. Одеса: ОДУВС, 2023. 170 с.

Збірник містить матеріали Міжнародного науково-практичного круглого столу «Службово-бойова підготовка як основа професійної діяльності поліцейських», в якому взяли участь науковці, здобувачі закладів вищої освіти та практичні працівники правоохоронних органів України. Тематика публікацій охоплює актуальні проблеми службово-бойової підготовки поліцейських.

Матеріали конференції можуть бути використані в науково-дослідній роботі, освітньому процесі, а також у законотворчості та правоохоронній діяльності.

*СЛАВА УКРАЇНІ !
ГЕРОЯМ СЛАВА !*

Шановні учасники Міжнародного науково-практичного круглого столу «Службово-бойова підготовка як основа професійної діяльності поліцейських»!

Дозвольте мені від імені колективу Одеського державного університету внутрішніх справ і від себе особисто привітати всіх учасників та висловити вдячність за можливість взяти участь у такому непростий для країни час в обговоренні питань посилення практичної скла-

дової в освітньому процесі, врахування сучасних викликів, які обумовлені збройною агресією рф проти України.

Науково-практичний круглий стіл як для науковців, так і для практиків є нагодою обговорити наявні проблеми, що існують в службово-бойовій діяльності. Наука і практика мають йти поруч і надалі. Саме для удосконалення теоретичних і практичних навичок правоохоронців, для отримання відповідей на проблемні питання сьогодні організовано цей захід.

Хочу звернути увагу учасників круглого столу, що згідно з планом підготовки освітньо-професійних програм та навчально-методичних комплексів за відповідними профільними напрямками діяльності закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, що належать до сфери управління МВС, який затверджено наказом МВС від 01.09.2023 № 728 «Про розроблення освітньо-професійних програм і навчально-методичного забезпечення закладами вищої освіти із специфічними умовами навчання, що належать до сфери управління Міністерства внутрішніх справ України», завершена робота щодо розроблення освітньо-професійних програм, за якими здійснюватиметься підготовка фахівців для органів (підрозділів) Національної поліції України 2024 року набору, та розпочата робота з підготовки навчально-методичних комплексів до освітніх компонентів освітньо-професійних програм.

Це вимагає вироблення єдиних підходів до змістовного наповнення, посилення практичної складової в освітньому процесі, врахування сучасних викликів, особливо в навчальних дисциплінах «Вогнева підготовка», «Тактико-спеціальна підготовка», «Спеціальна фізична підготовка».

Впевнений, що обговорювані на круглому столі ідеї та рекомендації сприятимуть подальшому розвитку науки та вдосконаленню діяльності Міністерства внутрішніх справ. Бажаю всім учасникам круглого столу плідної дослідницької роботи, конструктивних ідей та нових наукових здобутків, які ляжуть в основу практичних дій поліцейських та інших представників правоохоронних органів!

**Дмитро Швець,
ректор Одеського державного
університету внутрішніх справ**

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА ЯК ОСНОВА СЛУЖБОВО-БОЙОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО

РОЛЬ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ В ЗАСТОСУВАННІ ЗАХОДІВ ПРИМУСУ

*Зайцев Олег,
курсант I-го курсу факультету ПФПКП
Одеський державний університет внутрішніх справ*

Співробітник поліції, під час виконання своїх службових обов'язків, може стикатися з різними небезпечними ситуаціями, які вимагають прийняття відповідальних та складних рішень з обмеженнями в часі для оцінки подій. Ці рішення є надзвичайно важливим для забезпечення правомірного та своєчасного захисту себе та інших осіб. Одним із таких рішень може бути застосування фізичного впливу, спеціальних засобів, вогнепальної зброї проти осіб, які своїми діями загрожують життю та здоров'ю поліцейського або громадян [1]. Для прийняття таких рішень та подолання їх наслідків правоохоронець повинен мати ряд психологічних якостей. Такі якості повинні формуватися з початку навчання поліцейського та постійно покращуватися під час проходження служби. Але слід відзначити, що не всі правоохоронці мають відповідні якості.

Психологічна підготовка — система сформованих психологічних характеристик, необхідних для здійснення професійної діяльності. Ці характеристики формуються та покращуються на протязі всього життя на побутовому рівні, під час проходження служби та проведення практичних занять та тренувань. Висловлюючись саме про якості, які необхідні співробітнику поліції для застосування заходів впливу, такі як: впевненість, самоконтроль, стресостійкість, критичне мислення, головну роль в становленні яких в свідомості правоохоронця відіграють практичні тренування і теоретичні заняття з дисциплін вогневої підготовки, тактико-спеціальної підготовки. Слід відзначити, що вони не тільки дають знання про правила та вимоги використання певного заходу примусу, а й за допомогою методу моделювання подій відтворюють можливі небезпечні ситуації з обмеженнями в часі та іншими факторами, які ускладнюють прийняття рішення поліцейським. Полі-

цейські відпрацьовують певні навички в рамках моделі події. Наприклад, вони можуть відпрацьовувати навички спілкування з підозрюваним, навички застосування фізичної сили або навички використання зброї. Цей метод дозволяє поліцейським відпрацьовувати навички в умовах, які максимально наближені до реальних, допомагає поліцейським зрозуміти, що вони роблять правильно, а що потрібно вдосконалити. Саме тому цей метод є одним з найбільш ефективних, він надає впевненості та рішучості дії. В реальних небезпечних ситуаціях поліцейському буде простіше оцінити ситуацію та зробити правильний вибір.

Відсутність психологічних якостей, які потрібні для ефективної роботи, є наслідком як індивідуальних морально-інтелектуальних особливостей, так і несерйозним ставленням поліцейського до підготовки. Опинившись в реально небезпечній ситуації, в якій є загроза життю, його починає охоплювати страх та переслідує навіть після того, як безпека минула.

Важливо зазначити, що страх може бути не тільки за своє життя, а й за наслідки своїх дій. Особливо, якщо результатом застосування заходів впливу стало каліцтво або смерть людини. Опинившись в такій ситуації, правоохоронець постійно знаходиться в стані стресу та переживаннях. Поліцейський, який вбив людину, може відчувати почуття провини і сорому навіть, якщо він вважав, що його дії були виправдані. Ці почуття можуть призвести до депресії, тривоги та інших проблем з психічним здоров'ям. Це призводить до професійної деформації, яка є доволі поширеним явищем у працівників поліції, в зв'язку з професійною діяльністю [2]. Можна взяти до прикладу доволі відоме дослідження Дж. Вона, яке було проведено в 2016 році: він з'ясував, що 70% поліцейських звільнились протягом 5 років зі служби після застосування зброї на враження і наслідком чого стала смерть особи. Це дослідження дає чітко зрозуміти необхідність психологічної підготовки поліцейських та їх підтримки.

Психологічна підготовка поліцейських, як ключовий фактор у сфері безпечного застосування заходів примусу, виступає як необхідний елемент формування комплексу навичок та знань. Цей процес не лише сприяє розвитку емоційного контролю та аналітичного мислення, але також вдосконалює комунікаційні вміння поліцейських у високо напружених ситуаціях. Окрім того, психологічна підготовка впливає на формування внутрішньої стійкості та відповідальності, що стає ключем до управління стресом та прийняття рішень відповідно до етичних норм. Важливим аспектом є також підтримка психологічного здоров'я

поліцейських, яке сприяє їхній здатності ефективно функціонувати в службових обов'язках. Отже, психологічна підготовка стає не лише інструментом для подолання негативних наслідків застосування заходів примусу, але й важливою складовою для забезпечення високого стандарту службової діяльності поліцейських.

Література:

1. Наукове видання «Службова підготовка як система заходів, спрямованих на Удосконалення знань, умінь та навичок працівників Національної Поліції України». Матеріали круглого столу М. Одеса, 02 листопада 2018 року — 75 с.

2. Медведєв В. С. Проблеми професійної деформації співробітників ОВС (теоретичний та прикладний аспект) / В. С. Медведєв. — К.: НАВСУ, 1999 — 26 с.

РОЛЬ ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ У ФОРМУВАННІ ЕФЕКТИВНОЇ РЕАКЦІЇ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ НА НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ

Кісельов Максим,

курсант 3-го курсу факультету ПФППД

Одеський державний університет внутрішніх справ

Залєвська Ірина,

викладач кафедри ТССФП

кандидат політичних наук

Одеський державний університет внутрішніх справ

Сучасний світ постійно стикається з різноманітними викликами, серед яких надзвичайні ситуації займають особливе місце. Загрози тероризму, катастрофи, злочинність і природні лиха створюють необхідність для професійного та підготовленого реагування з боку правоохоронних органів. У цьому контексті, роль тактико-спеціальної підготовки для поліцейських стає визначальною та є актуальною на сьогодні.

Роль тактико-спеціальної підготовки поліцейських у сучасних умовах, як показує досвід їх дій в екстремальних ситуаціях, дуже велика. Це зумовлено тим, що негативні наслідки надзвичайних ситуацій природного, техногенного чи соціального характеру можуть бути успішно припинені і з мінімальними втратами, насамперед, завдяки умілим,

добре організованим діям органів та підрозділів Національної поліції, які забезпечують публічний порядок, безпеку руху, встановлений режим у зоні надзвичайної ситуації тощо. Тому тактико-спеціальна підготовка є важливою частиною спеціальної підготовки поліцейських та особового складу інших сил охорони правопорядку, однією з провідних навчальних дисциплін у навчальних закладах зі специфічними умовами навчання. [1, с. 120].

Реакція на критичні ситуації: тренування швидкої та адекватної реакції на небезпечні події з метою мінімізації наслідків.

Управління стресом: навички керування емоціями та стресом для збереження чіткого мислення та взяття належних рішень у небезпечних ситуаціях.

Використання спеціальних засобів: Навчання практичному використанню спеціальних засобів, обладнання та техніки для реагування на конкретні види небезпеки (наприклад, вибухонебезпечні матеріали, заручництво тощо).

Основними елементами тактичної підготовки для ефективної реакції на надзвичайні ситуації є стратегічне планування, тобто розробка детальних планів дій, які враховують ризики та мінімізують можливі наслідки кризових ситуацій та навички комунікації, які потрібні для співпраці з іншими службами у стресових умовах.

Професійні стандарти та норми тактично-спеціальної підготовки:

Потрібна адаптація національних програм до міжнародних стандартів та уніфікація підходів для забезпечення високого рівня підготовки відповідно до визначених норм та проведення регулярних оновлень та додаткових тренувань для забезпечення постійного розвитку у професійній діяльності.

Якщо казати про інноваційні підходи, то неможливо обійтись без використання сучасних технологій, таких як віртуальна реальність, симуляції та моделювання, для створення реалістичних тренувань, що підвищують реалізм навчання, аналіз нових форм загроз та розробку стратегій підготовки для адекватної реакції на них, враховуючи їхню динаміку. Також потрібно детально розглядати стресові ситуації, з якими зіштовхуються поліцейські, та методи управління стресом у надзвичайних обставинах для забезпечення ефективності дій, а саме розвиток психологічних тренувань та сценаріїв, що дозволяють поліцейським швидко та точно реагувати на критичні ситуації.

Використання знань та досвіду експертів у розробці та вдосконаленні програм підготовки поліцейських та підкреслення

значення обміну досвідом між різними поліцейськими підрозділами та країнами для збагачення та вдосконалення методів реагування є необхідним для якісного закріплення отриманих навичок.

Для досягнення поставлених цілей викладач (тренер, інструктор) повинен володіти такими якостями:

- наявність сучасної матеріально-технічної бази із застосуванням інноваційних, інтерактивних форм і методів навчання;
- володіння знаннями, уміннями й навичками у сфері балістики
- розроблення навчальних програм з урахуванням міжнародних стандартів підготовки поліцейських та висвітлення ситуацій із загибелі чи поранення під час виконання службових завдань з підтвердженням відповідними відеоматеріалами (так, у м. Детройт дружина кожного разу проводить поліцейського на роботу, немов востаннє, адже багато хто гине під час виконання службових обов'язків) з метою уникнення помилок
- ініціативне проведення самостійних, щотижневих тренувань з відпрацювання та закріплення навчально-наукового матеріалу та його застосування у практичних вправах. [2, с. 214].

Важливим аспектом є оцінка ефективності підготовки, а саме розробка та застосування ключових показників для оцінки результатів програм підготовки, що дозволить виявити сильні та слабкі сторони, а також вивчення результатів надзвичайних ситуацій для удосконалення стратегій підготовки.

Прикладами успішного використання тактичної підготовки у надзвичайних ситуаціях є аналіз надзвичайних ситуацій, де вдала підготовка поліції дозволила ефективно та безпечно керувати кризовою ситуацією та сценарії навчання, що сприяють підвищенню рівня готовності поліцейських до реагування на небезпеку, їх вплив на збільшення рівня професіоналізму та підготовленості поліцейських до надзвичайних ситуацій.

Отже, роль тактико-спеціальної підготовки для поліцейських виявляється надзвичайно важливою. Ці аспекти підготовки не лише надають необхідні навички та знання для реагування на кризові ситуації, але й формують психологічну та професійну готовність до швидкого та ефективного дії в умовах стресу та небезпеки, забезпечуючи безпеку та порядок у суспільстві.

Література:

1. Предмет тактико-спеціальної підготовки поліцейських, її зміст та завдання в сучасних умовах // Комісаров О.Г. // Науковий вісник ДДУВС. – 2017. – № 2, С.117 -124 с.
2. Підготовка правоохоронців в системі МВС України в умовах воєнного стану : зб. наук. пр. / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, каф. тактич. та спец. фіз. підготовки ф-ту № 3, Наук. парк «Наука та безпека». Харків : ХНУВС, 2022. С. 213-214.

ЗАСТОСУВАННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ В КРИТИЧНИХ СИТУАЦІЯХ: ПРОФЕСІЙНІ СТАНДАРТИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

*Кириченко Вікторія Максимівна,
курсантка 2-го курсу ННППФПНП*

*Науковий керівник: Каліман Максим Романович,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки*

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

Вогнепальна зброя є важливим засобом для забезпечення безпеки та виконання професійних обов'язків поліцейських в критичних ситуаціях. Однак, використання вогнепальної зброї може бути небезпечним як для поліцейських, так і для громадян. Тому важливо, щоб вогнепальна підготовка поліцейських була проведена відповідно до професійних стандартів та рекомендацій.

Один з основних принципів вогнепальної підготовки полягає в тому, щоб поліцейські могли використовувати вогнепальну зброю лише в критичних ситуаціях, коли інші засоби не ефективні або неприйнятні. Поліцейські повинні бути навчені розрізняти критичні та не критичні ситуації, оцінювати ризики та робити відповідні рішення щодо застосування вогнепальної зброї.[1]

Також важливо, щоб поліцейські були навчені техніці безпечного та ефективного використання вогнепальної зброї. Вогнепальна підготовка повинна включати тренування з мішенями та ситуаційні тренування з використанням спеціальних симуляторів, які дозволяють тренувати реальні критичні ситуації. Поліцейські також повинні знати правила безпеки та підтримувати високий рівень морально-етичних норм та професійної поведінки. Навчання та тренування повинні про-

водитися відповідно до встановлених професійних стандартів та рекомендацій.

Крім того, важливо враховувати особливості використання вогнепальної зброї в різних критичних ситуаціях. Наприклад, стрільба з близької відстані вимагає іншого навичного рівня, ніж стрільба з віддалі, тому поліцейські повинні володіти навичками обох видів стрільби. [2] Також важливо навчитися ефективно використовувати прицільні прилади та знати, як вести себе в різних ситуаціях, де використовується вогнепальна зброя. Поліцейські повинні бути підготовлені до дій у різних умовах, таких як погана видимість, обмежений простір або наявність перешкод. Також важливо навчитися ефективно співпрацювати з колегами та реагувати на сигнали та команди.

Навчання та тренування повинні проводитися регулярно для підтримки високого рівня професійної майстерності поліцейських. Відповідність професійним стандартам та рекомендаціям дозволить забезпечити ефективне та безпечне використання вогнепальної зброї поліцейськими в критичних ситуаціях. Регулярне навчання та тренування є важливим елементом вогневої підготовки поліцейських. Це дозволяє підтримувати високий рівень професійної майстерності та готовності до дій у критичних ситуаціях.[3]

Крім того, важливо забезпечити відповідність навчання та тренування професійним стандартам та рекомендаціям, щоб забезпечити ефективне та безпечне використання вогнепальної зброї поліцейськими в різних ситуаціях. Також важливо враховувати особливості, пов'язані зі статевою приналежністю поліцейських та забезпечити рівні можливості для жінок та чоловіків у підготовці до використання вогнепальної зброї. Всі ці заходи допоможуть забезпечити ефективне та безпечне використання вогнепальної зброї в критичних ситуаціях.

Отже, відповідальне та професійне використання вогнепальної зброї поліцейськими може зменшити ризики та небезпеки для життя та здоров'я, як поліцейських, так і громадян. Дотримання професійних стандартів та рекомендацій в цій галузі є ключовим фактором успішної вогневої підготовки та безпеки населення.

Література:

1. Наказ МВС України від 06.11.2012 № 957 «Про затвердження Положення про вогневу підготовку та використання зброї в органах внутрішніх справ».
2. Волков Ю.М., Казначеев Д.Г. Актуальні проблеми застосування вогнепальної зброї поліцейськими в Україні.
3. Волков Ю.М. Психологічні аспекти застосування вогнепальної зброї поліцейськими на ураження.

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА ЯК ОСНОВА СЛУЖБОВО-БОЙОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

*Коломієць Юрій,
старший викладач кафедри тактико-спеціальної
та спеціальної фізичної підготовки
Одеський державний університет внутрішніх справ*
*Мох Тетяна,
викладач кафедри тактико-спеціальної
та спеціальної фізичної підготовки
Одеський державний університет внутрішніх справ*

Повсякденна діяльність працівників поліції часто зв'язана з екстремальними ситуаціями (збройний опір і напад, спроби заволодіти вогнепальною зброєю тощо). В таких випадках необхідно оперативно оцінити обстановку і намітити таку послідовність дій, яка призведе до бажаного результату. Треба зауважити, що, як правило, екстремальна ситуація характеризується такими складовими [1,475]:

- 1). загрозою для життя та здоров'я співробітника та громадян;
- 2). дефіцитом часу для оцінки ситуації та прийняття рішення;
- 3). високим ступенем відповідальності за наслідки дій;
- 4). надзвичайно високою емоційною напруженістю;
- 5). необхідністю застосування фізичної сили, спеціальних засобів та вогнепальної зброї.

В таких нелегких умовах, зумовлених екстремальною ситуацією, співробітник поліції повинен у обмежений період часу ефективно, правомірно і доцільно застосувати як фізичну силу, спеціальні засоби, так і вогнепальну зброю для усунення загрози своєму життю, а також життю та здоров'ю громадян.

Підготовленість співробітника поліції до дій у екстремальних ситуаціях можна розглядати як здатність ефективно та правомірно вирішувати оперативно-службові та службово-бойові завдання в умовах, що вимагають мобілізації розумових, психічних та фізичних сил. Успішне виконання службових завдань забезпечується використанням певних алгоритмів тактичних дій. Знання і правильне застосування таких алгоритмів є невід'ємною частиною підготовки висококваліфікованих фахівців для Національної поліції України [2,137]. Високий рівень тактико-спеціальної підготовки є дуже важливим і невід'ємним елементом в діяльності поліції, який є необхідним задля озброєння поліцей-

ського знаннями, навичками та уміннями для досягнення бажаної мети в певній події чи ситуації.

Варто наголосити, що роль тактико-спеціальної підготовки поліцейських у сучасних умовах важко переоцінити, про це свідчить досвід її використання в екстремальних ситуаціях [3,319]. Тактико-спеціальна підготовка є складовою частиною системи службової підготовки працівника Національної поліції України і охоплює цілий комплекс навчальних дисциплін, задля постійного навчання особового складу Національної поліції умілим діям в екстремальних ситуаціях. З початку повномасштабного військового нападу на Україну російськими військами діяльність поліції має специфіку, яка полягає в тому, що хоч вона формально є службовою, водночас пов'язана з виконанням завдань захисту національної безпеки та бойових завдань, тобто є службово-бойовою.

До основних складових підготовки працівників поліції до дій в екстремальних ситуаціях можна віднести [1,476]:

1). фізичну підготовку працівників до дій в умовах підвищених фізичних навантажень, а також до ефективного застосування фізичної сили та спеціальних засобів як для затримання правопорушника, так і для захисту себе та громадян від його протиправних дій;

2). вогневу підготовку, що вкрай важлива для ефективного застосування вогнепальної зброї в умовах оперативно-службової діяльності співробітників поліції;

3). тактичну (тактико-спеціальну) підготовку, яка представляє собою процес навчання співробітників індивідуальної тактики та тактики дій підрозділів поліції при вирішенні оперативно-службових завдань, в тому числі в надзвичайних обставинах;

4). психологічну підготовку, яка включає процес формування у співробітника морально-вольових та психічних якостей, що дозволяють успішно вирішувати оперативно-службові завдання в умовах підвищених фізичних та психологічних навантажень, загрози життю та здоров'ю;

5). спеціальну юридичну підготовку, що надає співробітнику можливість у максимально короткий час дати адекватну правову оцінку діям правопорушника та прийняти рішення на свої правомірні дії, пов'язані із застосуванням фізичної сили, спеціальних засобів і вогнепальної зброї.

Всі ці складові підготовки до дій у екстремальних ситуаціях є взаємопов'язаними елементами єдиної системи, і цей системний процес

має забезпечити належний стан підготовленості співробітників до дій у даних умовах. Підкреслимо, що в процесі проведення занять з тактико-спеціальної, вогневої, фізичної підготовки, а також під час комплексних тактико-спеціальних навчань формуються професійно важливі знання, вміння і навички, що дозволяють тактично правильно та правомірно виконувати службові завдання в складній оперативній обстановці. Не можна забувати, що практичне виконання службових завдань в екстремальних ситуаціях завжди пов'язане з внутрішньою емоційною і психологічною напругою. У зв'язку з цим, тактико-спеціальна підготовка працівника поліції повинна бути нерозривно пов'язана з психологічною підготовкою, яка допомагає успішно долати психологічні труднощі при вирішенні поставлених завдань в екстремальних ситуаціях.

Роль співробітників Національної поліції у забезпеченні внутрішньої безпеки держави в умовах воєнного стану важко переоцінити [4,791]. Поліцейські продовжують роботу і в умовах воєнного часу: розкриття злочинів, несення служби на блокпостах, перевірка документів, огляд автотранспорту, боротьба з мародерством тощо. Слід підкреслити, що від ефективності роботи поліції в умовах воєнного стану значною мірою залежить безпосереднє забезпечення внутрішньої безпеки. Дії Національної поліції у забезпеченні внутрішньої безпеки держави в умовах воєнного стану відіграють досить важливу роль, яка полягає в безпосередній реалізації національних інтересів, а саме - забезпечення захисту конституційних прав і свобод громадян, захисті суспільства від тероризму, забезпеченні соціальної стабільності суспільства. І врешті-решт, від якості професійної підготовки майбутніх поліцейських в значній мірі залежить майбутнє нашої держави.

Література:

1. Гіденко Є.С. Підготовка працівників поліції в тактично-складовій діяльності при екстремальних ситуаціях. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. №8. С. 474-477. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-8/108>.
2. Шевченко Т.В. Екстремальні умови під час виконання повноважень поліцейськими та їх вплив на гарантування особистої безпеки поліцейського. *Право і суспільство*. 2017. С. 135-139.
3. Глоба Д.А. Роль і місце тактико-спеціальної підготовки в навчальних закладах, що готують фахівців за спеціальністю «Правоохорона діяльність». *Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України*. Харків, 2019. С. 318-320. URL: https://univd.edu.ua/general/publishing/konf/31_05_2019/pdf/87.pdf.

4. Рогальський В.І. Професійна підготовка працівників Національної поліції як гарант забезпечення національної безпеки держави. Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції (ДДУВС, 17.03.2023). С.790-792. URI: <https://doi.org/10.31733/17-03-2023-790-792>.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ УДОСКОНАЛЕННЯ ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

*Кочкіна Дар'я,
курсантка ННППФПНП
Дніпропетровський державний університету внутрішніх справ
Науковий керівник: Каліман Максим,
старший викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ*

Одним з основних та найважливіших етапів підготовки поліцейських у закладах вищої освіти Міністерства внутрішніх справ України є вивчення навчальної дисципліни «Вогнева підготовка», оскільки саме вона є запорукою забезпечення особистої безпеки в умовах воєнного стану [1].

Так, психофізіологічна підготовка є важливим елементом тренувань для співробітників поліції. Вона сприяє чіткому усвідомленню різних аспектів техніки стрільби та розвитку м'язово-рухових, зорових та інших навичок, необхідних для ефективного виконання службових обов'язків.

Такий стан вогневої та психологічної стійкості, де лише 10% пострілів досягає мети, важко вважати задовільним для практики співробітника поліції. Ефективне тренування та психологічна готовність грають важливу роль у підвищенні точності та стійкості у стрільбі для забезпечення безпеки та успішного виконання службових обов'язків [2]. Підвищення уваги до психофізіологічних аспектів у навчальному процесі з вогневої підготовки може сприяти покращенню морально-психологічної стійкості співробітників поліції у ситуаціях, що вимагають активного застосування вогнепальної зброї.

Виявлення недостатньої готовності співробітників поліції до високоризикових ситуацій з вогнепальною зброєю часто пов'язане з про-

блемами морально-психологічної стійкості під час вогневої підготовки. Навчання має акцентувати увагу на психофізіологічних аспектах курсантів для підвищення їх готовності до таких ситуацій.

Вважаємо за необхідне віднести до ключових психофізіологічних особливостей вогневої підготовки курсантів Національної поліції України наступні елементи:

1. Нервово-психічна напруга: очікування критичних ситуацій сповнене негативними емоціями, такими як страх, тривога;
2. Темп та дефіцит часу: потреба діяти швидко та ефективно в умовах обмеженого часу під час зіткнення з активним опором правопорушників;
3. Високий рівень готовності та уваги: підтримка високого рівня готовності до дій та максимальної уваги в умовах неспокійної обстановки;
4. Роздвоєння мислення: здатність прогнозувати та враховувати одночасно дії правопорушників та інших співробітників поліції;
5. Відповідальність: почуття відповідальності за життя колег та всіх осіб, що перебувають у зоні вогневого ураження.

Ці аспекти важливі для розвитку ефективних навичок та стійкості співробітників поліції під час вогневої підготовки. Процес навчання співробітника поліції визначається виховною спрямованістю, а також формуванням професійної та морально-психологічної готовності до ефективного вирішення завдань, включаючи екстремальні умови [3].

Аналізуючи теоретичні концепції психофізіологічних особливостей вогневої підготовки співробітників поліції, можна зробити висновок про визначальну роль цих аспектів у формуванні важливих навичок та готовності для виконання професійних обов'язків. Так, аналіз психофізіологічних особливостей вогневої підготовки свідчить про те, що високий рівень морально-психологічної стійкості, який формується під час навчання в ЗВО МВС України, є важливим для вправного та ефективного використання вогнепальної зброї у відповідних ситуаціях. Готовність до застосування вогнепальної зброї, набута в процесі вивчення дисципліни "Вогнева підготовка", вимагає високого рівня знань та навичок у поводженні з різними видами зброї. Важливо, щоб співробітник також мав достатньо високий рівень морально-психологічної стійкості в стресових ситуаціях для успішної реалізації цих навичок у практичній діяльності.

Література:

1. Вогнева підготовка: навч. посіб. / кол. авт. ; ред. В.Я. Покайчук. 2-е вид., перероб. і доп. Дніпро: ДДУВС, 2021. 264 с. URL: <https://er.dduvs.in.ua/handle/123456789/7376>
2. Юрчук Ю.Г., Мацишин М.О., Лопаткін І.В. Методичні рекомендації щодо залучення курсантів до організації і проведення занять з вогневої підготовки Серія: Педагогічні науки. 2017. № 4.
3. Іваній І.В., Сергієнко В.М. Психологія фізичного виховання та спорту: навч.-метод. посібник. Суми: ФОП Цьома С.П., 2016. URL: https://library.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/04/Ivaniy_Psichologia_fizichnogo.pdf

ЩОДО ПИТАНЬ ПОКРАЩЕННЯ СТАНУ ЗАХИЩЕНОСТІ ТА РЕАГУВАННЯ СТОСОВНО ДЖЕРЕЛ ІОНІЗУЮЧОГО ВИПРОМІНЮВАННЯ В УКРАЇНІ

*Крушельницька Катерина,
Львівський державний університет внутрішніх справ
Краснощок Андрій,
кандидат педагогічних наук, доцент
Криворізький навчально-науковий інститут ДонДУВС
Діхтяр Дмитро,
Криворізький навчально-науковий інститут ДонДУВС*

Ключовим завданням закладу вищої освіти системи МВС є підготовка кваліфікованого спеціаліста, який виконає покладені на нього державою обов'язки. [1] Навчання працівника поліції проводиться комплексно: правова, фізична, тактико-спеціальна та вогнева підготовки. Однак, на наш погляд, в умовах війни та загрозової ситуації на ЗАЕС, здобувачі освіти ВНЗ системи МВС не мають достатньо знань щодо особливостей несення служби та забезпечення особистої безпеки в зоні радіоактивного забруднення. Поліцейський, який перший прибуває на місце події, де знаходиться джерело іонізуючого випромінювання, не має необхідних знань для ідентифікації радіації та процесуальних дій з джерелами іонізуючого випромінювання загалом.

Сьогодні на територіях ведення активних бойових дій, працівники поліції виконуючи службовий обов'язок, контактують із джерелами іонізуючого випромінювання не знаючи цього. Наприклад, таким як

збіднений уран, який міститься в залишках боеприпасів та техніки. Збіднений уран є одним з побічних продуктів природного урану і, як і будь-яка інша сполука урану, має як хімічну, так і радіологічну токсичність. Такого виду джерело іонізуючого випромінювання лише на 60 відсотків менш радіоактивний за природний уран та має такі ж хімічні і фізичні властивості, як і природний. Існують широкі варіації отриманих доз опромінення в залежності від місцевих умов. Назву отримав, оскільки з нього було видалено частину ізотопу урану-235. Збіднений уран в боеприпасах знаходиться в концентрованій металевій формі (снаряді, броні, кулі), тому існує зрозуміле занепокоєння щодо підвищеного радіоактивного фону у навколишньому середовищі через відпрацьовані боеприпаси. При поводженні з голим металевим збройовим ураном становлять приблизно 2,5 мЗв/год, в основному від бета-випромінювання, яке не є проникаючим і тому впливає лише на шкіру. Тривалий контакт шкіри із залишками даного елемента є єдиним можливим шляхом опромінення, який залежно від отриманої дози має радіологічне значення.

Незважаючи на це, силам реагування слід утриматися від довготривалого перебування поруч із боеприпасами та залишками техніки, в склад яких входить збіднений уран (танки Abrams, Challenger). [2] Дози від збідненого урану, таким чином, є реальними і за деяких обставин вони можуть бути відчутними для сил реагування. Проте, поліцейські, які несуть службу в зоні ведення бойових дій, а також, які прибувають першими на місце події, де є ймовірність впливу радіації не можуть ідентифікувати її наявність. Для визначення рівня радіації працівнику поліції необхідно мати та вміти користуватися технічними засобами – дозиметрами.

Також, відповідно до законодавства, працівник поліції повинен прибути на місце події, де знаходиться джерело радіації захищеним засобами індивідуального захисту. [3] Проте, експлуатація захисного костюму, рукавичок та маски потребують дотримання відповідних алгоритмів. Саме ці завдання стоять перед науково-педагогічним працівником, який проводить заняття щодо захисту від радіаційного забруднення. Переважно, в навчальних закладах системи МВС наявні захисні костюми старого радянського зразка. Щодо технічних засобів ідентифікації наявності радіації ситуація ідентична.

Протягом останніх років науково-педагогічні працівники закладів системи МВС спільно з іноземними партнерами розробляють навчальний курс «Покращення стану захищеності та реагування стосовно

джерел іонізуючого випромінювання в Україні». [4]. Щоб забезпечити об'єктивну підготовку поліцейських щодо поводження з джерелами іонізуючого випромінювання, необхідно надати науково-педагогічним працівникам закладів вищої освіти системи МВС необхідний наочний матеріал. Слід зазначити, що проведення практичних занять без зразків засобів індивідуального захисту та дозиметрів неможливе, оскільки на основі теоретичних знань слід набувати умінь й навички. З метою удосконалення знань науково-практичних працівників, які проводитимуть заняття щодо радіаційного захисту та використовуватимуть костюми, маски та технічні засоби, варто залучити працівників ДСНС.

На сьогодні доречно навчати стратегій захисту від радіації не лише здобувачів освіти, а й діючих працівників поліції. Одним із напрямів службової підготовки доцільно розглядати дотримання особистої безпеки працівником поліції, розуміння поняття деконтамінації та використання технічних засобів для ідентифікації наявності радіації тощо.

Література:

1. Закон України про Національну поліцію: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.

2. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://brom.ua/uk/vijna-ukrainy-i-rossii-2022-chastina-5-ukr>.

3. Інструкція про порядок дій органів (підрозділів) поліції в разі виявлення радіоактивних, хімічних та ядерних матеріалів або отримання інформації про порушення правил чи незаконне поводження з ними : наказ МВС України №754 від 06.09.2017 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ips.ligazakon.net/document/RE31108?an=1>

4. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://osvita.mvs.gov.ua/news/predstavniki-l-vduvs-vzyali-uchast-u-final-nomu-etapi-proyektu-z-rozrobki-navchal-nogo-kursu-dlya-policejs-kih>

ОРГАНІЗАЦІЯ І ТАКТИКА ДІЙ ОРГАНІВ ТА ПІДРОЗДІЛІВ ПОЛІЦІЇ В РАЗІ ВИНИКНЕННЯ ЗАГРОЗИ ЗАХОПЛЕННЯ ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я У МИРНИЙ ЧАС І ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ

*Михайлюк Іванна,
курсантка 2 курсу*

*Національна академія внутрішніх справ
Науковий керівник: Вербовий Василь,*

*кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент
Національна академія внутрішніх справ*

Органи та підрозділи поліції відіграють ключову роль у захисті цих закладів і мають спеціальні тактики для реагування на загрози захоплення. Ця тема є важливою, оскільки безпека закладів охорони здоров'я є пріоритетом у будь-яких умовах: чи то в мирний час, чи під час конфлікту, чи війни.

Заклади охорони здоров'я – це установи, де здійснюється надання медичної допомоги, лікування, діагностики та інших медичних послуг. Це можуть бути лікарні, поліклініки, медичні центри, амбулаторії, аптеки, лабораторії та інші установи, де працюють лікарі, медичний персонал та фахівці з медичного обслуговування. Ці заклади грають важливу роль у збереженні та поліпшенні здоров'я населення, надаючи допомогу при травмах, хворобах, проведенні медичних процедур та забезпечуючи доступ до ліків та необхідного обладнання. Вони є важливою складовою системи охорони здоров'я будь-якої країни [1].

У мирний час поліція, зазвичай, розробляє плани та процедури для запобігання можливим загрозам захоплення медичних установ. Це може включати посилення патрулювання, розвідку, співпрацю з керівництвом закладів для виявлення слабких місць у системі безпеки та навчання персоналу для реагування на небезпеку.

У разі загрози захоплення закладів охорони здоров'я в мирний час поліція вживає ряд заходів та тактик для запобігання подібним ситуаціям та захисту медичних установ:

1. Поліція співпрацює з керівництвом медичних закладів для розробки планів безпеки та процедур евакуації у разі загрози. Це включає ідентифікацію ризиків, навчання персоналу, встановлення систем сповіщення та вжиття заходів для попередження можливих інцидентів. У разі необхідності, поліція може посилити патрулювання поблизу ме-

дичних закладів для запобігання неправомірному доступу та швидкого реагування на будь-які підозрілі дії чи особи.

2. У разі сигналу про загрозу або спробу захоплення, поліція негайно реагує, викликає додаткові сили та спеціалізовані підрозділи для контролю ситуації. Поліція створює зону безпеки навколо закладу охорони здоров'я, контролювати доступ та вибудовувати периметр для запобігання несанкціонованому входу. Поліція координує свої дії з іншими екстреними службами, такими як пожежна охорона чи медичні служби, для ефективного управління ситуацією [2].

Важливо враховувати, що ефективна реакція на загрози в мирний час вимагає планування, тренувань та співпраці між різними відомствами та службами. Ретельна підготовка може значно знизити ризик та мінімізувати можливі наслідки.

У період воєнного стану захист закладів охорони здоров'я від захоплення стає ще більш важливим завданням для поліції та правоохоронних органів. Тактика та організація дій у цей період включає такі аспекти:

1. Поліція негайно мобілізує свої підрозділи та залучає додаткові сили для захисту медичних установ (це можуть бути спеціальні загони, які навчені діяти у воєнних умовах).

2. Поліція спільно зі збройними силами може створити оборонні лінії навколо медичних закладів для захисту від нападу.

3. Поліція здійснює планування евакуації, створення безпечних зон у медичних закладах та захист персоналу та пацієнтів від можливих загроз.

4. Поліція співпрацює з місцевим населенням для отримання інформації про можливі загрози та небезпеки, а також для мобілізації підтримки в разі необхідності. У разі потреби, поліція може співпрацювати з міжнародними організаціями чи міжнародними військовими силами для забезпечення безпеки медичних закладів.

Воєнний стан вимагає стратегічного планування та координації з іншими силами безпеки для ефективного захисту закладів охорони здоров'я в умовах воєнного конфлікту [3]. У воєнний час поліція реагує на несподівані ситуації, мобілізує додаткові сили та спеціалізовані підрозділи, співпрацює зі збройними силами для створення захисних ліній та евакуаційних планів.

У змішаних умовах, незалежно від того, чи є мирний час чи воєнний стан, захист закладів охорони здоров'я є критично важливим завданням для поліції та правоохоронних органів. Організація та тактика дій поліції у цих ситуаціях базуються на запобіганні загрозам, ефективному реагуванні та співпраці з іншими службами безпеки.

У мирний час поліція планує передбачувані заходи безпеки, співпрацює з медичними установами та підтримує постійне патрулювання для запобігання можливим загрозам.

Поліцейські повинні тренувати свої навички реагування на кризові ситуації, щоб бути готовими ефективно діяти у випадку загрози медичним установам. Важливо мати розвинуті канали комунікації з громадськістю, щоб швидко сповістити громадян про будь-яку небезпеку та надати вказівки щодо безпеки. Усі ці аспекти виконують критичну роль у забезпеченні безпеки медичних установ у будь-яких умовах. Важливо, щоб поліція мала не лише технічні засоби та навички, але й здатність ефективно співпрацювати з іншими службами, щоб забезпечити оптимальний захист громадян та персоналу медичних закладів.

Отже, захист медичних закладів є важливим завданням для забезпечення безпеки громадян у будь-яких обставинах. Поліція виконує важливу роль у забезпеченні безпеки цих установ та реагує на загрози шляхом координації, стратегічного планування та співпраці з іншими службами, щоб запобігти можливим загрозам та зберегти життя та здоров'я людей.

Забезпечення безпеки закладів охорони здоров'я в умовах мирного часу та воєнного стану вимагає від поліції гнучкості, підготовки та спроможності швидко адаптуватися до різноманітних сценаріїв, забезпечуючи захист інфраструктури та здоров'я громадян у будь-яких умовах. Ключовими елементами в обох сценаріях є попереднє планування, співпраця зі сторонніми організаціями, комунікація з громадськістю та використання стратегічних прийомів для запобігання можливим загрозам та ефективного реагування на них.

Література:

1. Посібник з реалізації заходів евакуації населення, матеріальних і культурних цінностей в умовах загрози та виникнення надзвичайних ситуацій і збройних конфліктів : практ. посібник / М. В. Андрієнко, А.І. Фомін, О. М. Слуцька, А. А. Слюсар, Л. В. Калиненко, Ю.М. Чайковський. Київ : ІДУ НД ЦЗ, 2022. 250 с.
2. Дії працівників органів Національної поліції при виникненні надзвичайних ситуацій / [Давигора Ю. І., Молотай В. А., Коломієць О.В., Демченко Ю. В., Кудлай А. О.]. Київ : Нац. академія внутр. справ, 2020. с. 156.
3. Тактико-спеціальна та спеціальна фізична підготовка оперативних працівників відділів карного розшуку підрозділів Національної поліції : практ. посібник / О. І.Тьорло, О. А. Чичкан, М. О. Червоношапка, Б. Ю. Музика, В. М. Синенький та ін. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 200 с.

ДО ПИТАННЯ ПРО ДОЦІЛЬНІСТЬ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ДО ТАКТИЧНИХ ДІЙ НА ВОДНИХ ОБ'ЄКТАХ

Ніколаєв Олександр,

*кандидат політичних наук, доцент
доцент кафедри вогневої підготовки*

Одеський державний університет внутрішніх справ

Вирішення проблем високоякісної підготовки всебічно розвинених поліцейських має високу актуальність у зв'язку із запровадженням воєнного стану в державі. Сучасні реалії передбачають наявність високих показників фізичної та психологічної підготовленості поліцейських, що пояснюється необхідністю здійснення правоохоронними органами заходів правового режиму воєнного стану, реалізацією повноважень, необхідних для відвернення загрози відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності.

Поліцейські, які виконують свої службові обов'язки щодо забезпечення публічного порядку та безпеки, часто опиняються в нестандартних ситуаціях та екстремальних умовах, коли необхідно виконувати одночасно декілька завдань, що потребують своєчасних та правильних дій [1].

Проведений аналіз помилок, яких припустилися поліцейські в таких ситуаціях, наявність невпевнених та хаотичних дій, підтверджує думку про те, що відсутність техніко-тактичних навичок разом із недостатньою психологічною і фізичною готовністю до активної протидії стають вирішальними факторами у гарантуванні особистої безпеки поліцейського в нестандартній обстановці. У зв'язку із цим особливо значення набуває вдосконалення способів застосування бойових прийомів боротьби та прийомів рукопашного бою в умовах виникнення нестандартних ситуацій та обставин.

Зазначений комплекс проблем покликана вирішити професійна підготовка поліцейського, насамперед формуванням умінь і навичок, необхідних під час затримання озброєного та неозброєного правопорушника. При цьому актуальними залишаються питання затримання правопорушників у найскладніших умовах. Однією з таких умов затримання правопорушників із застосуванням бойових прийомів боротьби є водне середовище.

Оскільки наша країна має багато водних об'єктів, є велика ймовірність зіткнутися із ситуацією, коли переслідування й затримання правопорушників поліцейським ускладнюються тим, що це доведеться

виконувати на ділянках водойми. Саме тому для здійснення запобігання, виявлення та припинення правопорушень, які вчиняються на водних об'єктах, річковому та морському транспорті, або за допомогою таких транспортних засобів (зокрема й дистанційно керованих), було утворено Управління авіації та поліції на воді Національної поліції України, положення про яке було затверджено наказом МВС України від 08 жовтня 2020 року від № 795.

Слід констатувати, що, на жаль, тактичні дії поліцейського при затриманні в умовах водного середовища не повною мірою розглянуті та розкриті з погляду науково-методичної складової процесу навчання поліцейських в закладах освіти МВС України. Проте в зарубіжних системах навчання поліцейських прикладне плавання (тобто здатність людини триматися на воді і виробляти у воді життєво необхідні дії і заходи) є важливою частиною професійної підготовки де є позитивний досвід із запровадження спеціалізованих програм і курсів, пов'язаних з виконанням поліцейськими прикладних завдань на воді).

У закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських, викладається професійно орієнтована навчальна дисципліна «Спеціальна фізична підготовка», метою якої є підготовка висококваліфікованих фахівців для підрозділів Національної поліції з високим рівнем всебічної фізичної підготовленості, здатних ефективно вирішувати оперативно-службові завдання, стійко переносити нервово-психологічні та фізичні навантаження без зниження професійної працездатності, при цьому досконало володіючи прийомами фізичного впливу та навичками самозахисту. Аналіз змісту робочих програм зазначеної навчальної дисципліни в усіх закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських, свідчить про відсутність у них тематики, присвяченої плаванню, зокрема прикладному плаванню [2].

Дії поліцейського при силовому затриманні правопорушника у водному середовищі відрізняються своїми якісними та технічними характеристиками від звичайного затримання на твердій поверхні. Оскільки вода має високу щільність, тому будь-які удари стають малоефективними, а переміщення будуть повільними. Залежно від типу водойми видимість під водою може бути дуже низькою. Отже, на ефективність затримання правопорушника на водному об'єкті впливає цілий комплекс зовнішніх факторів: від характеру дна водойми до пори року та, відповідно, однострою поліцейського.

Тому правоохоронцю для ефективних дій потрібні навички, які дають йому можливість виконання цілого ряду операцій на водних

об'єктах: транспортування потерпілого, ослабленого плавця чи вантажу; занурення під поверхню води; пірнання; пошук та діставання предметів; плавання в одязі; плавання на хвилях, по водоростях, за течією чи проти неї; плавання за різних погодних умов, а також вирішення багатьох інших нештатних ситуацій, що можуть виникнути у водному середовищі [3, С. 123].

Отже, зважаючи на зарубіжний досвід підготовки поліцейських до дій на об'єктах водного транспорту та у водному середовищі, на нашу думку, доцільно запровадити в закладах освіти МВС України спеціальну програму із прикладного плавання. У межах такої експериментальної програми доцільне навчання поліцейських різним способам плавання, стрибкам у воду, пірнанню на невеликі глибини, окремим прийомам боротьби у воді, а також надання допомоги потопуючому.

Література:

1. Швець Д.В. Психічна стійкість працівника поліції як основа готовності до службової діяльності в екстремальних ситуаціях. *Особистість, суспільство, закон : психологічні проблеми та шляхи їх розв'язання: тези доповідей міжнар. наук.-практ. конф., присвяченої пам'яті проф. С. П. Бочарової* (м. Харків, 30 берез. 2017 р.). Харків: ХНУВС, 2017. С. 226–229.

2. Мердов С.П. Значення прикладного плавання в процесі підготовки здобувачів вищої освіти закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських. *Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів XXI століття: мат. міжнар. наук.-практ. конф.* (м. Одеса, 17 червня 2022 р.). Одеса, 2017. С. 924–927.

3. Фізичне виховання. Плавання : навч. посіб. для студ. всіх спеціальностей / уклад.: Дакал Н. А., Хіміч І. Ю., Антонюк О. В. та ін. К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 216 с.

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА ЯК ОСНОВА СЛУЖБОВО-БОЙОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

*Польща Ілля,
курсант 1-го курсу ННППФПНП
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
Науковий керівник : Богуславський В.В.,
завідувач кафедри СФП Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ
майор поліції*

Основу професійної підготовки поліцейського становить належна тактико-спеціальна підготовка – індивідуальна тактична підготовка до дій у типових й екстремальних ситуаціях, а також підготовка до таких дій у складі службових нарядів і груп.

Необхідність такої підготовки обумовлена такими чинниками:

1. **Динамічні ситуації:** поліцейські часто опиняються в динамічних та стресових ситуаціях, і їх підготовка повинна відповідати цим умовам.
2. **Специфіка служби:** поліцейська робота включає в себе різноманітні сценарії, від реагування на масові події до ведення слідчої роботи.
3. **Запобігання загрозам:** поліцейські повинні бути готові до реагування на різні загрози, включаючи терористичні акти, злочини насильницької природи та інші небезпечні ситуації.

Служба в поліції є державною службою особливого характеру, яка є професійною діяльністю поліцейських з виконання покладених на поліцію повноважень [1]. Тому тактико-спеціальна підготовка є ключовою складовою службово-бойової діяльності поліцейських для забезпечення їхньої здатності ефективно виконувати завдання в умовах збереження громадського порядку та безпеки.

Слід зазначити, що тактико-спеціальна підготовка охоплює дві складові частини – спеціальну тактику і тактику професійної діяльності.

Спеціальна тактика охоплює розробку і впровадження в практику застосування превентивних та примусових поліцейських засобів типових способів, методів і прийомів дій особового складу органів та підрозділів загалом в екстремальних ситуаціях, вибір найбільш раціональних варіантів угруповань сил (бойового порядку) для кожної конкретної ситуації, планування дії усіх сил, що залучаються до вирішення такої ситуації і безпосереднє управління ними в ході спеціальних операцій [3, с.14].

Тактика професійної діяльності включає питання несення служби окремими нарядами (екіпажами) поліції, основні задачі, порядок організації і несення служби поліцейськими з охорони публічного порядку, забезпечення публічної безпеки, боротьби з правопорушеннями на вулицях, площах, транспортних магістралях і в інших публічних місцях [3, с.14].

Тактична підготовка - комплекс заходів, спрямований на набуття і вдосконалення поліцейським навичок практичного застосування теоретичних знань щодо правильного оцінювання конкретних подій з подальшим прийняттям правомірних рішень та психологічної готовності до дій у ситуаціях різних ступенів ризику [2].

Отже, тактико-спеціальна підготовка — це систематичний та цілеспрямований процес тренувань і навчання, спрямований на розвиток у поліцейських спеціальних та тактичних навичок, необхідних для ефективного виконання службових завдань в умовах високого ризику, кризових ситуацій та

Основна мета тактико-спеціальної підготовки полягає в тому, щоб забезпечити поліцейських необхідними знаннями, навичками та стратегіями для взаємодії з небезпечними або ворожими суб'єктами, збереження громадського порядку та безпеки.

Наводимо перелік навичок і вмінь, набуття яких забезпечується тактико-спеціальною підготовкою :

- стрільба: майстерність в обробці та використанні зброї;
- самозахист: вміння захищати себе та інших від фізичної небезпеки;
- переговори: навички спілкування та переговорів у напружених ситуаціях;
- реагування на екстремальні ситуації: ефективне реагування на надзвичайні ситуації, такі як терористичні атаки, вибухи, гучні акції тощо.
- комунікація: вміння ефективно комунікувати з громадою та іншими правоохоронними органами.

Взагалі, до позитивних результатів тактико-спеціальної підготовки треба віднести:

- високий рівень професійної компетентності: забезпечення поліцейських навичками та знаннями для ефективного виконання спеціальних завдань;
- мінімізація ризиків: зниження ризиків у випадках виконання небезпечних завдань;
- забезпечення безпеки громади та поліцейських: мета полягає в створенні безпечного середовища та ефективному реагуванні на загрози.

Теоретичні положення тактико-спеціальної підготовки знаходять своє відображення у статутах, наказах, настановах, підручниках, навчальних посібниках і теоретичних працях провідних фахівців. Практичний аспект тактико-спеціальної підготовки охоплює діяльність керівників усіх рівнів, підрозділів і формувань, усього особового складу Національної поліції щодо підготовки і безпосереднього ведення службово-бойових дій [4, с.124].

Ця підготовка вимагає від поліцейських великої відданості, дисципліни та високого рівня професійної майстерності. Тактико-спеціальна підготовка визначається потребами конкретного поліцейського підрозділу та може бути адаптована до специфічних умов та завдань, з якими стикаються поліцейські в конкретному регіоні чи ситуації.

Література:

1. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015. № 580-VIII, ст. 59.
2. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України: Наказ МВС України від 26.01.2016 № 50, п. 6.
3. Тактико-спеціальна підготовка: навч. посіб. / [О.Г. Комісаров, А.О. Собакарь, Е.Ю. Соболев, О.С. Юнін та ін.]; Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. – Дніпро: ДДУВС, 2017. – 277 с.
4. Комісаров О.Г. Предмет тактико-спеціальної підготовки поліцейських, її зміст і завдання в сучасних умовах. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2017. № 2, С.117.-125.

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА, ЯК НЕОБХІДНА СКЛАДОВА В СИСТЕМІ СЛУЖБОВОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАВОХОРОНЦІВ

Савов Євген,

*курсант 2-го курсу факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Одеський державний університет внутрішніх справ*

Незважаючи на наслідки війни, що триває в державі, реформування Міністерства внутрішніх справ України продовжує приносити позитивні результати. Зокрема, робота правоохоронців призвела до зниження рівня злочинності в Україні. І внесок в цьому процесі здійснюють заклади вищої освіти Міністерства внутрішніх справ, адже саме вони готують майбутніх кваліфікованих правоохоронців. Проте,

одночасно з відомчими навчальними закладами, наповнити ряди фахівців з вирішення стратегічних завдань в забезпеченні правопорядку взялися і навчальні установи, що не відносяться до Міністерства внутрішніх справ України.

Наприклад, Житомирський державний технологічний університет планує забезпечити володіння методами та технологіями правоохоронної діяльності [1].

Запорізький національний університет упродовж терміну навчання обіцяє навчити здобувачів вищої освіти застосовувати технічні та спеціальні засоби Національної поліції України (<http://www.znu.edu.ua>), а в Централіно-українському державному педагогічному університеті ім. В. Винниченка (м. Кропивницький) зазначають, що підготовка за даною спеціальністю орієнтуватися буде, в першу чергу, на роботу в правоохоронних, судових та інших державних органах [2], і перелік закладів вищої освіти, що готують студентів за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність» можна продовжувати.

Але в жодному закладі вищої освіти, що не належить до Міністерства внутрішніх справ України, навчальні плани підготовки студентів за цим напрямом не містять таку навчальну дисципліну як «Тактико-спеціальна підготовка». Саме тому, на мою думку, це являється значущою проблемою в підготовці висококваліфікованих правоохоронних органів. А на що більше треба звертати увагу при вивченні «Тактико-спеціальної підготовки» – на теорію чи на практику, є на сьогоднішній день актуальним як ніколи. Проте спочатку потрібно зрозуміти що таке «Тактико-спеціальна підготовка» (ТСП), та на яких принципах базується ця дисципліна?

Що таке тактико – спеціальна підготовка як навчальна дисципліна?

Які основні принципи цієї дисципліни, та як вона допомагає відпрацьовувати професійні навички?

Навчальна дисципліна «Тактико-спеціальна підготовка» є поняттям, що знайшло своє відображення в нормативно-правових актах Міністерства внутрішніх справ України. Складовою частиною кожного виду навчання поліцейських є «Тактична підготовка» – комплекс заходів, спрямований на набуття і вдосконалення поліцейським навичок практичного застосування теоретичних знань щодо правильного оцінювання конкретних подій з подальшим прийняттям правомірних рішень та психологічної готовності до дій у ситуаціях різних ступенів ризику [3].

Практика свідчить, що поліцейські не завжди бувають достатньо підготовленими до екстремальних ситуацій, у їх діях відсутні чіткість, згуртованість і оперативність. Є помилки в розстановці сил і

засобів, організації управління нарядами і підтримання з ними зв'язку, у матеріально-технічному забезпеченні, не приділяється належна увага захисту особового складу. Система «Тактичної підготовки» побудована на поєднанні структурних елементів (тактики професійної діяльності, спеціальної тактики, цивільного захисту, військової топографії, тактичної медицини). Будучи складовою частиною службової підготовки, така підготовка пов'язана з багатьма науками загальноосвітнього і галузевого характеру [4].

Метою тактичних (тактико-спеціальних, тактико-стройових) занять є відпрацювання практичних питань організації бою (бойових дій), управління підрозділами в бою та їх всебічного забезпечення. Основним методом навчання є вправа (тренування) у виконанні прийомів та способів дій, навчально-бойових нормативів. Також на заняттях вивчається нормативно-правова база, а саме Закон України «Про Національну поліцію України» та інші нормативно-правові акти Міністерства внутрішніх справ України, що регламентують службово-бойову діяльність. Особливу увагу, на мою думку, слід звернути на вивчення та застосування на практиці Розділу V «Поліцейські заходи» Закону України «Про Національну поліцію» [5].

Основними принципами «Тактико-спеціальної підготовки» є:

- виховання моральних, вольових якостей, необхідних при виконанні

- службово-бойових завдань;

- формування навичок системного прийняття рішень на виконання поставлених

- завдань у будь-яких умовах;

- розвиток теоретичних знань і практичних навичок в організації та управлінні діями елементів у спеціальній операції;

- навчання тактиці несення патрульної служби.

«Тактико-спеціальна підготовка» охоплює дві складові частини – спеціальну тактику і тактику професійної діяльності.

Спеціальна тактика охоплює розробку і впровадження в практику застосування превентивних та примусових поліцейських заходів, методів і прийомів дій особового складу органів та підрозділів загалом в екстремальних ситуаціях, найбільш раціональних варіантів угруповань сил (бойового порядку) для кожної конкретної ситуації, планування усіх сил, що залучаються до вирішення такої ситуації і безпосереднє управління ними в ході спеціальних операцій.

Тактика професійної діяльності включає питання несення служби окремими нарядами (екіпажами) поліції, основні задачі, порядок організації і несення служби поліцейськими з охорони публічного порядку,

забезпечення публічної безпеки, боротьби з правопорушеннями на вулицях, площах, транспортних магістралях і в інших публічних місцях [6].

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Тактико-спеціальна підготовка» є:

- вдосконалення поліцейських навичок практичного застосування теоретичних знань щодо правильного оцінювання конкретних подій з подальшим прийняттям правомірних рішень готовності до застосування (використання) заходів фізичного впливу, спеціальних засобів та зброї, дій у ситуаціях різних ступенів ризику;
- роль тактико-спеціальної підготовки поліцейських у сучасних умовах, як показує досвід її використання в екстремальних ситуаціях, є значною та недооціненою.

Це зумовлено тим, що негативні наслідки надзвичайних ситуацій природного, техногенного чи соціального характеру (стихійне лихо, велика виробнича аварія, транспортна катастрофа, групові порушення публічного (громадського) порядку), можуть бути успішно і з мінімальними втратами, насамперед, завдяки умілим, добре організованим діям органів та підрозділів Національної поліції, які забезпечують публічний порядок, безпеку руху, встановлений режим у зоні надзвичайної ситуації. Тому тактико-спеціальна підготовка є важливою частиною спеціальної підготовки поліцейських та особового складу інших сил охорони правопорядку, однією з провідних навчальних дисциплін у навчальних закладах [6].

На мою думку, «Тактико-спеціальна підготовка» відіграє дуже важливу роль в процесі перетворення курсантів у справжніх поліцейських. Вона допомагає курсантам вивчити нормативно-правову базу, що знадобиться їм в подальшій діяльності, у відпрацюванні навичок застосування поліцейських заходів. Крім того, ця навчальна дисципліна допомагає виховувати в особистості такі якості характеру, як наполегливість, впевненість у своїх силах, вміння законно та оперативно діяти у надзвичайних ситуаціях. Відповідно, і при підготовці студентів за спеціальністю «Правоохоронна діяльність», зазначений процес буде неможливий без «Тактико-спеціальної підготовки».

За підсумками вище перерахованого можна зробити висновок, що для професійної правоохоронної діяльності потрібні не тільки теоретична база, але і практичні навички. Якщо у курсанта або студента буде те та інше, то йому в майбутньому вдасться виконувати обов'язки правоохоронця на високому рівні, з безпекою для себе та оточуючих. Маємо сподівання, що керівництво закладів вищої освіти, що не входять до системи Міністерства внутрішніх справ України, зробить необхідні зміни в навчальній підготовці за спеціальністю 262

«Правоохоронна діяльність» та включить «Тактико-спеціальну підготовку» для обов'язкового опанування цивільними особами.

Література:

1. 262 «Правоохоронна діяльність» // Приймальна комісія ЖДТУ : сайт. URL: <http://vstup.ztu.edu.ua/bakalavr/262-pravooohoronna-diyalnist>.
2. ЦДПУ ім. В. Винниченка. Відкриття спеціальності «Правоохоронна діяльність» // Центральнотукаїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка : сайт. <http://www.cuspu.edu.ua/ogoloshennia-abiturienta/8144-vidkrittia-spetsialnostipravookhoronna-diialnist> (дата звернення: 02.04.2019).
3. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України : наказ МВС України від 21.01.2016 № 50 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0260-16> (дата звернення: 02.04.2019).
4. Тактико-спеціальна підготовка працівників ОВС України : навч. посіб. / С. М. Банах, В. Р. Булачек, І. С. Винярчук, Ю. Р. Йосипів та ін. Львів : ЛьвДУВС, 2011. 300 с.
5. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 40–41. Ст. 379.
6. Тактико-спеціальна підготовка : навч. посіб. / Комісаров О. Г., Собакарь А. О., Соболев Е. Ю., Юнін О. С. та ін. ; Дніпропетровськ. держ. ун-т внутр. справ. Дніпро : ДДУВС, 2017. 277 с.

ОСОБЛИВОСТІ ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Южека Роман,

аспірант 4-го року навчання навчальної групи АС-941

третього освітньо-наукового рівня

вищої освіти «доктор філософії / Ph.D.»

кафедри кримінально-правових дисциплін ННППО

Науковий керівник: Рожеченко Віктор, викладач

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

Важливою частиною професійної підготовки поліцейських є навчання особового складу органів і підрозділів Національної поліції України вмілим діям в особливий період воєнного часу, підготовка попереднього формування керівного складу та вищого начальницького складу для виконання службових завдань і ведення бойових дій в

особливих умовах та надзвичайних ситуацій мирного часу та особливого періоду.

В багатьох дослідженнях фахівці наголошують про важливість удосконалення знань, умінь та навичок в процесі професійного навчання діючих працівників Національної поліції. Проте, питання особливостей застосування тактико-спеціальної підготовки працівників Національної поліції України залишаються актуальними, особливо в умовах воєнного стану [1, 2].

Згідно зі ст. 72 Закону України «Про Національну поліцію», професійне навчання поліцейських складається з: 1) первинної професійної підготовки; 2) підготовки у вищих навчальних закладах зі специфічними умовами навчання; 3) післядипломної освіти; 4) службової підготовки – системи заходів, спрямованих на закріплення та оновлення необхідних знань, умінь та навичок працівника поліції з урахуванням оперативної обстановки, специфіки та профілю його оперативно-службової діяльності. Окрім цього, порядок, організацію та терміни проведення професійного навчання визначає Міністерство внутрішніх справ України.

Основу тактико-спеціальної підготовки працівника Національної поліції становлять: вивчення і розробка тактичних засобів і прийомів дій в екстремальних ситуаціях; правові підстави застосування превентивних поліцейських заходів; правові підстави та порядок застосування поліцейських заходів примусу (фізичного впливу, спеціальних засобів та вогнепальної зброї); вивчення і подальше відпрацювання тактичних дій та бойових порядків, що використовуються при забезпеченні публічної безпеки й порядку, ліквідації масових заворушень; використання маневру силами й засобами під час проведення спеціальних операцій, а також опанування методикою управління цими силами. Науковцями доведено, що тактико-спеціальної підготовки підрозділів Національної поліції України в сучасних умовах є дуже важливою, через наслідки різноманітних надзвичайних ситуацій, особливо в умовах воєнного стану в Україні [3].

Основою даної підготовки є вивчення способів і способів дій в екстремальних ситуаціях, відпрацювання порядку (алгоритму) застосування заходів примусу, в тому числі зброї, спеціальних засобів, бойової та спеціальної техніки, дотримання керівниками та особами методів прийняття рішень і управління силами, засобами, бойовими порядками, службовим нарядом під час проведення операцій спеціальних і спеціальних поліцейських операцій, ліквідації колективних порушень публічних (громадських) порядків і масових заворушень, що актуалізує питання у застосуванні працівниками Національної поліції України тактико-спеціальної підготовки, особливо в умовах воєнного стану [4, 5].

Отже, згідно із Наказом Міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України»: тактична підготовка – комплекс заходів, спрямований на набуття і вдосконалення поліцейським знань, умінь та навичок, необхідних для формування готовності до дій у ситуаціях з різним ступенем ризику, здатності прогнозувати їх розвиток та своєчасно приймати правомірні рішення. Натомість загальнопрофільна підготовка теж має вагоме значення, оскільки, – це комплекс заходів, спрямований на набуття і вдосконалення поліцейським знань, умінь та навичок, необхідних для формування психологічної надійності та стійкості, готовності до дій у надзвичайних ситуаціях, а також надання домедичної допомоги в процесі виконання службових завдань [6]. Поліцейські мають розвивати здатність переносити різноманітні фізичні навантаження так, щоб їх працездатність не знижувалася під час виконання службових завдань, які постають перед органами (підрозділами) поліції. З вищезазначеного визначено, що для ефективного виконання професійних обов'язків працівнику поліції необхідно звернути увагу не тільки на відповідних професійних та особистих якостях, а й на належному стані здоров'я взагалі та достатньому рівні фізичної підготовки [7, 8]. Також, варто зазначити, що у зв'язку із мінливістю законодавства, професіоналізації злочинців, зростанню терористичних загроз, криміналізації нових кримінальних правопорушень у Кримінальному кодексі України змінюється підхід щодо застосування тактико-спеціальної підготовки працівниками Національної поліції.

Таким чином, тактико-спеціальна підготовка працівників Національної поліції України, є одним з основних напрямів їх роботи. Особливості тактико-спеціальної підготовки працівників Національної поліції в умовах воєнного стану є найбільш динамічною частиною роботи поліції та потребує особливих знань задля забезпечення внутрішньої безпеки країни від протиправних посягань. Зміни теоретичних положень та практичних рекомендацій з тактико-спеціальної підготовки відбуваються внаслідок удосконалення засобів збройної боротьби, професіоналізації злочинців, зростання різних загроз, а також під впливом мінливості у законодавстві.

Література:

1. Моргунов О. А. Особливості підготовки майбутніх поліцейських в умовах режиму воєнного стану. *Підготовка правоохоронців в системі МВС України в умовах воєнного стану*: зб. наук. пр. [конф.(м. Харків, 26 трав. 2023 р.)]. Вінниця: ХНУВС, 2023. С. 157-160, 2023.

2. Счастливцев В. І., Рожеченко В. М. Фізичне виховання здобувачів вищої освіти в умовах воєнного стану. *Освітній процес в умовах воєнного стану в Україні*. 2022. С. 420.

3. Литвин О. М., Плахотний А. П. Тактико-спеціальна підготовка працівників національної поліції України. *The 5 th International scientific and practical conference "Modern problems of science, education and society"*(July 17-19, 2023) SPC "Sci-conf. com. ua", Kyiv, Ukraine. 2023. 881 p. 2023. С. 754.

4. Козак А.С. Фізична підготовка як комплекс заходів спрямований на формування та вдосконалення умінь та навичок поліцейського. *Службово-бойова підготовка як основа професійної діяльності поліцейських*. Одеса: ОДУВС, 2020. С. 80-83.

5. Покайчук В. Я., Поливанюк В. Д. Концептуальні засади службової підготовки поліцейських. *Особливості підготовки поліцейських в умовах реформування системи МВС України* : зб. матеріалів I міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 20 трав. 2016 р. . Харків : ХНУВС, 2016. С 154

6. Боровик М., Сивохоп Е. М., Маріонда І. І. Формування психофізичної готовності майбутніх офіцерів-правоохоронців. Монографія. 2023. 62 с.

7. Рожеченко В.М. Шляхи удосконалення рівня фізичної, тактико-спеціальної та вогневої підготовки правоохоронних кадрів України в умовах військового стану. *Зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конф. "Фізична культура в університетській освіті: світова практика та сучасні тренди"*. 2023. С.276-279

8. Ластовкін В. А., Счастливцев В. І. Деякі аспекти тактичної підготовки здобувачів вищої освіти з дисципліни спеціальна фізична підготовка зі спеціальності «Правоохоронна діяльність». *«Перспективи, проблеми та наявні здобутки розвитку фізичної культури і спорту в Україні» IV Всеукраїнська інтернет-конференція "COLOR OF SCIENCE"*, 29 січня 2021 року. 2021.С. 399-401

ВОГНЕВА ПІДГОТОВКА ЯК СКЛADOVA ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ

***Безпалий Сергій Миколайович,**
професор кафедри вогневої підготовки,
кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент
Національна академія внутрішніх справ
Болістовська Діана Дмитрівна,
курсантка 4-го курсу
навчально-наукового інституту №1
Національна академія внутрішніх справ*

Переїняття зарубіжного досвіду є необхідним в сучасних реаліях, адже умови повномасштабного вторгнення вимагають від поліцейських більших практичних навичок володіння вогнепальною зброєю. Також необхідно розуміти, що від початку війни у 2014 році в Україні почало з'являтися все більше нелегальної зброї. У 2021 році Міністерство внутрішніх справ підрахувало, що в Україні в обігу було від 2 до 6 млн. одиниць нелегальної зброї, легальної зареєстрованої зброї було лише 1 млн. [1], відповідно після початку повномасштабного вторгнення ця кількість зросла, через що і ймовірність ситуацій використання або застосування зброї стає вищою.

На думку Тимофєєва В.П., Макруха Є.О., Булдакова А.Є. недостатній рівень підготовки службових осіб є актуальною проблемою сьогодні, тому автори зазначають, що вогнева підготовка повинна бути направлена на відпрацювання індивідуальної техніки стрільби зі змінною зброєю, екстреною заміною магазинів та усунення затримок при стрільбі, навчання стрільбі з місця по цілі, яка з'являється на обмежений час, з відходом з лінії вогню, відпрацювання прийомів й способів ведення вогню по цілям та злагодженості дій в складі групи, звертаючи особливу увагу на умови воєнного стану. [2, с. 77]

В нашій державі навчання відбувається в спеціально обладнаних місцях, а саме: тир, полігон, вищий навчальний заклад зі специфічни-

ми умовами навчання. [3]. В той час як у більшості закладів також використовуються навчальні тренажери/симулятори (вогневої підготовки, водіння). До того ж, у деяких із них є центри моделювання ситуацій. [4, с. 22] В усіх навчальних закладах використовують практичні вправи, проте відсоток практики та теорії варіюється. Наприклад, відсоток практики та теорії складає від 80% практики та 20% теорії (як у Центрі підготовки Академії ККП в Канаді) до 70% практики та 30% теорії (як в Вищій школі поліції в Німеччині та Поліцейській академії в Хорватії). На іншому полюсі знаходиться Поліцейська академія Х'юстона в США, де співвідношення складає 25% практики та 75% теорії. У середньому, близько 50% практики та 50% теорії зазвичай використовують в Коледжі державної поліції Латвії та Естонській академії наук безпеки. [4, с. 22].

В нагоді стане розроблення міжнародного механізму щодо взаємодії та обміном досвіду викладання та навчання поведінки з вогнепальною зброєю. Наприклад, польські поліцейські в межах CEPOL практикують «Onsite courses», тобто це курси, які відбуваються на місці, де безпосередньо працюють люди, пов'язані з цими знаннями. Це навчальні заходи, розроблені для глибокого розуміння теми. Вони включають визначену кількість уроків, практичних занять, навчальних візитів, дискусій, групової роботи та завдань. [5] Перевага запозичення практики проведення таких курсів є короткий їх термін та висока їх ефективність.

Слід звернути увагу, що в навчанні майбутніх працівників FBR в США велика увага приділяється вогневій підготовці, хоча, як показує практика, агенти FBR не часто застосовують вогнепальну зброю. Навчання з вогневої підготовки агентів розподіляється на три основні категорії: стрільба на точність, оборонна бойова стрільба та ситуації, що виправдовують застосування стрільби. Протягом курсу в Академії слухачі повинні досягти не менше 80% успішності у двох з трьох кваліфікаційних випробуваннях із стрільби з пістолета, а також отримати не менше 80% загальної успішності за цією частиною тренувань. Додатково, вони повинні набрати не менше 80% балів під час одного з двох кваліфікаційних тестів зі застосування зброї.

В роботі з навчання поліцейських в різних країнах використовуються різні методи та співвідношення практики та теорії. Важливим аспектом є наявність спеціально обладнаних місць, таких як тири та полігони, а також використання навчальних тренажерів і симуляторів. У більшості випадків навчання включає практичні вправи, хоча відсо-

ток практики та теорії може варіюватися. Існує потреба в розробці міжнародного механізму обміну досвідом у викладанні та навчанні поводження з вогнепальною зброєю.

Література:

1. Нелегальна зброя в Україні. Яна Матвійчук про легалізацію зброї. Українська правда. 2023. URL: <https://blogs.pravda.com.ua/authors/matvijchuk/6450dbeb7f69c/>

2. Тимофєєва В.П., Макруха Є.О., Булдакова А.Є. Вогнева підготовка працівників МВС України ат інших воєнізованих формувань в умовах воєнного стану. Актуальні проблеми службово-бойової діяльності сил сектору безпеки і оборони України в умовах воєнного стану // Матеріали Регіональної науково-практичної конференції. 2022. С. 77

3. Учора — інструктори з практичної стрільби, сьогодні — тероборонці, або як пересічних одеситів навчали бути зі зброєю на «ти». URL: <https://armyinform.com.ua/2022/05/12/uchora-instruktory-z-praktychnoyi-strilby-sogodni-teroboronczyabo-yak-peresichnyh-odesytiv-navchaly-buty-zi-zbroyeyu-na-ty/>

4. Хатія Деканоїдзе, Мадлен Хелашвілі. Системи освіти та підготовки поліції в регіоні ОБСЄ. Київ. 2018 с. 22

5. Courses. CEPOL.. URL: <https://www.cepoleuropa.eu/training-education/how-apply-training/onsite-activities/courses>

6. Система підготовки поліцейських у США. Національна громадська платформа «Реформуємо МВС: прозорість та відповідальність». URL: https://police-reform.khpg.org/articles/sistema_pidgotovki_policejskih_u_ssha

ВАЖЛИВІСТЬ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ НАВИЧОК ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ ПІДРОЗДІЛАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Волкова Ангеліна,
*курсантка ННППФПНП
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ*
Науковий керівник: Каліман Максим,
*старший лейтенант поліції,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ*

Під час виконання службових обов'язків поліцейськими в особливих умовах воєнного стану вимагається суттєве підвищення рівня професійної підготовки. При вирішенні певних завдань поліцейським необхідно діяти оперативно та впевнено, водночас досконало володіти високим рівнем тактико-спеціальних навичок, а також вміння користуватися вогнепальною зброєю.

З початком повномасштабного вторгнення військ росії на територію України 24 лютого 2022 року було введено воєнний стан, який триває дотепер. З урахуванням специфіки та особливостей дії воєнного стану, більшість поліцейських отримали в своє розпорядження вогнепальну зброю для її постійного зберігання та носіння. Як правило, в мирний час, працівники поліції отримували вогнепальну зброю задля виконання своїх службових обов'язків та здавали її до чергової частини своїх територіальних підрозділів, негайно після закінчення несення служби. В той самий час з боку керівництва підрозділу здійснювався відповідний контроль за наявністю вогнепальної зброї та боєприпасів, оскільки процес отримання та здачі вогнепальної зброї проводиться під контролем керівника, заступника керівника або уповноваженої особи від керівництва відповідного органу, установи поліції.

Вище вказана норма прямо впливає з вимог Інструкції із заходів безпеки при поводженні зі зброєю - визначає систему заходів, спрямованих на забезпечення особистої безпеки поліцейських, запобігання загибелі, пораненням і травмуванню їх та інших осіб під час пово-

дження з вогнепальною зброєю [1]. Тобто, контроль зі сторони посадових осіб пов'язаний з потребою уникнення надзвичайних подій за участю поліцейських і, як правило, пов'язаний зі зниженням відчуття відповідальності працівниками поліції, у разі відсутності належного контролю за дотриманням відповідних правил, визначених певною Інструкцією.

Вогнева підготовка має вагоме значення, як система навчальних заходів у загальній підготовці та взагалі майбутній професійній діяльності поліцейського, що спрямована на засвоєння теоретичних знань і практичних навичок, що є необхідними для забезпечення високого рівня бойової готовності поліцейських підрозділів. Саме тому вогнева підготовка є однією з основних навчальних дисциплін у процесі опанування обраної професії, оскільки без її вивчення неможливе повноцінне формування працівника поліції [2, с. 261].

Кожен поліцейський повинен розуміти важливість та необхідність дотримання заходів безпеки як під час несення служби з вогнепальною зброєю, так і під час проведення практичних занять з тактико-спеціальної підготовки. Під час підвищення рівня тактико-спеціальної підготовки поліцейські працюють з бойовою зброєю, одночасно вирішуючи поставлені перед ними спеціальні завдання, що характеризуються підвищеними вимогами стосовно забезпечення як особистої безпеки працівниками поліції, так і безпеки оточуючих. Разом з тим дуже прикро, коли травмування поліцейських виникає через просте нехтування встановленими правилами та заходами безпеки. Поліцейським необхідно приділяти особливу увагу суворому дотриманню заходів безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю та виконанню вимог, що встановлені Інструкцією із заходів безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю. Отримання теоретичних знань та практичних навичок з тактико-спеціальної підготовки поліцейських прямо пов'язане з можливістю в подальшому застосовувати вогнепальну зброю, а також вимагає від них чіткого розрізнення між навчальним етапом та готовністю безпосередньо до активних дій.

Мова йде про вміння та навички, які можуть забезпечити безпеку, а також збереження життя і здоров'я не тільки працівників Національної поліції, але й звичайних громадян України, що є важливим в умовах підступного вторгнення незаконних збройних формувань самопроголошених республік та підрозділів росії, що стає дуже великою загрозою для життя та здоров'я цивільних осіб, а також працівників поліції [3, с.86.]. Отже, на основі вищевикладеного, можна дійти на-

ступних висновків: під час вдосконалення знань, вмінь та відповідних навичок у тактико-спеціальній підготовці поліцейські зобов'язані безумовно виконувати вимоги нормативно-правових актів, дотримуватися встановленої системи заходів безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю, з метою запобігання пораненню, травмуванню, а також загибелі працівників поліції та звичайних громадян, відповідно до встановлених норм Інструкції із заходів безпеки при поводженні зі зброєю, що регламентує вогневу підготовку поліцейських.

Література:

1. Про затвердження Інструкції із заходів безпеки при поводженні зі зброєю: Наказ МВС України від 01 лют. 2016 р. № 70. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-16#Text> (дата звернення 15.11.2023).
2. Толкачов С., Путовий Ю., Хара С. Вогнева підготовка – складова професійної підготовки майбутніх офіцерів поліції. *Підготовка правоохоронців в системі МВС України в умовах воєнного стану*. ХНУВС. Харків, 2022. С. 261- 262.
3. Цуркан О. Особливості здійснення оцінювання рівня домедичної підготовки в системі службової підготовки працівників Національної поліції України. *Сучасні стандарти підготовки з домедичної допомоги працівників правоохоронних органів, оперативно-рятувальних служб та військовослужбовців*: матеріали Міжнар. круглого столу, м. Одеса, 16 черв. 2022 р. ОДУВС. Одеса, 2022. С.86-88.
4. Волков Ю.М., Поливанюк В.Д., Проблемні питання застосування вогнепальної зброї працівниками національної поліції під час виконання службових обов'язків. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2018. № 4. С. 86–89. URL: <https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/3223/1/8.pdf>

ОСОБЛИВОСТІ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ НАВЧАННЯ

*Грабовська Уляна Костянтинівна,
курсантка навчально-наукового інституту
права та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції
факультету підготовки фахівців для
органів досудового розслідування
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
Науковий керівник: Каліман Максим Романович,
старший викладач кафедри вогневої підготовки
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ*

Останнім часом можна помітити таку проблему, зростання випадків злочинів, де використовується вогнепальна зброя, особливо проти працівників Національної поліції України. Мати та володіти професійними навичками щодо використання вогнепальної зброї для зупинення протиправних дій озброєним злочинцем є важливим аспектом роботи поліції. Цей тренд супроводжується ще одним фактором – непередбачуваним поширенням зброї серед населення, включаючи злочинців.

У більшості випадків тяжкі кримінальні правопорушення, зокрема терористичні акти, часто вчиняються з використанням зброї, боєприпасів, вибухових речовин і пристроїв. Ми згодні з думкою експертів, що вважають, що причиною цього є недосконалий контроль за переміщенням зброї на території України, як у довоєнний час, так і зараз під час воєнного стану [1, с. 66].

Важливо помітити, що для професіонала вогнепальна зброя є не лише символом влади, але й важливим інструментом у протистоянні озброєним групам. Тому навчання стрільби, зокрема з пістолета, є ключовим елементом професійної підготовки поліцейських ще на початкових етапах навчання. У цьому контексті слід зосередитися на двох аспектах використання табельної зброї у службовій діяльності. Перше — стрільба на відстані до 25 м, що потребує високого професійного рівня, знання тактико-технічних аспектів зброї, а друге — стрільба на відстані 3–10 м, де важлива швидка реакція, майстерність швидкої стрільби та тактичні навички у відступі від лінії вогню [1, с. 69].

Маємо звернути увагу, що нормативно-правове забезпечення даного питання визначене наказом МВС України № 50 від 26 січня 2016

року "Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України". Цим документом встановлено процедуру планування, проведення та обліку занять, контролю знань, умінь та навичок різних рівнів осіб у складі Національної поліції України. Згідно з пунктом 6 цього нормативно-правового акту, серед інших видів службової підготовки, визначено вогневу підготовку. Вогнева підготовка, як відомо, включає комплекс заходів, спрямованих на оволодіння поліцейськими основними комплексами володіння стрільбою з вогнепальною зброєю, правомірного її використання та покращення навичок безпечного поводження, швидкої та точної стрільби в різних сценаріях – від стрільби на нерухомі і рухомі мішені до виконання цього в обмежений час та в русі [2].

Загалом, зосередження на важливості особистої безпеки та підтримання громадського порядку в Україні пов'язані з тим, що рівень оволодіння поліцейськими вогнепальною зброєю та їх знаннями щодо відповідної нормативної бази виступають основою для цих цілей.

Важливим є формування та доведення до автоматичності механізмів перемикання режимів роботи рухової системи працівника поліції. Це призведе до позитивного результату, коли стрілець відпрацював вправи з вогнепальною зброєю у русі, розбивши цей процес на окремі етапи. Це надасть йому здатність виконувати постріли професійно у русі.

Механізм формування такого навичку передбачає відточення образів складних рухів у свідомості. Дослідники підтверджують, що в процесі освоєння цього навичку образи рухів можуть перейти у підсвідомість людини, відображаючись там як окремі компоненти або як єдина цілісна дія. [1, с. 70]

Щодо рекомендацій для інструкторів, варто зауважити, що слід уникати одразу навчання поліцейських кількох складних стрілецьких вправ. Поступове оволодіння конкретною складною вправою дозволить поліцейським, які отримують вогневу підготовку, усвідомити ключові моменти щодо її виконання під час руху.

Важливо, щоб інструктори акцентували увагу на динаміці виконання складних вправ поліцейськими під час переміщення та враховували необхідні інтервали для виконання окремих елементів та цілісної дії [3, с. 15].

Отже, рекомендації, які були представлені у цій науковій роботі, не охоплюють усіх можливих сценаріїв. З урахуванням наявних навчальних програм, планів та особливостей поліцейських, які отримують вогневу підготовку, такі рекомендації можуть зазнавати змін. Важли-

во, щоб поліцейські були психологічно готові до можливого використання вогнепальної зброї проти злочинця, а також були переконані у правомірності таких дій у даній ситуації.

Згідно з цим, для формування професійних навичок поліцейських у використанні вогнепальної зброї у різних екстремальних ситуаціях, варто постійно приділяти увагу та підвищувати рівень їх вогневої підготовки у Національній поліції України.

Література:

1. Мельник В.І. Незаконне розповсюдження й обіг зброї як загроза громадському порядку в сільській місцевості. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2016. Вип. 2. Т. 2. С. 66–70.

2. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України : Наказ Міністерства внутрішніх справ України № 50 від 26 січня 2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0260-16#Text>

3. Лапутина Ю.А. Огневая подготовка сотрудников спецподразделений по борьбе с терроризмом: метод. пособие. Киев, 1997. 37 с.

ВОГНЕВА ПІДГОТОВКА ЯК ОСНОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

*Крецу Данієла,
курсантка 2-го курсу факультету підготовки фахівців
для підрозділів кримінальної поліції*

Одеський державний університет внутрішніх справ

*Головацький Олександр,
Т.в.о. декана факультету підготовки фахівців
для підрозділів кримінальної поліції, підполковник поліції
Одеський державний університет внутрішніх справ*

У системі професійної підготовки працівників поліції важливе місце займає вогнева підготовка. Тут до цього ставляться дуже відповідально, так як майбутній поліцейський повинен чітко знати, що він робить, вміти не тільки застосовувати, але і правильно користуватися зброєю, знати запобіжні заходи в складних ситуаціях і знаходити вихід зі складної ситуації.

Вогнева підготовка складається з двох основних частин: практичної та теоретичної. Перед тим, як приступити до практичної частини,

необхідно вивчити заходи безпеки при поводженні зі зброєю та боеприпасами, та навчитися їх дотримуватися. Хоча практика вважається важливою частиною будь-якої кар'єри, у цій сфері питання практики є дуже важливим при перевірці рівня підготовки курсантів. Це означає, що слухачі повинні, в першу чергу, вміти своєчасно, вміло і чітко виконувати практичні завдання з експлуатації зброї, такі як: розбирання та збирання зброї, стрільба та заряджання боеприпасів різними способами, усунення затримок, що виникають під час експлуатації. Під час стрільб дотримуйтесь правил безпеки, згаданих раніше [1, с.524].

Вогнева підготовка є найважливішою складовою професійної майстерності поліцейського. Практичні заняття з вогневої підготовки повинні максимально імітувати різні сценарії та бути наближеними до реальних умов служби. Сьогодні ми вважаємо, що в правоохоронній системі виникає низка проблем щодо ефективності вогневої підготовки. Вони стосуються трьох основних напрямів: методології, організаційного права та технології матеріалів.

Високий рівень підготовки поліцейських можливий лише шляхом застосування передових знань у науковій та практичній галузях, удосконалення засобів і методів навчання при постійному вдосконаленні професійних стандартів.

З метою запровадження та використання нових методів і пов'язаних з ними вправ практичної стрільби необхідно ввести зміни до законодавчої бази, що регулює цей напрям. Аналізуючи основні навчально-системні матеріали та положення вогневої підготовки поліції, можна зазначити, що існують суттєві відмінності в умовах і характері стрілецької підготовки службовців і спортсменів-стрільців [2, с. 316-318].

Більшість викладачів вважають, що кількість боеприпасів, яка щорічно виділяється курсантам і поліцейським у навчальних закладах зі специфічними умовами навчання, є недостатньою для досконалого відпрацювання навичок. Час, відведений на вогневу підготовку, також не відповідає вимогам, необхідним для набуття та підтримки відповідного рівня стійких навичок користування вогнепальною зброєю, особливо тих, які об'єктивно пов'язані з екстремальним характером служби.

При рівномірному розподілі така мала кількість практичних занять протягом семестру значно знизила б ефективність набуття та підтримки належного рівня навичок пожежної підготовки. Ця проблема існує в усіх навчальних закладах, які готують поліцейських, і кожен заклад вирішує її по-своєму: одні навчальні заклади весь час зосереджують на старших курсах, узагальнюючи дисципліну до випуску, інші – з першого по третій курси [3, с.178-180].

Узагальнення з практики показують, що вирішення завдань, які стоять перед працівниками поліції, залежить не тільки від достатньої кількості кваліфікованого персоналу та рівня його оснащеності різними матеріально-технічними засобами, а й від уміння їх професійно та вміло використовувати в тій чи іншій ситуації. Недостатність особового складу для виконання повсякденних оперативних завдань або участі у запобіганні та припиненні різноманітних протиправних дій, неправомірне застосування зброї, спеціальних засобів, засобів зв'язку, зразків спеціальної техніки, комплексів та їх застосування, що негативно впливає на морально-психологічний стан готовності та спроможності поліцейських до виконання поставлених завдань, що призвело до заподіяння необґрунтованої шкоди та збитків.

Професійне володіння зброєю можливе лише за наявності у працівника не тільки спеціальних знань (теоретичних, правових основ застосування та використання зброї тощо), а й необхідних рухових умінь і навичок, пов'язаних з її ефективним і безпечним використанням під час виконання бойових дій.

Як зазначалося раніше, реальні практичні заняття з вогневої підготовки повинні моделювати різні ситуації, максимально наближені до реальних умов служби. У результаті проведення таких занять ефективно формуються необхідні прикладні знання, уміння та навички користування зброєю, підготовка до безпосереднього застосування в складній бойовій обстановці, психологічна стійкість до факторів, що викликають хаос, координація, швидкість, сила, фізична підготовленість та інші здібності. [4, с.66-70].

Тільки використовуючи інноваційні технічні засоби та апробовані методи навчання, постійно проводячи тренування, можна досягти високих результатів стрільби [6, с. 186-190]. Одним із методів є використання в навчанні оптичних датчиків та тренувальних мультимедійних апаратних комплексів для стрільби штучними набоєм. Ці системи дозволяють імітувати різноманітні практичні та реальні ситуації, які виникають, коли поліція використовує вогнепальну зброю. При проведенні вогневої підготовки курсантів, які оволоділи основними навичками вогневої підготовки, доцільно проводити вправи зі стрільб, які найбільшою мірою відображають особливості реальної діяльності кожного підрозділу поліції [5, с.186-190].

Підсумовуючи, можна зробити висновок, що модифікація плану курсу стрільб безпосередньо пов'язана з положенням про побудову та проведення стрільб, введення великої кількості тактичних і ситуацій-

них вправ, щоб максимально ефективно, найкраще і правильно проводити навчання поліцейських під час вогневої підготовки. Паралельне вдосконалення методики, організації, правового та матеріально-технічного забезпечення. Це призведе не лише до зміни нормативів витрати боєприпасів у бойовій підготовці, а й до збільшення кількості практичних занять з вогневої підготовки з використанням новітніх методик навчання у навчально-практичних закладах.

Література:

1. Бондаренко В. В. Професійна підготовка працівників патрульної поліції: зміст і перспективні напрями : монографія. Київ : ФОП Кандиба Т.П., 2018. 524 с.
2. Воробець Х. О. Використання новітніх методик під час викладання дисципліни «Вогнева підготовка» у вищих навчальних закладах зі специфічними умовами навчання. Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України : зб. наук. пр. Харків : ХНУВС, 2019. С. 316-318.
3. Долгополова М. М. Окремі питання професійної підготовки поліцейських. Світовий досвід підготовки кадрів поліції та його впровадження в Україні : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф.. Дніпро : ДДУВС, 2016. С. 178-180.
4. Семенюк В.І., Лавров О.Ю., Гришин М.В. та ін. Комплексний підхід до навчання вогневої підготовки з використанням інноваційних технологій. *Системи озброєння і військова техніка*. 2015. № 1(41). С. 186-190.

ВОГНЕВА ПІДГОТОВКА ЯК СКЛADOVA ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО

Громацький Станіслав Андрійович,
курсант 2-го курсу факультету для підготовки фахівців
підрозділів превентивної діяльності
Одеський державний університет внутрішніх справ

«Вогнева підготовка» є матеріальною складовою, яка знаходиться на озброєнні в Національній поліції України, заходи безпеки при поводженні зі зброєю, затверджені Наказом МВС України № 70 від 01.02.2016 р., порядку та правил її застосування та використання, правові підстави та порядок застосування вогнепальної зброї передбачені Законом України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 р., а та-

кож прийом та правила стрільби з пістолета. Набуття початкових навичок поводження зі зброєю не має на увазі тільки бездоганне володіння зброєю. Воно також враховує в собі врівноваженості та стійкості нервової системи та доброї фізичної підготовленості поліцейського, за допомогою яких можна володіти навичками зброєю, а не бути залежним від нього.

Відповідно п. 3 розділу 1 Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України, затвердженого наказом МВС України № 50 від 26.01.2016 року, службова підготовка – це система заходів, спрямованих на закріплення та оновлення необхідних знань, умінь та навичок працівника поліції з урахуванням специфіки та профілю його службової діяльності.

Що таке поліція і що вона із себе переставляє і які вона виконує завдання і повноваження?

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про Національну поліцію» Національна поліція України - це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку.

Згідно зі ст. 2 завданнями поліції є надання поліцейських послуг у наступних сферах:

- 1) забезпечення публічної безпеки і порядку;
- 2) охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави;
- 3) протидії злочинності;
- 4) надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги.

Відповідно Ст. 23 даного Закону встановлюється 26 основних повноважень, що покладаються на поліцію з метою виконання зазначених вище завдань.

Для забезпечення виконання покладених на поліцію повноважень поліцейські мають право застосовувати визначені законом поліцейські заходи. Відповідно до ст. 29 Закону України «Про Національну поліцію» поліцейський захід - це дія або комплекс дій превентивного або примусового характеру, що обмежує певні права і свободи людини та застосовується поліцейськими відповідно до закону для забезпечення виконання покладених на поліцію повноважень.

Згідно зі ст. 30 Закону поліція для охорони прав і свобод людини, запобігання загрозам публічній безпеці і порядку або припинення їх

порушення застосовує в межах своєї компетенції поліцейські превентивні заходи та заходи примусу, визначені цим Законом.

Відповідно ст. 46 Закону визначає, що застосування вогнепальної зброї є найбільш суворим заходом примусу. В реальному житті зволікання із правомірним застосуванням вогнепальної зброї може призвести до поранення чи загибелі поліцейського або інших осіб. І навпаки, неправомірне застосування зброї не передбачених Законних підстав або з порушенням визначеного Законом порядку її застосування, залежно від наслідків може призвести до притягнення поліцейського до кримінальної відповідальності.

Відповідно ст. 46 ч.2 Закону України «Про Національну поліцію» зазначає, що поліцейський уповноважений на зберігання, носіння вогнепальної зброї, а також на її застосування і використання лише за умови що він пройшов відповідну спеціальну підготовку.

Тепер ми розуміємо, що на поліцію покладена велика відповідальність перед державою та Українським народом.

Тактику застосування зброї, спеціальних засобів, заходів фізичного впливу курсанти розглядають і відпрацьовують під час проведення практичних занять з тактико-спеціальної підготовки. Вогнева підготовка також пов'язана і з вивченням дисципліни. Тож, за порушення заходів безпеки при поводженні зі зброєю, в залежності від наслідків, що настали, працівника поліції може бути притягнуто до дисциплінарної чи навіть до кримінальної відповідальності. Працівник поліції повинен знати і пам'ятати аспекти такої відповідальності. Поява і розвиток вогнепальної зброї поєднує навчальну дисципліну «Вогнева підготовка» з історією виникнення вогнепальної зброї, балістичні характеристики польоту кулі – з криміналістикою, порядок придбання, зберігання та носіння зброї – з адміністративним правом та адміністративною діяльністю поліцейських. Найважливіші категорії, що підлягають засвоєнню під час вивчення дисципліни «Вогнева підготовка»:

- прийоми та правила стрільби з пістолета у звичайних умовах та в умовах обмеженої видимості, часу;
- умови використання вогнепальної зброї в умовах обмеженого простору;

- винаходження та використання приладь для поліпшення результатів влучної стрільби (оптичних, діоптричних тощо).

Якщо проаналізувати заходи, що вживаються правоохоронними органами у боротьбі зі злочинністю, то можна зробити висновок про те, що злочинний елемент став більш впевненим у своїх злочинних проявах. Люди почали активніше протидіяти заходам правоохоронних органів. Це

відображується у погрозах з їх боку у відношенні до поліцейських або членів їх сімей, у вчиненні нападів на них, які стали загрозою їх життю і здоров'ю, а в деяких випадках навіть і вбивств працівників поліції, пов'язаних з виконанням ними своїх службових повноважень.

Законодавство України дозволяє працівникам поліції зберігати та носити вогнепальну зброю, а з метою виконання службового обов'язку не тільки надає право, але іноді і зобов'язує їх, як крайній захід застосовувати вогнепальну зброю. Виявляючи високу довіру працівникам поліції, суспільство разом з тим покладає на нього велику відповідальність за те, щоб довірена їм зброя застосовувалась лише для захисту себе та держави, прав і свобод громадян, охорони громадського порядку, власності від злочинних посягань.

Діяльність поліцейського пов'язана з чималими складнощами. І не є секретом, що поліцейський повинен володіти певним комплексом незвичайних якостей, великим об'ємом знань і широким діапазоном вмінь.

Література:

1. Конституція України від 28.06.1996 року № 254к/96-ВР (науково-практичний коментар).
2. Закон України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 року № 580-VIII.
3. Наказ МВС України № 50 від 16.01.2016 року «Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України».
4. Наказ МВС України № 70 від 01.02.2016 року «Про затвердження Інструкції із заходів безпеки при поводженні зі зброєю».

ВОГНЕВА ПІДГОТОВКА ЯК СКЛADOVA ПPOФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

*Дуняшенко Олександр,
курсант 2-го курсу Навчально-
наукового інституту права та підготовки
фахівців для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ*
Наукові керівники: Жбанчик Андрій,
*доцент кафедри тактико-спеціальної підготовки,
кандидат юридичних наук, Дніпропетровський
державний університет внутрішніх справ*
Каліман Максим,
*старший викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки,
старший лейтенант поліції, Дніпропетровський
державний університет внутрішніх справ*

В умовах воєнного стану, в першу чергу, приділяється увага якісній службовій підготовці особового складу Національної поліції. Однією із складових службової підготовки є вогнева підготовка.

Значне зростання кількості зразків не зареєстрованої вогнепальної зброї у населення – проблема, про яку говорять правоохоронці. Тому зростає і кількість насильницьких злочинів, які здійснюються із застосуванням такої зброї. Відповідно, працівники поліції під час несення служби піддаються значно більшій небезпеці, ніж у більшості Європейських країн, тому виникає необхідність звертати особливу увагу на якість вогневої підготовки працівників, сталість навичок безпечного поводження зі зброєю та боєприпасами. Підвищений ризик зустрітися з озброєним правопорушником зумовлює нагальну потребу досконало володіти вогнепальною зброєю. Поліцейські мають не лише набути зазначені навички, а ще й постійно тренуватися та напрацьовувати їх до автоматизму. «Вогнева підготовка» – це навчальна дисципліна, предметом вивчення якої є матеріальна частина зброї, яка знаходиться на озброєнні в Національній поліції України, заходи безпеки при поводженні зі зброєю, затверджені Наказом МВС України № 70 від 01.02.2016 р., порядок та правила її застосування та використання, правові підстави та порядок застосування вогнепальної зброї передба-

чені Законом України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 р., а також прийоми та правила стрільби з пістолета.

Вогнева підготовка спрямована на формування стійких навичок у поведженні з вогнепальною зброєю, навчання поліцейських діяти в умовах, пов'язаних із ефективним і правомірним її застосуванням. Професійне володіння поліцейськими вогнепальною зброєю в подальшому дозволить їм не тільки професійно виконувати свої обов'язки, але й в екстремальних випадках зберегти своє життя та життя інших людей від протиправних посягань злочинців [2, с.261].

Вогнева підготовка є однією з ключових складових професійної підготовки працівників поліції в умовах воєнного стану та включає в себе тренування з вогнепальної техніки, тактики та стрільби, а також важливу роль у забезпеченні безпеки та ефективності поліцейського персоналу в екстремальних умовах. Назвемо деякі аспекти вогневої підготовки, а саме:

- Стрілецька майстерність: вогнева підготовка забезпечує систематичне тренування з вогнепальної техніки.
- Тактична підготовка: професійна вогнева підготовка включає в себе тактичні аспекти, такі як правильне використання природних укриттів, координацію вогневих елементів у команді, а також стратегії ведення бойових дій в умовах військового конфлікту.
- Екстрені ситуації: вогнева підготовка включає тренування у вирішенні екстрених ситуацій, таких як напади, гучні події, заручники, а також роботу в умовах хаосу та паніки.
- Стресостійкість: тренування з вогнепальної техніки допоможе підвищити стресостійкість поліцейських, виробляючи їх більш здатними прийняти ефективні рішення в умовах високого стресу та загрози.
- Дотримання правил безпеки: важливою частиною вогневої підготовки є навчання поліцейських усім правилам безпеки при використанні вогнепальної техніки, щоб уникнути випадкових травм чи загибелі.

Таким чином, варто зазначити, що табельна зброя в руках професіонала – дієвий засіб у боротьбі з кримінальними структурами, тому опанування стрільби, зокрема з пістолета, виступає важливим елементом у системі професійної підготовки поліцейських. Вогнева підготовка, як складова професійної підготовки поліції, відіграє важливу роль у забезпеченні ефективності та безпеки поліцейських у ситуаціях воєнного стану, де можуть виникати надзвичайні виклики та загрози.

Література:

1. Толкачов С. М. Вогнева підготовка - складова професійної підготовки майбутніх офіцерів поліції / С. М. Толкачов, Ю. Ю. Пустовий, С. Д. Хара // Підготовка правоохоронців в системі МВС України в

умовах воєнного стану : зб. наук. пр. (м. Харків, 26 трав. 2022 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Каф. тактич. та спец. фізич. підготовки ф-ту № 3, Наук. парк «Наука та безпека». – Харків : ХНУВС, 2022. – С. 261-262.

2. Толкачов С. М., Пустовий Ю. Ю., Хара С. Д. Вогнева підготовка – складова професійної підготовки майбутніх офіцерів поліції URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/f5ed85be-519e-4a8f-b912-8a20ca6802f2/content>

3. Трегубенко Т.В. Вогнева підготовка – складова професійної компетентності майбутніх офіцерів міліції URL: http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/files/25_5.pdf

УДОСКОНАЛЕННЯ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Задорожня Ілона,

курсантка 4-го курсу ННППФПНП

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

Каліман Максим,

викладач кафедри Тактико-спеціальної підготовки,

старший лейтенант поліції, Дніпропетровський

державний університет внутрішніх справ

Майбутній поліцейський повинен занурюватися у специфіку своєї роботи. Він має розуміти, що найважливішим етапом буде вивчення матеріальної бази та закріплення практичних навичок. Високоспеціалізованому правоохоронцю необхідно набувати знань з різних дисциплін, а особливо такої дисципліни, як «Вогнева підготовка», адже у сучасних реаліях насамперед потрібно вивчати практичні навички зі стрільби та поводженні зі зброєю, що передбачає наявність усіх зразків зброї з якою поліцейський буде стикатися під час подальшого проходження служби [1].

З початку повномасштабного вторгнення злочинність в Україні значно збільшилася, зросла кількість як звичних правопорушень, так і нових, неспецифічних для поліцейських в звичайних (довоєнних) умовах. Що ж впливає на низький рівень підготовленості поліцейських відносно виконання своїх повноважень із застосуванням зброї? Перш за все це недостатня кількість практичних тренувань. Це призводить до погіршення точності стрільби та неефективного застосуван-

ня зброї у надзвичайних ситуаціях. Неналежне знання інструкцій та нормативно-правових актів, що регламентують діяльність поліцейських під час виконання службових обов'язків зі зброєю, що призводить до необережного та недбалого поводження з нею.

Однією із основних проблем для органів внутрішніх справ є виникнення стресових ситуацій. Адже, виїжджаючи на деокуповані території, вони все частіше стали стикатися з випадками застосування зброї в екстремальних та незвичних умовах. Але через недосконалу підготовку, працівники поліції не в змозі швидко оцінити ситуацію, прийняти відповідне законне рішення та ефективно відреагувати на правопорушення, застосувавши зброю за необхідності.

Тому для підвищення навиків та ефективності, законності застосування працівниками поліції зброї розглянемо ряд заходів, які можна використати для підготовки поліцейських:

1. Збільшення кількості симуляційних тренувань. Регулярні тренування з використанням симуляційних стрільбищ та віртуальної реальності допоможуть поліцейським отримати більше практичних навичок та досвіду. Вони також дозволяють змоделувати різні воєнні ситуації та виправити помилки без реального ризику для життя.

2. Підвищення фізичної підготовки. У воєнних умовах фізична стійкість та сила можуть виявитися життєво важливими. Тому поліцейські повинні регулярно виконувати фізичні вправи, проводити тренування з важким спорядженням, підвищуючи військові та тактичні навички.

3. Покращення методів навчання. Викладання поліцейським додаткових навичок, таких як стрільба з рухом та створення позицій із прикриттям, допоможе їм ефективно діяти у воєнних умовах. Також варто запровадити курси з тактико-медичної підготовки, що дозволить поліцейським надавати першу домедичну допомогу пораненим у складних, екстремальних умовах.

4. Посилення співпраці з відповідними лавами Збройних Сил. Співпраця та спільні тренування з військами допоможуть поліцейським отримати цінний досвід та співпрацювати ефективно на полі бою. Для цього потрібне створення додаткових правових норм у законодавстві, першочергово у Законі України “Про Національну поліцію” [2].

5. Вдосконалення спеціального зброї та техніки. Поліцейським в умовах воєнного стану можуть знадобитися спеціальні засоби зброї та техніки. Важливо забезпечити їх необхідними засобами захисту (бронежилети, шоломи тощо) та озброєнням, що відповідає вимогам бойової діяльності.

Неналежна вогнева підготовка загрожує життю і здоров'ю як самих поліцейських, так і інших осіб.

Загалом, удосконалення вогневої підготовки поліцейських в умовах воєнного стану вимагає постійного навчання, покращення фізичної підготовки та розвитку стійкості у стресових та екстремальних ситуаціях. Тільки за умови поєднання цих заходів можна забезпечити високу готовність поліцейських до дій у складних та небезпечних умовах.

Література:

1. В. Федоров, В. Пістряк, Ф. Бальва, С. Луценко, В. Чумак. За загальною редакцією. Вогнева підготовка: навчальний посібник. МВС України, Харків. нац. університет внутрішніх справ, кафедра вогневої підготовки ф-ту № 3; Харків, 2019. 256 с.

2. Закон України «Про Національну поліцію». Відомості ВРУ, 2015, № 40-41, ст.379. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.

ВОГНЕВА ПІДГОТОВКА ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ПІД ЧАС ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ

*Здоровець Тетяна,
курсантка ДР-041 Навчального наукового
інституту права та підготовки фахівців для органів
Національної поліції
Науковий керівник: **Каліман Максим**,
викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки,
старший лейтенант поліції, Дніпропетровський
державний університет внутрішніх справ*

Введення воєнного стану та настання повномасштабної війни на території України породили необхідність обговорення питання щодо навчання з вогневої підготовки працівників поліції, незалежно від їхньої статі – як чоловіків, так і жінок.

Згідно з п. 1 ст. 46 ЗУ «Про Національну поліцію» застосування вогнепальної зброї є найбільш суворим заходом примусу" [1].

Працівники Національної поліції України, Збройних сил України, Територіальної оборони, Національної гвардії України та інших структур, відповідальних за забезпечення безпеки та оборону країни під час воєнного стану, повинні бути готові застосовувати вогнепальну

зброю у необхідних випадках. Виникає питання: чи має кожен поліцейський чи військовослужбовець необхідні навички у використанні та застосуванні зброї?

Навички стрільби з вогнепальної зброї набуваються та вдосконалюються під час тренувань з вогневої підготовки, які проходять всі представники правоохоронних органів. Незважаючи на те, що всі поліцейські проходять професійну бойову підготовку із стрільби, не завжди можна впевнено стверджувати, що навички стрільби у них відмінні. Вогнева підготовка є необхідною частиною тренувань поліцейських, спрямованою на розвиток та вдосконалення навичок, необхідних для впевненого користування зброєю під час виконання службових завдань. Готовність представників Національної поліції до ефективних дій при затриманні правопорушників в значній мірі залежить від їх високого рівня майстерності у володінні табельною зброєю[2].

Найважливішим аспектом у поводженні зі зброєю є особиста безпека та безпека оточуючих. Головна мета полягає в тому, щоб особа, виконуючи службові обов'язки, такі як захист держави, забезпечення громадської безпеки та порядку, а також виконання інших завдань, не завдавала шкоди навколишнім або самій собі через недбалість. Наприклад, зняття запобіжника з положення запобігання без потреби, що може призвести до випадкового пострілу у бік людей, тварин, транспортних засобів або відкриття вогню без потреби. Це означає ситуації, коли службова особа, по-перше, не володіє достатніми навичками використання зброї, а по-друге, не розуміє юридичних аспектів використання вогнепальної зброї.

В даній обстановці обов'язково слід жорстко дотримуватися встановлених вимог статті 46 Закону України «Про Національну поліцію». Таким чином, використання та застосування зброї повинні бути обумовлені конкретними діями особи, які описані у пунктах 4 та 6 цієї статті. У цих випадках поліцейських уповноважений відкривати вогонь у виняткових випадках або без попередження.

Більшість поліцейських, можливо, зустрічаються з АК-74 або АКС-74 вперше на службі, або ж навіть не мають досвіду відкриття вогню з цієї зброї навіть під час тренувань на полігоні. Ситуація щодо технічного стану зброї в територіальних підрозділах поліції також залишає бажати кращого. Кожна одиниця зброї повинна пройти пристрілку для максимально точного враження цілей.

Щодо стану та зберігання зброї в спеціальних приміщеннях територіального підрозділу Національної поліції України, важливо, щоб

зброя була у належному технічному стані, змащена і чиста, для уникнення можливих затримок під час стрільби. Також важливо, щоб зброя мала періодичне практичне застосування, навіть якщо лише на полігонах, для збереження її ефективності. Зберігання вогнепальної зброї повинно проводитися в спеціальних приміщеннях, вимоги до яких визначені в розділі 10 Інструкції з організації забезпечення, зберігання та експлуатації озброєння в Національній поліції України[3].

Узагальнюючи вищевикладене, можна зазначити, що належна підготовка працівників поліції до використання вогнепальної зброї є однією з ключових передумов успішного виконання службових обов'язків під час воєнного стану. Наразі якість цієї підготовки не відповідає необхідним стандартам. Проблема ефективного володіння зброєю наявна і потребує невідкладного вирішення для забезпечення надійного захисту поліцейських і громадян. Швидкість реакції на небезпеку, її оцінка та точність стрільби є важливими аспектами для всіх, кому надано право на носіння, зберігання, використання та застосування вогнепальної зброї.

Література:

1. Закон України «Про Національну поліцію» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення: 16.11.2023).
2. <http://www.kscnet.ru/journal/kraesc/article/view/639/>
A. A. Shaikhullina et al. *Bulletin of Kamchatka Regional Association «Educational-Scientific Center»*. *Earth Sciences*. 2020. Vol. 4(48). P. 36–48. URL: <https://doi.org/10.31431/1816-5524-2020-4-48-36-48> (дата звернення: 16.11.2023).
3. Про затвердження Інструкції з організації забезпечення, зберігання та експлуатації озброєння в Національній поліції України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1249-18#Text> (дата звернення: 16.11.2022)

ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ ЗБРОЇ ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ ПІД ЧАС ВІЙНИ

*Катеринчук Іван Петрович,
доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри вогневої підготовки
Одеський державний університет внутрішніх справ*

Національна поліція України, як складова сектору безпеки і оборони, з перших днів повномасштабного вторгнення приймає участь у відсічі збройної агресії, проведенні стабілізаційних заходів на деокупованих територіях. Під час виконання службових завдань із захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України особовий склад підрозділів Національної поліції України задіяний для виконання різноманітних бойових завдань, зокрема і несення служби на блокпостах [1]. У зв'язку з цим, актуальними для наукових досліджень є питання вивчення та вирішення проблемних питань практики застосування зброї поліцейськими в умовах війни.

Національна поліція України – це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку [2]. На працівника Національної поліції України законодавцем покладається необхідність вирішення таких завдань, як забезпечення публічної безпеки і порядку; охорона прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави; протидія злочинності; надання в межах, визначених законом, послуг щодо допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги [3].

Воєнний стан – це особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих об-

межень [4]. Відповідно до Закону України «Про правовий режим воєнного стану», до вирішення завдань, пов'язаних із запровадженням і здійсненням заходів правового режиму воєнного стану можуть залучатися правоохоронні органи, зокрема Національна поліція України, згідно з її призначенням та специфікою діяльності. Введення в Україні воєнного стану у зв'язку з повномасштабною агресією обумовило низку змін та доповнень до чинного законодавства, у тому числі й стосовно питань застосування поліцейськими вогнепальної зброї.

Закріплення на законодавчому рівні підстав застосування вогнепальної зброї цивільними особами під час участі у відсічі та стримуванні збройної агресії проти України у період дії воєнного стану, є виправданим, а такі підстави мають бути повністю застосовані і до працівників Національної поліції України. Працівники Національної поліції під час участі у відсічі та стримуванні збройної агресії проти України у період дії воєнного стану повинні мати право застосовувати вогнепальну зброю для: відбиття нападу або запобігання загрози нападу на військові та/або цивільні об'єкти, що охороняються; запобігання вчиненню та/або припинення протиправних дій чи діяльності осіб, причетних до збройної агресії; звільнення захоплених військових та/або цивільних об'єктів або запобігання (перешкоджання) такому захопленню; знищення зброї, бойової техніки, транспортних або технічних засобів, які перебувають у користуванні осіб, причетних до збройної агресії; захисту цивільних осіб, військових та/або цивільних об'єктів від нападу; запобігання та/або припинення діяльності, затримання, роззброєння або знешкодження осіб, причетних до збройної агресії; припинення дій осіб, які вчинили або вчиняють правопорушення; припинення дій осіб, які перешкоджають виконанню законних вимог осіб, залучених до виконання завдань, пов'язаних із запровадженням і здійсненням заходів правового режиму воєнного стану; відбиття нападу на осіб, залучених до виконання завдань, пов'язаних із запровадженням і здійсненням заходів правового режиму воєнного стану, або інших осіб, у разі виникнення загрози їх життю чи здоров'ю.

Література:

1. Албул С.В., Кузніченко С.О., Юлдашев В.В. Організація і тактика несення служби на блокпостах підрозділами Національної поліції України: методичні рекомендації. Одеса: ОДУВС, 2022. 48 с.
2. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
3. Поліцейська юрисдикція в умовах воєнного стану: монографія / С.В. Албул, А.М. Бабенко, П.М. Балтаджи та ін.; за заг. ред.

Д.В. Швеця, М.О. Семенишина. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. 540 с.

4. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 р. № 389-VIII. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19/print>

ЗАСТОСУВАННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ В КРИТИЧНИХ СИТУАЦІЯХ: ПРОФЕСІЙНІ СТАНДАРТИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

Кириченко Вікторія Максимівна,
курсантка 2-го курсу ННППФПНП
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
Науковий керівник :Каліман Максим Романович,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

Вогнепальна зброя є важливим засобом для забезпечення безпеки та виконання професійних обов'язків поліцейських в критичних ситуаціях. Однак, використання вогнепальної зброї може бути небезпечним як для поліцейських, так і для громадян. Тому важливо, щоб вогнепальна підготовка поліцейських була проведена відповідно до професійних стандартів та рекомендацій.

Один з основних принципів вогнепальної підготовки полягає в тому, щоб поліцейські могли використовувати вогнепальну зброю лише в критичних ситуаціях, коли інші засоби не ефективні або неприйнятні. Поліцейські повинні бути навчені розрізняти критичні та не критичні ситуації, оцінювати ризики та робити відповідні рішення щодо застосування вогнепальної зброї.[1]

Також важливо, щоб поліцейські були навчені техніці безпечного та ефективного використання вогнепальної зброї. Вогнепальна підготовка повинна включати тренування з мішенями та ситуаційні тренування з використанням спеціальних симуляторів, які дозволяють тренувати реальні критичні ситуації. Поліцейські також повинні знати правила безпеки та підтримувати високий рівень морально-етичних норм та професійної поведінки. Навчання та тренування повинні проводитися відповідно до встановлених професійних стандартів та рекомендацій.

Крім того, важливо враховувати особливості використання вогнепальної зброї в різних критичних ситуаціях. Наприклад, стрільба з близької відстані вимагає іншого навичного рівня, ніж стрільба з віддалі, тому поліцейські повинні володіти навичками обох видів стрільби. [2] Також важливо навчитися ефективно використовувати прицільні прилади та знати, як вести себе в різних ситуаціях, де використовується вогнепальна зброя. Поліцейські повинні бути підготовлені до дій у різних умовах, таких як погана видимість, обмежений простір або наявність перешкод. Також важливо навчитися ефективно співпрацювати з колегами та реагувати на сигнали та команди.

Навчання та тренування повинні проводитися регулярно для підтримки високого рівня професійної майстерності поліцейських. Відповідність професійним стандартам та рекомендаціям дозволить забезпечити ефективне та безпечне використання вогнепальної зброї поліцейськими в критичних ситуаціях. Регулярне навчання та тренування є важливим елементом вогневої підготовки поліцейських. Це дозволяє підтримувати високий рівень професійної майстерності та готовності до дій у критичних ситуаціях. [3]

Крім того, важливо забезпечити відповідність навчання та тренування професійним стандартам та рекомендаціям, щоб забезпечити ефективне та безпечне використання вогнепальної зброї поліцейськими в різних ситуаціях. Також важливо враховувати особливості, пов'язані зі статевою приналежністю поліцейських та забезпечити рівні можливості для жінок та чоловіків у підготовці до використання вогнепальної зброї. Всі ці заходи допоможуть забезпечити ефективне та безпечне використання вогнепальної зброї в критичних ситуаціях.

Отже, відповідальне та професійне використання вогнепальної зброї поліцейськими може зменшити ризики та небезпеки для життя та здоров'я, як поліцейських, так і громадян. Дотримання професійних стандартів та рекомендацій в цій галузі є ключовим фактором успішної вогневої підготовки та безпеки населення.

Література:

1. Наказ МВС України від 06.11.2012 № 957 «Про затвердження Положення про вогневу підготовку та використання зброї в органах внутрішніх справ».
2. Волков Ю.М., Казначеев Д.Г., Актуальні проблеми застосування вогнепальної зброї поліцейськими в Україні
3. Волков Ю.М. Психологічні аспекти застосування вогнепальної зброї поліцейськими на ураження

ВПЛИВ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ НА ПРОФЕСІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ

Мірошниченко Анастасія,

курсантка 2-го курсу н.з. ДР-245 ННІП ПФПНП

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

Науковий керівник: Бодирєв Дмитро, старший викладач

кафедри тактико-спеціальної підготовки

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

Система освіти та професійного навчання поліцейського Національної поліції України – це комплекс заходів теоретичного, а у більшій частині – практичного спрямування, метою яких є опанування тих специфічних вмінь, знань та навичок, які є необхідними для належного виконання поліцейським завдань, для виконання яких функціонують відповідні підрозділи поліції. В комплекс дисциплін практичного спрямування, опанування яких є обов'язковим особливу роль відіграє вогнева підготовка, в першу чергу як аспект професійної готовності поліцейського до виконання завдань, визначених законодавцем у Законі України «Про Національну поліцію», серед яких надання поліцейських послуг у сферах: забезпечення публічної безпеки і порядку; охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави; протидії злочинності; надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги [1], тому наше дослідження буде присвячено питанню впливу вогневої підготовки як складової професійного навчання на службову діяльність працівника поліції.

Від того, наскільки поліцейський професійно володіє зброєю: дотримується інструкції із заходів безпеки та чітко знає законні підстави застосування та використання вогнепальної зброї залежить не лише безпека і життя поліцейського, а перш за все - безпека громадян. Поліцейські нерідко застосовують вогнепальну зброю без урахування вимог визначених Законом України «Про Національну поліцію», а іноді й гинуть в результаті відсутності належних знань та практичних навичок, котрі постійно потребують вдосконалення.

Варто зазначити, що одним з внутрішніх факторів, що впливає на якість виконання поліцейським своїх службових повноважень є впевненість перш за все в професійності своїх дій, зокрема в контексті

застосування поліцейських заходів примусу, в тому числі вогнепальної зброї та переконаність у професійності дій свого напарника. Зазначений аспект впливу може бути забезпечений лише за умови систематичного відпрацювання, відточення професійних навичок поводження з вогнепальною зброєю як під час навчання у вищих закладах системи Міністерства внутрішніх справ, що здійснюють підготовку поліцейських, так й в рамках службової підготовки (стрільби, заняття з тактичної підготовки), проходження курсів актуалізації чи підвищення кваліфікації, зміст яких передбачає заняття з вогневої та тактичної підготовки.

Також важливим є те, що у процесі навчання вогневої підготовки необхідно створювати умови і моделювати ситуації, які будуть сприяти формуванню у тих, хто навчається, незалежно від статевої приналежності, сміливості і рішучості, впевненості у своїх силах і можливостях. В такому випадку, дії працівника у кризових ситуаціях визначаються процесами антиципації, тобто передбачення [2, с.16].

Як слушно зауважив Бодирєв Д., вогнепальна зброя на всіх етапах навчання, вимагає підвищеної уваги і являє собою небезпеку. У зв'язку з цим відношення до самого предмету і способам навчання слухачів є важливим багаторівневим завданням для викладачів вогневої підготовки. Займаючись вогневою підготовкою слухачів та курсантів, варто приділити увагу на вироблення єдиного алгоритму в навчанні, по методиці де психологічна готовність (стресостійкість) супроводжує слухачів та курсантів на всіх етапах підготовки, це: теорія, тренування вхолосту, практичні стрільби [3, с.56]. Зазначений підхід, відповідним чином впливає на формування критерію впевненості та певної автоматичності за рахунок систематичного відпрацювання комплексу алгоритмів, що імітують обстановку в якій поліцейському, відповідно до Закону України «Про Національну поліцію» надано підстави застосувати вогнепальну зброю.

Зауважимо, що в контексті формування навичок застосування вогнепальної зброї важливим є існування певної синергії відпрацювання влучної стрільби, її правомірність (в тому числі відповідність вимогам до поліцейського заходу: законність, достатність, пропорційність та необхідність) й тактичного аспекту поводження з вогнепальною зброєю та діями з нею.

Важливо враховувати, що правоохоронна діяльність пов'язана з високими морально-психологічними навантаженнями, виходячи з цього, зрозумілі високі вимоги до морально-психологічних характери-

стик працівників, яким вона довірена [4, с.446]. Формування зазначеного критерію є край важливим аспектом готовності до здійснення пострілу, в тому числі в живу людину, а тому можемо визначити критерій морально-психологічної готовності до здійснення пострілу як складової поняттю «вогнева підготовка» та впливу вказаного критерію на професійну діяльність поліцейського.

Отже, підсумовуючи, зазначимо, що на якість здійснюваної поліцейським завданнями впливає широкий спектр як об'єктивних, так й суб'єктивних факторів, рівня його професійної підготовки (знання законодавства, вогнева, тактична, спеціальна фізична підготовки), відточеності дій, впевненості та рішучості у прийнятті рішень, в тому числі щодо застосування або використання вогнепальної зброї. Виходячи з вищевикладеного у нашому дослідженні можемо стверджувати на існуючому впливі рівня вогневої підготовки поліцейського та якості здійснюваними ним повноважень.

Література:

1. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII : станом на 5 жовт. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення: 10.11.2023).
2. Волянський В. Планування й організація комплексних занять із вогневої та спеціальної фізичної підготовки на базовому етапі навчання курсантів вищих навчальних закладів МВС України, В. Волянський, Ю. Корнійчук, В. Штома, Молодіжний науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. : Фізичне виховання і спорт. 2013. Вип. 11. С. 14-17
3. Бодирєв Д. Удосконалення вогневої підготовки в ЗВО системи МВС України / Д. Бодирєв // Організаційно-правове забезпечення функціонування підрозділів превентивної діяльності Національної поліції України в умовах воєнного стану : матеріали Всеукр. кругл. столу (м. Дніпро, 3 черв. 2022 р.). – Дніпро : ДДУВС, 2022. – С. 55-57
4. Лопасєва О. М. Психологічний аспект вогневої підготовки як складова професійної підготовки поліцейського / О. М. Лопасєва // Верховенство права: доктрина і практика в умовах сучасних світових викликів : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 25 лютого 2022 р.). - Дніпро : ДДУВС, 2022. – С. 446-447

ВОГНЕВА ПІДГОТОВКА ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ

*Огородник Аліна,
курсантка 2-го курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Одеський державний університет внутрішніх справ*
*Мосузенко Володимир,
викладач кафедри вогневої підготовки
факультету підготовки фахівців для
підрозділів кримінальної поліції, майор поліції
Одеський державний університет внутрішніх справ*

Збройна агресія РФ у лютому 2022 році сприяла активізації діяльності не лише Збройних Сил України, але й правоохоронних органів України. З метою захисту, підрозділи Міністерства внутрішніх справ розпочали діяльність пов'язану з посиленням охорони державного кордону, проведенням спецоперацій та недопущення порушень публічного порядку. З початком війни працівники поліції, як і решта громадян, вимушені були виконувати свої функції в умовах підвищеного навантаження. Окрім безпосередньої діяльності протидії злочинності, постала проблема відсічі збройної агресії РФ.

Якщо враховувати наявність загрози та постійне залучення особового складу Національної поліції України (НПУ) до несення служби на блокпостах, реагування на заяви і повідомлення в умовах війни, участі в евакуаційних заходах та заходах з розмінування деокупованих територій, забезпечення кібербезпеки держави, то безпекова складова в державі перебувала на належному рівні. На відміну від підрозділів оборони, на поліцейських ще й було покладено функцію документування воєнних злочинів.

Вміння та навички поводження з вогнепальною зброєю є обов'язковою вимогою будь-якого поліцейського. Застосування та використання такого заходу примусу набуло важливого значення не лише для протидії злочинності чи особистої безпеки поліцейського, а й для захисту цивільного населення від агресора, колаборантів, мародерів.[1]

Потреба більш активного застосування вогнепальної зброї у період воєнного стану поклала початок законодавчим змінам. Так, було до-

повнено профільний закон, який регламентує діяльність НПУ. В переліку виняткових випадків, коли поліцейським може застосовуватися зброя з'являється пункт, який дозволяє зробити це для примусового припинення польоту безпілотного повітряного судна, звичайно, якщо є підстави вважати, що воно використовується для вчинення правопорушення або становить загрозу життю чи здоров'ю. Окрім цього, закон доповнено однією статтею, яка передбачає застосування вогнепальної зброї та бойової техніки підрозділами особливого призначення під час здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії проти України.[2]

Неможливо протидіяти організованій кримінальній протиправності, забезпечувати захист і порядок під час евакуації громадян, виявляти диверсійно-розвідувальні та терористичні групи, запобігати колабораційній діяльності без вмінь та навичок поводження з вогнепальною зброєю, боєприпасами. Найголовніше при поводженні зі зброєю є особиста безпека та безпека оточуючих. Насамперед, безпека полягає у тому, щоб особа під час виконання службових обов'язків, таких як: захист держави, забезпечення публічної безпеки, протидія збройній агресії та інших покладених на неї функцій, не заподіяла шкоди собі та оточуючим з необережності. Поліцейський, який навчений майстерно застосовувати вогнепальну зброю, ніколи не зніме запобіжника з положення «запобігання» без потреби, що може призвести до випадкового пострілу у бік людей, тварин, транспортних засобів. Ситуація, яка підтверджує необхідність чіткого знання порядку застосування зброї, сталася в місті Дніпро 2023 року, де поліцейський застосував зброю до чоловіка, який під час затримання активно чинив опір поліції.

Професійна майстерність поліцейських в галузі вогневої підготовки повинна унеможливлювати ситуації, у яких службова особа не має навичок поводження зі зброєю чи не знає правових положень щодо її застосування.

Варто враховувати та постійно контролювати також стан зброї та умови її зберігання. Адже кожен поліцейський зобов'язаний забезпечити зберігання зброї і підтримувати її у справному та змащеному стані. З початком війни на озброєння було прийнято інноваційну зброю, навички поводження з якою були відомі далеко не всім.[3]

Підсумовуючи викладене, можна сказати, що належна вогнева підготовка працівників поліції є однією з найважливіших умов несення служби під час воєнного стану.

Проблема необережного поводження зі зброєю існує і її треба якомога швидше вирішувати з метою особистої безпеки поліцейського та надійного захисту мирного населення. Швидкість реакції на небезпе-

ку, її оцінка та точність стрільби є основою для усіх, хто має дозвіл на носіння, зберігання, використання та застосування вогнепальної зброї.

Оцінка небезпеки, реакція на неї, точність стрільби, знання правових положень є невід’ємними складовими професійної майстерності поліцейських.

Література:

1. Верховна Рада України. Закон України « Про національну поліцію» 05.10.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення 02.11.2023)

2. Про затвердження Інструкції з організації забезпечення, зберігання та експлуатації озброєння в Національній поліції України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1249-18#Text> (дата звернення: 02.11.2023)

3. Про затвердження Інструкції із заходів безпеки при поводженні зі зброєю URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-16#Text>

4. Звіт Національної поліції України про результати роботи у 2022 році. URL: https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/17-civik-2018/zvit_2022/Zvit_polic_2022.pdf

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Олійник Юрій Ярославович,

викладач кафедри вогневої підготовки

кандидат юридичних наук

Національна академія внутрішніх справ

Савельєва Анна Сергіївна,

курсантка 4-го курсу

навчально-наукового інституту №1

Національна академія внутрішніх справ

Введення воєнного стану і початок повномасштабної війни на території України призвело до проблеми вогневої підготовки не тільки співробітників поліції, а й курсантів вищих навчальних закладів Міністерства внутрішніх справ України. Необхідно вдосконалювати навички стрільби співробітників поліції, а також навички поводження зі зброєю, її застосування і нерозповсюдження.

В Україні питання забезпечення особистої безпеки співробітників правоохоронних органів і громадян всередині держави відіграє важли-

ву роль. Через військові дії, постійні обстріли, вибухи та активні бойові дії більшість людей не можуть відчувати себе спокійно. Таким чином у зв'язку зі збройними нападами російської федерації на Україну рівень злочинності постійно зростає, враховуючи велику кількість зброї на руках у населення і підвищення рівня небезпеки. Саме це спонукає співробітників поліції діяти більш рішуче і ефективно для запобігання та припинення таких небезпечних дій, часто із застосуванням вогнепальної зброї. Засоби масової інформації та контрольно-наглядові органи дуже критично реагують на цю ситуацію.

Працівники поліції законом наділені правом застосування вогнепальної зброї. Дане питання регулюється на основі нормативно-правової бази та передбачає в подальшому використання зброї в умовах воєнного стану цивільним населенням та працівником поліції, з метою забезпечення власної безпеки, врятування власного життя. Вогнепальна зброя може застосовуватися до російських військових які перебувають на території України та з метою зупинення військової агресії РФ проти України [1, с. 199].

Положення закону, що регулюють застосування зброї поліцейськими, закріплюють перелік випадків застосування зброї, у тому числі відповідальності за можливі наслідки, які можуть настати в результаті точного дотримання її положень. Безсумнівно, що вогнепальна зброя, володіючи високою вражаючою здатністю, є предметом підвищеної небезпеки і вимагає уважного і компетентного поводження і застосування [2, с. 297].

Під час повномасштабного вторгнення багато питань, пов'язаних з підставами для застосування вогнепальної зброї та правомочністю дій поліції після застосування вогнепальної зброї, залишаються невирішеними.

З метою вдосконалення знань про матеріальну частину, порядок і правила її використання, заходи безпеки при поводженні з нею в умовах воєнного стану ми вважаємо, що необхідно активно впроваджувати в навчальний процес ситуаційні та практичні завдання (квести) про доцільність застосування зброї в найбільш типових ситуаціях, що вимагають докладне обґрунтування дій кожного поліцейського з точки зору правових підстав для застосування зброї.

Для того, щоб зброю можна було ефективно використовувати, поліцейським потрібно приділяти більше часу тренуванням у стрільбі з автоматичної зброї. Наприклад, це може бути на практиці в умовах воєнного стану навчанням курсантів на полігонах для відпрацювання вправ з автоматичної зброї пов'язаний з додатковими фізичними нава-

нтаженнями, наближеними до реальних бойових завдань, оскільки співробітникам поліції доводиться вести вогонь в обмежений час, з-за укриття, з незручних положень.

Також для того, щоб курсанти впевнено тримали зброю в руках, необхідна також психологічна підготовка до пострілу. Щоб сформува-ти таку підготовку, потрібно не тільки постійно практикуватися зі зброєю, в тому числі і під час фізичних навантажень, але, і працювати з психологами, щоб вони виявляли схильність конкретної людини до паніки, психологічну готовність до агресивної поведінки в контексті типової стресової ситуації, що виникає в діяльності поліції.

Таким чином, можна відзначити, що вогнева підготовка курсантів в умовах воєнного стану повинна бути організована з урахуванням перерахованих вище аспектів. На даний момент, якщо зброя може бути використана в будь-який момент для захисту населення і самого поліцейського, то курсанти не можуть професійно користуватися зброєю за браком досвіду. Також питання про застосування співробітниками поліції вогнепальної зброї в умовах воєнного стану вимагає подальших досліджень, оскільки співробітники поліції часто опиняються в екстремальних ситуаціях, коли повинні застосувати вогнепальну зброю без попередження.

Література:

1. Логачев М.Г. Правові та психологічні аспекти застосування вогнепальної зброї персоналом поліції. Право і Безпека. 2017. № 4. С. 199–204.
2. Навчання поліцейських на початковому етапі вогневої підготовки: методичні рекомендації / кол. авт.; за заг. ред. к.ю.н., доц. Поливанюка В.Д. Дніпро: ДДУВС, 2019. 52 с.

ПСИХОЛОГІЧНА СКЛАДОВА ПРАКТИЧНОЇ СТРІЛЬБИ В СИСТЕМІ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

*Рагімлі Захра,
курсант ННПППФППП
Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ
Каліман Максим,
старший викладач кафедри вогневої підготовки
Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ*

Відповідно до законодавства, застосування вогнепальної зброї поліцейським є крайнім заходом примусу. Це вказує, що на практиці поліцейському слід вичерпати всі інші можливі заходи або переконатися, що вони не будуть ефективними в конкретній ситуації. Проте часто поліцейські уникають застосування вогнепальної зброї навіть тоді, коли це необхідно, або коли їхня тактика виявляється неефективною, що може призвести до серйозних наслідків для життя або здоров'я поліцейського. Це пояснюється психологічною невідповідністю застосування вогнепальної зброї.

В сучасний період у ході виконання службових обов'язків застосування вогнепальної зброї є практикою, з якою поліцейські стикаються повсякденно. Проте інциденти з небажаними наслідками від вогневого контакту відбуваються нерідко. [1].

Зазвичай, важкі наслідки виникають через те, що поліцейські не підготовлені психологічно до застосування вогнепальної зброї, грубо порушують заходи безпеки при поводженні з нею, не можуть адекватно оцінити ситуацію та умови, що вимагають застосування зброї поліцейським, а також через непередбачувану поведінку правопорушника. Щодо навичок безпечного поводження зі зброєю та здатності швидко орієнтуватися в обстановці формуються через регулярні та тривалі тренування, однак психологічну готовність до застосування вогнепальної зброї неможливо напрацювати в аудиторії чи під час проведення навчально-тренувальних стрільб, у ході службової підготовки.

В Курсі стрільб, затвердженого Наказом МВС України від 26.04.2019р. № 334, не встановлено варіації реальних ситуацій, умов яких суттєво вплинуть на психологічний стан поліцейського під час застосування вогнепальної зброї. Якщо під час навчально-

тренувальних стрільб курсант чи поліцейський швидко адаптується до умов у тирі і на кожному наступному тренуванні навколишня обстановка не турбує його та він не оцінює доцільність застосування зброї, то під час несення служби з'являються нові умови та обставини, які впливають на результативність застосування вогнепальної зброї. Удосконалення застосування вогнепальної зброї також ускладнюється можливим з'явленням сторонніх осіб чи тварин на лінії вогню, а також активними діями правопорушника, спрямованими на уникнення його затриманню [2, с. 201].

Застосування та використання вогнепальної зброї для багатьох людей не є щоденністю, тому перші заняття зі стрільби можуть викликати тривогу та страх у курсантів. Це може призводити до психічної напруженості у стрільців. Регулярні тренування та формування навичок роботи зі зброєю допомагають подолати ці труднощі та поліпшити результати виконання завдань, зазначених Курсом стрільб для поліцейських. Навіть високі результати у виконанні вправ зі стрільби не гарантують готовності поліцейського до його застосування чи використання щодо правопорушника. Останній, на відміну від мішені в тирі, часто володіє власною зброєю, рухається та прагне діяти оперативно.

В. Малічевський вказує, що серед факторів, що впливають на ефективність людини в екстремальних умовах, ключовими є психоемоційні аспекти такі як: функціональні та психологічні стани людини, які охоплюють психічну травму, наявність соматичного захворювання; індивідуально-психологічні особливості, що охоплюють такі стани, як тривожність, витривалість особи, рівень стійкості до небезпеки. [3, с. 120–121].

Багато фахівців у галузі психології щодо поводження з вогнепальною зброєю та тренерів зі стрільби погоджуються з тим, що ефективна адаптація стрільця до ситуації із застосуванням вогнепальної зброї можлива лише тоді, коли базові дії (тримання пістолета, перезарядження, прицілювання) виконуються рефлекторно та без задіяння когнітивних функцій.

Таким чином, враховуючи вищезазначене, можна зробити такий висновок, що психологічна готовність поліцейського щодо застосування вогнепальної зброї являється невід'ємною складовою професійної та службової підготовки поліцейського. Основна мета дисципліни «Вогнева підготовка» у навчанні поліцейських полягає не лише в отриманні навичок швидкого готування до стрільби та точного ведення вогню по мішенях з різних позицій, але й у формуванні психологічної і тактичної готовності для ефективного застосування вогнепаль-

ної зброї у випадках, передбачених статтею 46 Закону України «Про Національну поліцію».

Література:

1. Волков Ю.М., Поливанюк В.Д., Проблемні питання застосування вогнепальної зброї працівниками національної поліції під час виконання службових обов'язків. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2018. № 4. С. 86–89. URL: <https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/3223/1/8.pdf>
2. Логачов М. Г. Правові та психологічні аспекти застосування вогнепальної зброї персоналом поліції. Право і Безпека. 2017. № 4 (67). С. 199–204.
3. Малічевський В. І. Психологічні методи вогневої підготовки в підрозділах органів внутрішніх справ МВС України: дис. ... канд. психол. наук : 19.00.06. Київ, 2003. 263 с.
4. Вогнева підготовка: навч. посіб. / кол. авт. ; ред. В.Я. Покайчук. 2-е вид., перероб. і доп. Дніпро: ДДУВС, 2021. 264 с. URL: <https://er.dduvs.in.ua/handle/123456789/7376>

ВИМОГИ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ, ЯКІ ВИКОНУЮТЬ СЛУЖБОВІ ОБОВ'ЯЗКИ ПІД ЧАС ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ

Смоляр Влада Володимирівна,
*курсантка 2-го курсу Навчально-наукового
інституту права та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ*
Науковий керівник: Каліман Максим Романович,
*старший викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ*

Поліція України, нарівні з іншими правоохоронними органами, бере участь у відбитті збройної агресії країни-окупанта. Окрім цього, поліцейські забезпечують безпеку та порядок у містах та селах, протидіють диверсійним групам ворога, викривають та затримують посібників та агентів країни-окупанта, забезпечують безпечну та безперебійну роботу транспорту, забезпечують життєдіяльність населених пунктів, допомагають органам влади у виконанні розпорядчих актів та забезпечують функціо-

нування владних повноважень. Усі ці функції не менш важливі, ніж успіхи на фронті, і належать до обов'язків поліцейських.

Розглядаючи специфіку роботи поліцейських, таку як перевірка документів, служба на блокпостах, охорона об'єктів критичної інфраструктури та в місцях масового скупчення людей, важливо зазначити, що вогневий контакт з правопорушниками, злочинцями та агентами країни-окупанта зазвичай відбувається на близьких відстанях. Проте, у професійному навчанні поліцейських переважно приділяється увага навчанню базових навичок стрільби та застосуванню зброї у випадках, коли «ціль» не рухається, час на приведення зброї у готовність не обмежений, та навколишні умови не обмежують дії правоохоронця. Тому, застосування зброї поліцейським у випадках близького вогневого контакту залишається недостатньо розглянутим аспектом у системі їх професійної підготовки [1].

На жаль, через війну спеціальний підрозділ КОРД, що складається з поліцейських Національної поліції України, має багато можливостей для застосування своїх знань та досвіду. Завдяки специфічній підготовці, тактиці дій, озброєнню та доступних транспортних засобах, цей підрозділ у переважній більшості випадків працює у співпраці з іншими спеціальними підрозділами. Їхні дії проводяться у всіх точках зіткнення та зосереджуються на виконанні своїх професійних завдань з використанням наявних засобів та максимальної самовідданості кожного поліцейського [2].

Зокрема, спеціальні підрозділи здійснювали операції щодо звільнення території міста Ірпінь. Для цього були використані малі снайперські групи, які були направлені на непідконтрольну територію міста для отримання інформації та поетапного контролювання вулиць та районів. Виконання цієї місії було складним через постійні мінометні та артилерійські обстріли території з позицій ворога, що знаходився у місті Буча. Протягом операції було здійснено вогневі контакти з ворогом, а також з снайперськими групами. За допомогою наявного обладнання були проведені заходи щодо наведення артилерійського озброєння Збройних Сил України [2].

Після розгляду заходів, які вживаються правоохоронними органами у боротьбі зі злочинністю, можна зробити висновок, що злочинні елементи стали більш зухвалими в своїх злочинних діях, особливо під час воєнного стану. Ті, хто перебувають за межами закону, стали більш активно протидіяти заходам правоохоронних органів, що відображається у загрозах для поліцейських та членів їх сімей, нападках на

них, що стали загрозою для їхнього життя та здоров'я, а також у вбивствах працівників поліції, які пов'язані з виконанням ними своїх службових обов'язків. У таких умовах володіння зброєю є дуже важливим, оскільки він дає можливість ефективно діяти в різних ситуаціях, в тому числі в непередбачуваних, вміти влучно стріляти по наміченим точкам на цілі та правомірно застосовувати зброю під час затримання злочинця або його конвоюванні [3, с. 112].

Отже, у підсумку можна зазначити, що належна вогнева підготовка працівників поліції є надзвичайно важливою під час воєнного стану, але на жаль, наразі якість цієї підготовки не відповідає вимогам. Проблема правильного поводження зі зброєю наявна і потребує негайного вирішення для забезпечення надійного захисту поліцейських та громадян. Швидкість реакції на небезпеку, вміння оцінювати її і точно стріляти є фундаментальними навичками для всіх осіб, які займаються носінням, зберіганням, використанням та застосуванням вогнепальної зброї.

Література:

1. Кірічок А.О., Скляр О.С., Забора А.В. Підготовка поліцейського до дій в умовах раптового близького вогневого контакту. URL: https://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/12579/Pidgotovka%20politseiskoho_Kirichok_Skliar_Zabora_2022.pdf?sequence=1&isAllowed=y (дата звернення: 14.11.2023).
2. Бойчук С.С. Виконання службових завдань поліцейськими КОРД під час війни. URL: https://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/13738/Vykonannia%20sluzhbovykh%20zavdan_Boichuk_2022.pdf?sequence=1 (дата звернення: 13.11.2023).
3. Запорожанов О.В., Лобода А.М., Нестеренко А.В., Максимов С.П. Основи техніки швидкісної стрільби з пістолета для працівників поліції: навч.-метод. посіб. – К.: ФОП О. С. Ліпкан, 2019. – 112 с. (дата звернення: 13.11.2023)

ПРОБЛЕМИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Тімощик Аліна,

*здобувач вищої освіти навчально-наукового інституту права
та підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ*

Науковий керівник: Бодирєв Дмитро,

*викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ*

Вогнева підготовка є одним з основних предметів професійної службової і фізичної підготовки співробітників органів внутрішніх справ і спрямована на формування стійких навичок у поводженні з вогнепальною зброєю, навчання особового складу діяти в умовах, пов'язаних з ефективним і правомірним його застосуванням.

Одним з найбільш важливих і відповідальних напрямів підготовки співробітників Національної поліції є питання застосування і використання сучасної вогнепальної зброї [2].

Екстремальні і напружені ситуації, з якими доводиться стикатися поліцейським, зазвичай мають значний вплив на них, оскільки вимагають негайних дій в умовах жорстокого дефіциту часу. Однією з екстремальних ситуацій, з якими стикаються поліцейські, є застосування вогнепальної зброї [3]. Проаналізувавши випадки застосування поліцейськими вогнепальної зброї, можна зробити висновок про недостатній рівень теоретичної та психологічної підготовки, а також відсутність стійких навичок стрільби, в тому числі по рухомих цілях, протягом обмеженого часу, після фізичних навантажень та в умовах недостатньої видимості. [2].

Статистика випадків реальних вогневих контактів показує, що система професійної підготовки поліцейського повинна включати в себе три взаємопов'язаних складових: базова підготовка для швидкого і точного ураження цілі на дальностях від 1 до 25 метрів; правова підготовка, необхідна для миттєвої оцінки обстановки і прийняття вірного рішення на застосування або використання зброї; психологічна підготовка.

Готовність правоохоронців до успішного затримання правопорушників значною мірою залежить від їхньої здатності професійно володіти вогнепальною зброєю.

Вогнева підготовка є складовою частиною професійної, службової та фізичної підготовки і являє собою систему заходів, спрямованих на засвоєння особовим складом теоретичних знань, прищеплення їм

умінь і навичок, необхідних для впевненого володіння зброєю при виконанні оперативно-службових завдань [1].

Проблеми та особливості вогневої підготовки поліцейських в умовах воєнного стану є значними і потребують особливого підходу з боку органів влади та правоохоронних органів. Воєнний стан вводиться в умовах загрози національній безпеці та громадському порядку, що може призвести до змін у вогневій підготовці поліцейських.

Воєнний стан часто супроводжується підвищеним рівнем загрози, включаючи можливість ворожого вторгнення або терористичних актів. Це означає, що поліцейським доводиться бути готовими до більшого рівня насильства та використання зброї. Збільшена загроза також може вимагати посилення вогневої підготовки, зокрема тренування в складних сценаріях та реальних умовах. У воєнний період пріоритетом є забезпечення безпеки громадян та утримання громадського порядку. Це може означати, що поліцейським потрібно більше часу і ресурсів для тренування зі стрільби та тактичних навичок. Вогнева підготовка повинна бути ретельно спланована і включати регулярні тренування та поновлення навичок для забезпечення ефективності поліцейських у складних ситуаціях.

Таким чином, вогнева підготовка працівників поліції під час воєнного стану має свої виклики та особливості. Забезпечення високої ефективності та безпеки поліцейських вимагає зміцнення тренувань, ретельного планування та співпраці зі збройними силами. Тільки через це можна забезпечити надійну та ефективну роботу поліції в умовах воєнного стану, зберігаючи громадський порядок та захищаючи національну безпеку.

Література:

1. Головацький О.О., Прядко В.М. Особливості вогневої підготовки поліцейських на початковому етапі навчання. *Протидія злочинності: проблеми практики та науково-методичне забезпечення*. Південноукраїнський правничий часопис 2019 р. Одеса: ОДУВС, 2019. С.16-18.
2. Бодирев Д., Мислива О. Вогнева підготовка: іновації vs. традиції. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2021 р. Дніпро: ДДУВС, 2021. С.25-26.
3. Савченко, М. С., Жуковський С.В. Вогнева підготовка складова професійної підготовки поліцейського. *Матеріали викладені у авторській редакції з незначними коректорськими правками*. 2020 р. С. 161.

ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛІЦІЄЮ ІСПАНІЇ ЕЛЕКТРОШОКОВИХ ПРИСТРОЇВ TASER

*Хілобок Даниїл Русланович,
здобувач вищої освіти 2-го курсу факультету підготовки
фахівців для органів досудового розслідування
Одеський державний університет внутрішніх справ
Науковий керівник: Бутенко Вадим Станіславович,
старший викладач кафедри тактико-спеціальної
та спеціальної фізичної підготовки ФПФПКП
Одеський державний університет внутрішніх справ*

У світі зростає розуміння необхідності гуманізації впливу на правопорушників, у зв'язку з чим перед поліцією виникає питання – яким чином можна зменшити шкоду під час їх затримання. Тому одним із напрямів розв'язання завдання є доведення саме до цих вимог звичайних спеціальних засобів.

Розвиток одного з них – електричного – йде шляхом тіснішої інтеграції різних фізичних принципів для створення дивовижного ефекту. Фактично в цьому випадку можна говорити про появу нового покоління спеціальних засобів впливу на правопорушників, до яких безумовно відноситься пристрій TASER.

Під час відрядження до SPANISH NATIONAL POLICE SCHOOL нас ознайомили с принципом дії саме цього приладу.

TASER – електрошоковий пристрій не смертельної дії. Головна відмінність електрошокових пристроїв TASER від аналогів полягає в запатентованій технології, що дозволяє звести до мінімуму отримання каліцтв і летального результату при затриманні правопорушника та в здатності вражати правопорушника на відстані від 4,5 до 10 метрів.

TASER призначений для використання поліцією у випадках переслідування правопорушника, при чиненні ним опору, при арешті або затриманні, і для використання на потенційно небезпечних людях, проти яких, в стандартній ситуації, могло бути застосовано вогнепальну зброю.

Поліцейський застосовуючи TASER шляхом натиснення на гачок вистрілює двома невеликими електродами, що передають електричний заряд за двома проводами, які залишаються закріплені до основного блоку картриджа. Постріл відбувається завдяки вбудованому в картридж балончика зі стислим азотом як у деяких пневматичних пістолетів і пейнтбольних маркерів. Картридж містить досить стислого

газу, щоб зробити один постріл. Після пострілу картридж замінюється. Електроди зроблені у вигляді «гарпунів» для міцного закріплення на одязі та для зменшення ймовірності того, що їх зможуть зірвати при попаданні. Крім «гарпунів», пристрій має ще й технологію контрольованого електричного імпульсу, який збільшує проникливу здатність електричного розряду.

Електроди загострені, щоб проникати крізь одяг, і колючі, щоб запобігти їх вилученню після того, як вони опинилися на місці. В оригінальному пристрої TASER зонди розмотують дріт з картриджа, що викликає ефект ризикання, перш ніж дротик стабілізується, що ускладнювало проникнення через товстий одяг, але новіші версії використовують «сформований імпульс», який підвищує ефективність за наявності будь-яких бар'єрів.

Ключова технологія TASER полягає в електричному розряді, що викликає нейром'язовий параліч. Розряд перериває можливість мозку контролювати м'язи тіла, що створює негайну і неминучу втрату рівноваги та тимчасову втрату здатності до руху. Даний ефект заснований не на болю й ні яким чином не може бути подоланим волевим зусиллям людини. Як тільки електричний розряд закінчує свою дію, до людини тут же повертається повний контроль над своїм тілом. Більшість затриманих, які зазнали на собі електричний розряд TASER, починають поводитися більш покірно.

Типовий пристрій TASER може працювати з піковою напругою 50 кіловольтів (1200 вольтів на тілі), електричним струмом 1,9 міліампера, наприклад, з частотою 19 100 мікросекундних імпульсів на секунду.

Деякі моделі TASER, в тому числі всі ті, які призначені для поліції, також мають функцію «контактного оглушення», яка дозволяє використовувати пристрої для контактного застосування, коли немає можливості перезарядити картридж. Ефект контактного оглушення, як і у всіх стандартних електрошокерів, заснований на заподіянні більового шоку правопорушнику.

Пристрій TASER може підвищити безпеку поліцейського. Використання пристрою TASER має більший радіус дії, ніж кийки, перцевий балончик або техніка з порожніми руками. Це дозволяє поліцейському зберігати більшу дистанцію. Відповідним дослідженням інцидентів із застосуванням сили поліцією показало, що використання пристрою TASER призвело до меншої кількості травм, ніж застосування кийків або прийомів з порожніми руками.

TASER гарантовано зупиняє правопорушника в 76-80%, при цьому досить потрапити двома електродами в будь-яку частину тіла. Це ж робить його більш ефективним спеціальним засобом.

Важливо зауважити, що електрошоковий пристрій TASER автоматично при вилученні його з кобури починає записувати відеофіксацію його застосування, час, місце та тривалість кожного розряду та зберігає цю інформацію на інформаційній картці яка безпосередньо знаходиться в пристрої.

Підводячи підсумок необхідно казати, що не зважаючи на те, що законодавцем, статтею 42 Закону України «Про Національну поліцію», надав право поліцейському при виконанні своїх повноважень використовувати електрошокові пристрої контактної та контактнo-дистанційної дії, досі це питання залишається відкритим.

На мою особисту думку, враховуючи складні умови діяльності поліцейського, коли він постійно стикається з негативними проявами з боку правопорушників, та враховуючи тиск спільноти щодо необхідності більшої гуманізації впливу на них, питання щодо прийняття на озброєння поліції такого приладу як TASER необхідно вирішити у коротші терміни.

Подальшим кроком до цього буде внесення в освітні програми підготовки поліцейських обов'язкового спеціального курсу про умови використання приладу TASER.

Література:

1. Слюсар В. Нове в не смертельних арсеналах. Нетрадиційні засоби ураження .. Електроніка: наука, технологія, бізнес. - 2003. - № 2. С. 60-66. (2003).
2. Нелетальна електрошокова зброя. «Зброя» № 9, 2004 р.
3. Шокуючі електротехнології. «Зброя» № 7, 2005 р.
4. Криміналістичні поняття деяких видів зброї., Корми В.Д. «Академічний юридичний журнал» № 3, 2003 р.
5. «Захист і безпека» № 2, 2002 р. Бойова електрошокова зброя. М.В. Сільніков.

ТАКТИЧНА МЕДИЦИНА В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО

ОСОБЛИВОСТІ ТА ПОРЯДОК НАДАННЯ ПРАВООХОРОНЦЯМИ/ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМИ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ПОРАНЕНІЙ ОСОБІ ПРИ ОТРИМАНИХ ТРАВМАХ ОКА В БОЙОВИХ УМОВАХ ТА В МИРНИЙ ЧАС

Вайда Тарас,

кандидат педагогічних наук, доцент

Одеський державний університет внутрішніх справ

Актуальність проблеми. Розглядаючи медичний аспект службово-бойової діяльності підрозділів поліції в мирний час (при забезпеченні громадського порядку та в боротьбі із злочинністю), а в умовах воєнного стану і як застосування рятувальних заходів на полі бою в системі тактичної медицини (для підрозділів ЗСУ, НГУ, ТрО тощо) необхідно їх (медичні заходи домедичної допомоги – *уточнено нами*) розуміти як інтегроване поєднання трьох фаз надання долікарської допомоги – 1) допомога пораненим під вогнем, 2) тактична польова допомога та 3) тактична евакуація.

Найбільш поширений обсяг рятувальних (медичних) заходів у таких екстремальних умовах відноситься саме до другої фази і передбачає використання поліцейськими/бойовими медиками (бійцями-рятувальниками, кожним військовослужбовцем) наявних захисних властивостей укриття та/або забезпечення маскування місця перебування рятувальника і пораненої особи [1].

Організація надання поліцейськими/бойовими медиками домедичної допомоги пораненим особам на цьому етапі передбачає: 1) постійну оцінку тактичної обстановки (наявних загроз); 2) сортування поранених (за потреби, зокрема, при масовій травмі); 3) проведення огляду поранених за алгоритмом MARCH-PAWS.

Одним із потенційних видів ураження поліцейського в службово-бойових умовах при проведенні поліцейських операцій (для військовослужбовців НГУ, ЗСУ, ТрО – на полі бою, *уточнено нами*) є травма ока. Термін «пошкодження очей» нами вживається у такому значенні

– невідкладний стан травмованої особи, викликаний дією травматичного фактору або потрапляння в очі хімічних речовин, що може спричинити часткову чи повну втрату зору [2; 3, с. 303-304].

Тому рятувальникові (поліцейському, військовослужбовцю) варто добре знати порядок надання допомоги/самопомоги при ушкодженні (пораненні) цього органу голови, зокрема, вмінні накладати щиток на орган зору людини при наданні їй першої домедичної допомоги при травмах ока.

Підозрювати проникаючу травму ока варто в таких випадках:

- 1) кровотеча, що оточує око, всередині очного яблука або кров виходить з очного яблука;
- 2) очевидне проникнення осколків або сміття в очне яблуко чи орбіту ока;
- 3) є виступаючі предмети з очного яблука;
- 4) набряк або розриви очного яблука;
- 5) випинання очного яблука;
- 6) зниження зору та набряк в області ока;
- 7) деформовані частини ока [1].

Якщо є підозра або прямий факт проникаючої травми ока, то надання домедичної допомоги при цьому пораненні включає: 1) проведення швидкого польового тесту на гостроту зору та фіксація результату; 2) покриття ураженого ока щитком для ока (не тиснути на сам орган); 3) надання та прийняття пораненим перорально набору таблеток Pill pack: сюди входить знеболювальна (парацетамол, доза 1000 мг, кожні 8 годин), протизапальна таблетка (мелоксикам, доза 15 мг, один раз на добу) та таблетка антибіотику (моксифлоксацин, доза 400 мг, один раз на добу). Усі три складові Pill pack («пачка таблеток») знаходяться в одній упаковці, які слід застосовувати при травмах та при всіх проникаючих пораненнях; Pill pack може бути закуплений або сформований медичним персоналом підрозділу [там само]. При цьому слід пам'ятати: вся надана домедична допомога має бути зафіксована в картці пораненого.

Рис. 1 *Порядок накладання щитка на травмоване око*

Захист ока, в першу чергу, передбачає накладання щитка (див.

рис. 1)¹. При осколочному пораненні ока дуже важливо обмежити зовнішній вплив на око, щоби запобігти ще гіршим ушкодженням.

Важливо не створювати рятувальником тиск на уражене око: 1) уникайте/запобігайте маніпуляціям або додатковим травмам ока, які можуть спричинити подальші пошкодження; 2) тиск на око може змусити внутрішній вміст ока вийти з очного яблука через поріз або розрив.

Щиток для ока має бути в особистій аптечці пораненого. Якщо його там немає, то можна використати тактичні окуляри. В загальному випадку щиток фіксується пластиром під кутом 45 градусів до лоба

Рис. 2 Захисний щиток для ока та порядок його кріплення на голові пораненої особи

(див. рис. 2). Не слід закривати обидва ока, якщо обидва ока не травмовані.

Документування наданої допомоги передбачає фіксування всіх процедур у картці пораненого (див. рис. 3).

Також необхідно переконатися, що записано всі медикаменти та час їх прийняття.

Рис. 3 Фіксація домедичної допомоги у картці поранено

важливе місце займає оперативний виклик фахівців цієї рятувальної (медичної) служби.

¹ Використано рисунки з ел. ресурсу <https://tccc.org.ua/>

Послідовність дій при наданні домедичної допомоги постраждалим при пошкодженні очей може бути наступною:

1) перед початком рятувальних заходів переконатися у відсутності небезпеки для себе, оточуючих, постраждалого та тільки за її відсутності перейти до наступного кроку; заспокоїти постраждалого та пояснити свої подальші дії;

2) здійснити виклик екстреної медичної допомоги (*дали* – ЕМД) та дотримуватись вказівок диспетчера прийому виклику;

3) при травматичному пошкодженні очей: а) накласти на травмоване око захисний щиток, а за його відсутності – альтернативний засіб, який попередить тиск на очне яблуко; б) зверху захисного щитка накласти іншу чисту марлеву серветку та обережно її зафіксувати, не створюючи надмірного тиску на пошкоджене око; в) якщо в рані знаходиться сторонній предмет, то *не слід* його виймати, а треба надійно зафіксувати в рані; г) не здійснювати спроби вправити око при його випаданні;

4) при потраплянні хімічних речовин в око: а) промити уражене око великою кількістю проточною чистою водою протягом 10-20 хвилин; б) слідкувати, щоб під час промивання не забруднити неуражене око; в) під час промивання, за можливості використовувати рукавички, а після закінчення промивання – обережно їх зняти;

5) забезпечити постійний нагляд за постраждалим до приїзду бригади екстреної (швидкої) медичної допомоги; при погіршенні стану постраждалого до приїзду бригади екстреної (швидкої) медичної допомоги повторно здійснити виклик ЕМД;

6) за можливості зібрати у постраждалого чи оточуючих максимально можливу інформацію стосовно обставин пошкодження очей. Всю отриману інформацію передати працівникам бригади ЕМД або диспетчеру прийому виклику [2; 4, с. 276-280].

Якщо до приїзду бригади ЕМД постраждалий втратив свідомість, то слід надавати йому домедичну допомогу у відповідності до вимог Порядку надання домедичної допомоги дорослим при раптовій зупинці кровообігу або Порядку надання домедичної допомоги дітям при раптовій зупинці кровообігу, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 09 березня 2022 року № 441 [2].

Висновки. За результатами аналізу спеціальної медичної літератури можемо зробити деякі узагальнення щодо порядку надання домедичної допомоги прим травмах ока.

1. При здійсненні працівниками поліції службово-бойових дій, зокрема, в умовах несення служби під час запровадженого правового режиму воєнного стану досить ймовірнішим і небезпечним є уражен-

ня голови, і в першу чергу органу зору (ока). Пошкодження очей варто розуміти як невідкладний стан травмованої особи, викликаний дією травматичного фактору або потрапляння в очі хімічних речовин, що може спричинити часткову чи повну втрату зору.

2. При підозрах щодо ушкодження органу зору варто правильно ідентифікувати це ураження за симптомами проникаючої травми ока.

3. Надання домедичної допомоги при пораненні органів зору в польових умовах включає: а) проведення швидкого польового тесту на гостроту зору та фіксація результату; б) покриття ураженого ока щитком для ока (не тиснути на сам орган); в) прийняття пораненим перорально набору таблеток Pill pack.

4. Аналогічний алгоритм рятувальних дій з надання домедичної допомоги при вищезазначеній травмі застосовується і в системі ЕМД у мирний час (в нормальних умовах життєдіяльності суспільства), при цьому важливе місце займає оперативний виклик та потенційні можливості фахівців-медиків цієї рятувальної (медичної) служби.

5. Для правильного визначення обставин пошкодження ока, загального стану ураження потерпілого чи самої травми, а також подальшого ефективного лікування органу зору необхідно максимально в повному обсязі зібрати анамнез на місці події.

У системі тактичної медицини інформацію з наданої допомоги при цій травмі необхідно в обов'язковому порядку фіксувати медиком у картці пораненого, а також записати всі застосовувані рятувальником медикаменти та час їх прийняття.

Література:

1. Модуль 13. Травми ока. URL: <https://tccc.org.ua/files/downloads/module-13-eye-injuries-ua.pdf> (дата звернення: 23.10.2023).

2. Про затвердження порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах : наказ МОЗ України від 09.03.2022 № 441. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n36> (дата звернення: 16.10.2023).

3. Вайда Т.С. Довідник поліцейського з домедичної допомоги / Тарас Вайда : довідкове видання для курсантів, студентів та слухачів ЗВО МВС України. Херсон: Олді-плюс, 2019. 424 с.

4. Вайда Т.С. Долікарська допомога : навчальний посібник. Херсон: Олді-плюс, 2018. 874 с.

ПОРЯДОК ВИКОРИСТАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ НАЗОФАРИНГІАЛЬНОГО ПОВІТРОВОДУ (НРА) У СЛУЖБОВО-БОЙОВИХ УМОВАХ

Вайда Тарас,

кандидат педагогічних наук, доцент

Одеський державний університет внутрішніх справ

Кузнєцов Олег,

Одеський державний університет внутрішніх справ

Актуальність проблеми. Під час виконання поліцейськими службово-бойових завдань у боротьбі із злочинністю правоохоронці можуть отримати складні поранення лицьової частини голови та шиї внаслідок використання правопорушниками заходів фізичного впливу, вогнепальної чи холодної зброї. Внаслідок механічного пошкодження

носоглотки, набряків м'язової тканини гортані у пораненої особи (працівника поліції чи жертви нападу) можуть виникнути утруднення для самостійного дихання (проходження повітря в легені – *уточнено нами*). Тому в таких умовах працівникам поліції варто знати призначення назофарингіального повітропроводу (НРА) та вміти правильно ним користува-

тися для надання домедичної допомоги потерпілим. Дихальні трубки – назофарингіальні (№ 26, 28, 30 або підбирається індивідуально за розміром) та орофарингіальні (№ 2, 3, 4) повітроводи (повітропроводи, трубки) з лубрикантом на водній основі) входять до вмісту медичної аптечки автомобільної для підрозділів патрульної поліції та підрозділів поліції особливого призначення, які беруть участь у боротьбі з тероризмом (див. рис. 1) [1; 2].

Зазначені вище ускладнення для дихання людини можуть трапитися з різних причин: наприклад, внаслідок нанесених комахами укусів в область обличчя чи шиї, наслідками чого можуть бути навіть летальний стан [3; 4]. Так, у російському м. Саратові 40-річна жінка випадково проковтнула осу та померла, смерть настала до приїзду швидкої допомоги [3]; у м. Кривий Ріг (Україна) від укусу бджоли раптово померла 50-річна жінка – її тіло виявили на городі власної дачі. Тіло направити на судово-медичну експертизу для встановлення причин

смерті – ймовірно особа померла від укусу бджоли, коли жінка поралася на городі [4]. Також подібна ситуація щодо прохідності повітря в легені може настати і внаслідок вживання людиною холодної їжі (морозива, холодних напоїв, кубиків льоду у спекотну погоду тощо), при ангіні, внаслідок травмування ротоглотки кісткою риби при прийомі їжі та з інших причин.

Таким чином, у багатьох випадках для відновлення повноцінного дихання у травмованої особи, особливо якщо в організмі виникли анатомо-фізіологічні перешкоди для проходження повітря в легені (набряки, внутрішні кровотечі носо- та ротоглотки тощо), рятувальникам доцільно використовувати наявні засоби індивідуального захисту органів дихання – назофарингіальні повітроводи.

Результати дослідження. В умовах здійснення поліцейськими службово-бойових дій у випадку виникнення вищезазначеної ситуації з травмування пораненої особи (утруднення самостійного проходження повітря в легені – *уточнено нами*) при наданні їй домедичної допомоги доцільно використати можливості доступного поліцейського рятувальника (тобто правоохоронця, який є вільним для надання допомоги під час проведення поліцейської операції – *уточнено нами*), або медика, скерувати його на допомогу пораненій особі.

Під спеціальною поліцейською операцією нами розуміється складова поліцейської операції («Грім» та ін.), яка проводиться підрозділами поліції особливого призначення «Корпусу оперативного-раптової дії» (далі – підрозділи «КОРД»), у виключних випадках підрозділами (загонами) спецпризначення НГУ із застосуванням превентивних поліцейських заходів і поліцейських заходів примусу та спецтактики з метою затримання, знешкодження осіб, які чинять збройний опір, намагаються втекти з-під варти, а також озброєних осіб, які погрожують застосуванням зброї та/або інших предметів або її застосовують, та інших осіб, протиправні дії яких загрожують життю і здоров'ю людей та/або поліцейського, військовослужбовця НГУ та для звільнення заручників, коли місце їх знаходження встановлено [5].

У відповідності до відомчих вимог, при проведенні поліцейської операції серед її учасників обов'язково повинна бути у складі групи прикриття особа-медик (бойовий медик у підрозділах ЗСУ, НГУ); група забезпечення поліцейської операції формується також, зокрема, з числа медичних працівників закладів охорони здоров'я МВС для забезпечення інших груп оперативного шиккування надання медичної допомоги. Медичне забезпечення є складовою частиною Типового

спецоперативного плану поліцейської операції. Після затримання або знешкодження осіб, які розшукуються, установлюються, підлягають затриманню, звільнення заручників керівник поліцейської операції організовує надання медичної допомоги потерпілим.

Розглянемо порядок використання назофарингіального повітропроводу, який полягає у наступній послідовності дій поліцейського рятувальника. Перш за все правоохоронцю необхідно покласти поранену особу на спину, розташувавши її голову в нейтральному положенні. Далі потрібно оглянути у травмованій особі ніс та носові ходи на наявність будь-яких перешкод, які можуть завадити введенню повітропроводу (наприклад, переломи носа), травма ший тощо. Після цього рятувальникові слід дістати з індивідуальної поліцейської медаптечки пораненого правоохоронця і розпакувати назофарингіальний повітровід. Стандартний НРА (розмір 32 Fr), який міститься в більшості медаптечок, підходить для поліцейських середньої тілобудови, або відповідно № 26, 28, 30, якщо вони підібрані індивідуального до конкретної особи [6].

Перед введенням повітропроводу в носові ходи пораненій особі спочатку необхідно змастити **кінець повітропроводу** стерильним лубрикантом на водній основі (з індивідуальної медичної аптечки поліцейського) або водою. Після цього необхідно відкрити для введення **повітропроводу отвір правої ніздрі** пораненого, злегка піднявши кінчик його носа доверху. При цьому повітровід необхідно розташувати скошеним кінчиком до носової перегородки. **Варто пам'ятати, що не слід** використовувати для змазування НРА кров або речовини не на водній основі, однак рятувальникові можна використовувати слину пораненого (не рятувальника).

Далі НРА вставляється у праву ніздрю (під кутом 90 градусів до обличчя пораненого) зі скошеним кінчиком, спрямованим до середини носа. Плавними рухами слід проводити введення НРА носовим проходом, доки дистальний кінець не зрівняється з ніздрею; вводити назофарингіальний повітропровід слід у напрямку поверхні землі, а не маківки голови травмованої особи [6]. При застосуванні НРА доцільно враховувати наступне застереження: ніколи не слід використовувати силу при введенні повітропроводу в ніздрю. Якщо виникає опір на шляху введення повітропроводу, то треба спробувати, злегка прокручуючи, відтягнути повітропровід назад і знову обережно ввести його у носовий прохід. Якщо повітровід введено успішно, але поранена особа починає задихатися або давитися, то треба злегка відтягнути НРА назад і залишити його введенням.

Якщо не вдається успішно ввести НРА у праву ніздрю, то рятувальникові треба повністю витягнути його і спробувати ввести засіб у *ліву* ніздрю пораненої особи. При введенні в ліву ніздрю травмованої особи рятувальникові потрібно буде повернути НРА після того, як він зайде приблизно на 5 см в носовий хід пораненого, щоб вигин НРА був спрямований дугою вниз. Далі треба повторно оцінити дихання травмованої особи за допомогою техніки «бачу, чую, відчуваю».

Переконавшись у проходженні повітря через НРА у легені травмованої особи, пораненого слід посадити або перевести його у стабільне бокове положення. Розміщення непритомного пораненого у стабільному боковому положенні сприятиме досягненню такої мети, як запобігання аспірації² крові, слизу чи блювоти [7, с. 203-205]. Зазначені дії рятувальника з використанням НРА треба задокументувати (результати огляду та надану допомогу – *уточнено нами*) у Картці пораненого (наприклад, форма DD 1380 для ЗСУ) та прикріпити її до постраждалого.

Висновки. Провівши аналіз спеціальної медичної літератури щодо забезпечення прохідності дихальних шляхів травмованої особи, можемо зробити деякі узагальнення.

1. У складних службово-бойових умовах можуть трапитися випадки поранення поліцейських чи інших осіб, які (ускладнення – *уточнено нами*) в багатьох випадках супроводжуються ускладненнями для проходження повітря у легені людини. Функція дихання людини є базовою умовою належного функціонування всіх систем організму, тому оперативне відновлення проходження повітря до легень рівноцінне збереженню життя травмованій особі.

2. При застосуванні назофарингіального повітропроводу з медичної аптечки травмованого поліцейського рятувальникові варто враховувати відмінності його введення у праву і ліву ніздрі носа людини, а також необхідність змащення мед. засобу лубрикантом.

3. Ознакою правильно застосованого НРА є самостійне дихання травмованої особи, котре рятувальникові можна перевірити за допомогою техніки «бачу, чую, відчуваю».

² **Аспірація** – це потрапляння їжі або рідини (крові, слини) у дихальні шляхи. Носоглотка – трубчастий орган, по якому повітря входить із зони носа та рота в легені. Аспірація може виникнути, коли людина їсть або п'є, або внаслідок виникнення внутрішніх кровотеч з носа чи ротової порожнини. Аспірація також можлива при блюванні. Особа може бути піддана ризику аспірації, якщо вона відчуває проблеми при ковтанні їжі чи власної слини (крові). Це відбувається через те, що їжа або рідина (згустки крові) можуть застрягти в задній частині горла і потрапити у дихальні шляхи. Ознаками аспірації є: 1) кашель; 2) задуха; 3) блювотні позиви; 4) першіння в горлі; блювання.

Література:

1. Про затвердження норм належності медичного забезпечення для підрозділів Національної поліції України : наказ МВС України від 20.05.2016 № 396 (в редакції від 20.07.2018 року). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0796-16#Text> (дата звернення: 25.10.2023).
2. Норми належності медичного забезпечення для підрозділів поліції особливого призначення, які беруть участь у боротьбі з тероризмом : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 20.05.2016 року № 396 (у редакції наказу Міністерства внутрішніх справ України від 18 червня 2018 року № 513). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0797-16#n4> (дата звернення: 27.10.2023).
3. У Росії жінка випадково проковтнула осу та померла. URL: <https://newsyou.info/2023/08/u-rosi%d1%97-zhinka-vipadkovo-prokovtnula-osu-ta-pomerla> (дата звернення: 27.10.2023).
4. У Кривому Розі від укусу бджоли померла жінка. URL: <https://internetua.com/u-krivomu-rozi-vid-ukusu-bdjoli-pomerla-jinka> (дата звернення: 29.10.2023).
5. Про затвердження Інструкції про організацію та порядок проведення поліцейських операцій з розшуку і затримання озброєних та інших осіб, які вчинили суспільно небезпечне діяння : наказ МВС України від 09.10.2017 року № 841 Дск.
6. Назофарингеальний повітровод (NPA).. URL: <https://tccc.org.ua/files/downloads/skill-card-nasopharyngeal-airway-ua.pdf> (дата звернення: 28.10.2023).
7. Вайда Т.С. Долікарська допомога: навч. посібник. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. – 874 с.

АКТУАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ УДОСКОНАЛЕННЯ ТАКТИЧНОЇ МЕДИЦИНИ В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ОСОБОВОГО СКЛАДУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

***Євтушок Володимир,**
старший викладач кафедри тактичної та спеціальної фізичної
підготовки факультету №3, підполковник поліції
Харківський національний університет внутрішніх справ
Ісаєва Олександра,
курсантка 3-го курсу факультету № 1
Харківський національний університет внутрішніх справ*

В умовах нинішнього воєнного стану, який було введено з 24 лютого 2022 року, перед працівниками Національної поліції України постають нові більш актуальні проблеми, які потребують вдосконалення навичок тактичної медицини, вміння діяти як в бойових умовах так і в звичайному житті, оскільки від рівня їх професійних дій залежать щоденні запобігання втратам як серед особового складу, так і цивільного населення.

Через війну особливого значення набуває формування у курсантів закладів вищої освіти МВС України, як майбутніх правоохоронців, навичок з основ тактичної медицини, а саме опанування домедичної допомоги, що значно допоможе скоротити втрати не тільки цивільного населення але і зберегти життя особового складу.

Для початку пропоную визначити, що ж саме мається під терміном тактична медицина. Тактична медицина – це надання медичної допомоги під час військових дій. Гасло тактичної медицини – правильні дії в правильний час! Тактична медицина враховує такі важливі аспекти надання допомоги постраждалим, як, місце і обставини, в яких може опинитись цивільна людина або поліцейський. Під час бойових дій, умови надання домедичної допомоги принципово відмінні від звичних лікарень, салону карети швидкої допомоги або ж, навіть, тротуару серед міста [1].

Кожен курсант або вже діючий працівник Національної поліції України має знати при вивченні основ тактичної медицини, що зони надання допомоги поділяються на три види, а саме: червона зона – ця зона характерна тим, що допомога надається безпосередньо під обстрілом, жовта зона – зона яка може знаходитись на полі бою або в

укриті та зелена зона – це мобільні польові госпіталі, шпиталі або ж спеціалізовані клініки.

В червоній зоні людина має або ж надати сама собі допомогу або рятівник має накласти джгут або турнікет, та доставити пораненого до безпечного місця для подальшого надання кваліфікованої допомоги.

Під час дій на полі бою, у концепції тактичної медицини запроваджено алгоритм MARCH. Але цей алгоритм визначає напрямок роботи під час допомоги пораненому тільки в зеленій або жовтій зонах, тобто не використовується при прямій роботі вогню у червоній зоні. Тож він виконується в таких умовах, коли той, хто надає допомогу, і той, кому, кому надають допомогу, знаходяться не під вогнем. Алгоритм застосовується для визначення правильності послідовності дій та визначення пріоритетів.

Складовими елементами алгоритму MARCH є:

- M (Massive bleeding) - Масивна кровотеча.
- A (Airway Management) - Управління дихальними шляхами.
- R (Respiration) - Дихання.
- C (Circulation) - Циркуляція.
- H (Head injury / Hypothermia / Hypovolemia) - Травма голови / Гіпотермія / Гіповолемія [2]

Також основною задачею рятівника є постійна комунікація з постраждалим, для контролю та оцінки стану його свідомості.

Під масивною кровотоцею слід розуміти стрімку втрату крові людиною. Доставлені поранені з червоної зони підлягають ретельному огляду для визначення наявності кровотечі, за можливості зміні накладеного турнікета на тиснучу пов'язку, а також перевірки правильності його накладання або ж можливість його зняття.

Якщо ж постраждалий не взаємодіє з рятівником для перевірки дихальних шляхів необхідно закинути голову потерпілого назад, даючи таким чином вільно дихати людині. Головною задачею є слухання чи дихає людина, а також спостереження за рухами грудної клітини, повторювати ці дії необхідно кожні від 5 до 10 секунд.

У подальших діях необхідно звільнити грудну клітину для перевірки ран, які міг отримати потерпілий, можливих переломів ключиці, ребер та перевірки спини, а також визначення на наявність пневмотораксу.

На етапі циркуляції проводиться перевірка усіх попередніх дій, а саме наявність свідомості, дихання та накладені пов'язки або турнікети.

Останнім етапом є визначення температури людини. Гіпотермія – це стан людини коли температура опускається нижче необхідного рівня.

Тому необхідно бути готовим до того, що людині необхідно буде змінити мокрий одяг, забезпечити тепло. Якщо у постраждалого починає розвиватися гіповолемія, яка може розвинути через раптову втрату крові, рятівнику необхідно розпочати внутрішньовенну інфузію.

Отже, підготовка з надання тактичної медицини в умовах активних бойових дій є однією із актуальних напрямків при підготовці майбутніх (або вже діючих) правоохоронців, оскільки від рівня їх знань і умінь залежить не тільки власне, а й життя інших людей. Саме тому постає проблема вдосконалення та отримання таких навичок на рівні навчання, оскільки виникає потреба у більш практичних основах, аніж теоретичних аспектах, а також створення спеціалізованих курсів, які пристосовані до умов воєнного стану з імітацією реального бою.

Література:

1. Медицина тактична URL: <http://www.pat1ot.od.ua/medicina-taktichna/> (дата звернення: 18.11.2023).
2. Алгоритм М.А.Р.С.Н. URL: https://tacmedicine.in.ua/post/algorithm-march?gclid=CjwKCAiAgeeqBhBAEiwAoDDhn3Uahc8J_igYG4niTISdXRRjdeDvvzad8Wrh8EOyNnVJn9ITicpPch oC9u UQAvD_BwE (дата звернення: 18.11.2023).

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАННІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ЩОДО НАДАННЯ ПЕРШОЇ ДОПОМОГИ В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ СИТУАЦІЯХ

*Залєвська Ірина,
кандидат політичних наук,
викладач кафедри тактико-спеціальної та
спеціальної фізичної підготовки
Одеський державний університет внутрішніх справ*
*Парушев Данило,
курсант 1-го курсу ФПФПКП
Одеський державний університет внутрішніх справ*

У сучасному світі, коли наша країна зіткнулася з різноманітними екстремальними ситуаціями, у тому числі й обстріли зі сторони країни агресора, важливо не лише надавати ефективну правоохоронну допомогу, але й вчасно та компетентно забезпечувати першу медичну допомогу.

Технології стають ключовим інструментом у навчанні поліцейських, зокрема щодо використання сучасних методів у наданні першої допомоги в критичних ситуаціях.

Домедична підготовка стає окремим важливим напрямом у професійній підготовці поліцейських.

До медична підготовка включає в себе не тільки основи першої допомоги, але і використання сучасних технологій для навчання.

Поліцейські повинні мати навички реагування на медичні випадки в екстремальних умовах, використовуючи передові методи та засоби. Однак важливо не лише передавати інформацію, але й забезпечити їх практичну відповідність реальним ситуаціям, що вимагає використання інноваційних підходів у навчальному процесі.

Використання манекенів, що реагують на медичні втручання, а також технологій зворотного зв'язку для покращення практичних навичок поліцейських. Ця технологія взаємодією для створення інноваційного середовища, яке сприяє ефективній та реалістичній медичній підготовці поліцейських у сучасних умовах. Стимуляційні манекени в сфері медичної підготовки поліцейських є важливими інноваціями, що дозволяють створити реалістичні сценарії тренувань для набуття та вдосконалення навичок надання першої медичної допомоги в екстремальних ситуаціях. Сучасні стимуляційні манекени мають високий рівень біомеханіки, що дозволяє їм відтворювати реальні фізіологічні реакції тіла на медичні втручання. Вони здатні імітувати різні стани та травми, від серцевого нападу до тяжких травм, надаючи поліцейським можливість тренуватися в різних ситуаціях. Деякі манекени обладнані інтерактивними функціями, які дозволяють взаємодіяти з ними, наприклад, вимірювати пульс, проводити реальні медичні процедури тощо.

У 1975 році заснована Національна асоціація екстрених медичних техніків (NAEMT) National Association of Emergency Medical Technicians (NAEMT) — це професійна спілка працівників екстреної медичної служби (ЕМС) США, що представляє всіх екстрених медичних техніків та парамедиків. Навчальні програми NAEMT мають міжнародний характер[1].

На сьогодні НАЕМТ проводить навчання за багатьма програмами, але ми розглянемо програми навчання для осіб, що не мають медичної освіти, аби зрозуміти, за якою саме програмою краще навчати працівників Національної поліції. Отже - Prehospital Trauma Life Support (догоспітальна підтримка життя при травмі, далі PHTLS). Алгоритми допомоги PHTLS – ABCDE, де:

A - Airway: забезпечення прохідності дихальних шляхів,

B - Breathing: дихання і вентиляція, C - Circulation: кровообіг і кровотеча,

D - Disability: неврологічний статус,

E - Exposure: оточення. Це алгоритм надання домедичної допомоги в цивільній ситуації, коли людина знепритомніла через певні чинники (наприклад задуха), або невідкладні стани (наприклад серцевий напад), і жодної загрози особі, яка буде надавати допомогу, не має.

Така програма навчання підійде для людей, які працюють за професією людина-людина. Це працівники державних установ та організацій, які надають послуги; фінансових установ; закладів освіти тощо.

Tactical Comat Casualty Care (тактична допомога пораненим на полі бою, далі TCCC або TC3), що навчає наданню домедичної допомоги в умовах бою або при виконанні бойової задачі, та Tactical Emergency Casualty Care (тактична екстрена допомога пораненим, далі TECC), що навчає наданню домедичної допомоги у небезпечному середовищі, у цивільних умовах, в яких, безпосередньо, опиняються працівники поліції під час виконання своїх функціональних обов'язків. Прикладом може бути і активний стрілок, і дорожньо-транспортна пригода з потерпілими, коли через погану видимість або інші несприятливі умови екстрена медична допомога не може прибути вчасно, або є витікання горючих чи мастильних матеріалів, і є необхідність евакуації потерпілого із пошкодженого транспорту, через можливе його загоряння, ситуації щодо суїцидів громадян, і багато інших ситуацій, з якими стикаються працівники поліції під час несення служби. І при TCCC, і при TECC допомога надається за алгоритмом дій MARCH, де

M - Massive Bleedings (масивна кровотеча),

A – Airway: забезпечення прохідності дихальних шляхів,

R – Respiration: забезпечення дихання (вирішення питання з травмами грудної клітини),

C – Circulation: кровообіг і кровотеча, H – Hypothermia: зігрівання[2, С.256, 257].

Робота поліцейських пов'язана з небезпекою, в своїй діяльності вони повинні надавати першу допомогу, прибувши на місце події, а в критичних ситуаціях діяти так, щоб не допустити загибелі людей і не поставити під загрозу життя чи здоров'я тих, кому вони допомагають. З огляду на вищезазначене, ми вважаємо, що введення предмету «Тактична медицина» в систему освіти національної поліції, як в рамках спеціальної тактичної підготовки, так і як окремого предмету, має стати обов'язковим в закладах освіти зі специфічними умовами навчання, при підготовці майбутніх кадрів або при перепідготовці вже працюючих поліцейських.

Література:

1. National Association of Emergency Medical Technicians : офіц. сайт. URL: <https://www.naemt.org/about-naemt/about-NAEMT>.

2. Миронюк С. А., 2020р. Упровадження тактичної медицини в систему освіти працівників національної поліції України Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України : зб. наук. пр. / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Каф. тактич. та спец.-фіз. підгот. ф-ту № 2. – Харків : ХНУВС, 2020. С.256-257.

ТАКТИЧНА МЕДИЦИНА В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО

Ком'яга Анатолій,

старший викладач кафедри

тактико-спеціальної та спеціальної фізичної підготовки

Одеський державний університет внутрішніх справ

Карапет'яни Святослав,

викладач кафедри тактико-спеціальної

та спеціальної фізичної підготовки

Одеський державний університет внутрішніх справ

На сьогоднішній день, в Україні точиться запекла боротьба нашого народу за свою свободу та життя. Бійці Збройних Сил України, Національної гвардії, поліції та інших структур проходять крізь вогонь пекла заради майбутнього держави. На превеликий жаль, ця боротьба забирає життя наших героїв, але найприкріша ситуація спіткає нас, коли іскри життя ще палають у тілі пораненого бійця, однак життя героя України згасає через низку таких питань як: медикаментне забезпечення, професійна тактико-медична підготовка та медичне спорядження.

Відповідно до наказу МВС від 10 грудня 2015 року №1560 весь особовий склад Національної поліції з 14 до 19 лютого 2022 року було переведено на посилений варіант несення служби [1]. Наразі правоохоронці продовжують в умовах повномасштабного вторгнення Росії нести посилену службу на блокпостах, забезпечувати безпеку громадян у населених пунктах, що межують із зоною бойових дій, проводити розмінування та зачистку звільнених населених пунктів від залишків диверсійних груп, а також документувати воєнні злочини, вчинені російською армією.

На сьогоднішній день, коли на територію України здійснено повномасштабне вторгнення, працівники поліції - це перші службові особи,

що відправляється у дорогу за викликом, з метою надання допомоги як цивільним особам, так й військовим ЗСУ та іншим захисникам України. На превеликий жаль, сутність виклику може полягати у ліквідації наслідків збройної агресії супротивника, починаючи заявою від цивільних про необхідність присутності поліції після здійснення ворожого ракетного обстрілу, та закінчуючи стрілецьким боєм на блокпосту, де, на превелику тугу, працівники поліції стикнуться з особами, що отримали поранення. Під час добового чергування, здійснення локального патрулювання, або у момент звичайного відпочинку поза службою, завжди може виникнути необхідність надання медичної допомоги, не говорячи вже про бійців загонів особливого призначення, що виконують бойові завдання безпосередньо на лінії зіткнення з ворогом.

Сьогодні навички тактичної медицини мають бути одним із пріоритетів в системі професійної підготовки поліцейського. В умовах небезпечного та ворожого оточення заходи надання першої медичної допомоги поліцейськими стають визначальними для збереження життя постраждалих внаслідок воєнних дій та допомагають лікарям під час подальшої реабілітації пораненого. Поліцейський зі знаннями щодо надання медичної допомоги, з високими моральними якостями та гарними знаннями у своїй справі дійсно професійний та гідний пошани.[2]

Тактична медицина складається із надання домедичної допомоги в умовах бойових дій та тактичної екстреної медицини, наприклад, згадані нами раніше протоколи TCCC та TECC. В умовах повномасштабної війни для майбутніх працівників поліції важливо володіти навичками надання домедичної допомоги в ході бойових дій як співробітникам, що можуть постраждати в ході виконання службових обов'язків, так і цивільним особам. Формування практичних навичок з надання до медичної допомоги на до госпітального етапі з метою усунення причини смерті, враховуючи загрози від бойових дій чи дій активного стрільця. Саме це може зменшити ризики смертності, адже лише за 13 днів з початку повномасштабної війни загинуло 22 поліцейських та 88 зазнали тяжких поранень.

Тож кожен працівник задля забезпечення особистої безпеки та рятування життя побратимів, зобов'язаний пройти курси з підготовки бойових медиків за системою TCCC та алгоритмом MARCH.

Алгоритм MARCH є ключовим компонентом концепції TCCC (Tactical Combat Casualty Care) і використовується для встановлення пріоритетів і керування лікуванням поранених у тактичних і бойових ситуаціях. Акронім БЕРЕЗЕНЬ означає:

- М – Massive bleeding (масивний крововилив)
- А – Airways (дихальні шляхи)

- R – Respiration (дихання)
- C – Circulation (циркуляція)
- H – Hypothermia (гіпотермія)

Алгоритм MARCH розроблено для того, щоб допомогти медичному персоналу швидко ідентифікувати травми, які є найбільш загрозливими для життя, і в першу чергу лікувати їх, щоб стабілізувати стан пацієнта та збільшити шанси на виживання. Алгоритм використовується в поєднанні з іншими протоколами та процедурами TCCC для надання комплексної допомоги пораненому персоналу.

- Першим кроком алгоритму MARCH є усунення масивної кровотечі, яка є основною причиною запобіжних смертей на полі бою. Медичний персонал навчається виявляти та контролювати джерела кровотечі, такі як джгути та пов'язки, що тиснуть, перш ніж переходити до інших кроків алгоритму.

- Другим кроком є оцінка та контроль дихальних шляхів пацієнта, щоб переконатися, що він може дихати належним чином. Це може включати усунення перешкод у дихальних шляхах, використання назофарингеального дихального шляху або виконання хірургічного втручання, якщо необхідно.

- Третій крок полягає у вирішенні будь-яких респіраторних проблем, таких як напружений пневмоторакс, який може погіршити дихання та призвести до смерті, якщо його не лікувати. Медичний персонал навчений швидко виявляти та лікувати респіраторні проблеми, щоб запобігти подальшим ускладненням.

- Четвертий крок — звернення до кровообігу, що включає оцінку кровотоку пацієнта та керування ним. Це може включати внутрішньовенне введення рідини, введення ліків для покращення серцевого викиду або використання інших методів підтримки артеріального тиску та об'єму крові.

- П'ятим і останнім кроком алгоритму MARCH є усунення гіпотермії та травми голови, які можуть бути звичайними у бойових і тактичних ситуаціях. Медичний персонал навчений розпізнавати гіпотермію та контролювати її, а також оцінювати та лікувати травми голови, що може бути особливо складним у середовищі високої загрози.

Загалом, алгоритм MARCH є ключовим компонентом концепції TCCC і, як було описано, покращує рівень виживання пораненого персоналу в бойових і тактичних ситуаціях. Під кінець, кожен з тих, хто успішно пройшов курси, зможе отримати відповідні документи.

National Association of
Emergency Medical Technicians

Has successfully completed the
NAEMT Tactical Combat Casualty Care
Provider course conducted by
Emergency Educational Training Institute, Inc.

Coordinator: Mark Osepek
Medical Director: Robert Balbis
NAEMT Participation ID:

Issued:
Expires:

Література:

1. Верховна Рада України. Офіційний веб-портал. Про затвердження Інструкції про порядок переведення органів Національної поліції України на посилений варіант службової діяльності МВС України; Наказ, Інструкція від 10.12.2015 № 1560. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0012-16#>
2. URL: <http://dspace.oduvs.edu.ua/handle/123456789/4010>
3. Тактична медицина. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/> (дата звернення 06.05.2022);
4. URL: <https://ictm.org.ua/algorytm-march-v-konczepczyi-tccc/>

АЛГОРИТМ РЯТУВАЛЬНИХ ДІЙ MARCH ЯК ОСНОВА ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ПОРАНЕНИМ У ТАКТИЧНІЙ МЕДИЦИНІ

*Мазур Анастасія,
курсантка 2-го курсу Херсонського факультету
Одеський державний університет внутрішніх справ
Науковий керівник: Вайда Тарас Степанович,
доцент кафедри спеціальної фізичної та вогневої підготовки
Херсонського факультету, кандидат педагогічних наук, доцент
Одеський державний університет внутрішніх справ*

Актуальність проблеми. Алгоритм MARCH як основа домедичної допомоги пораненому в тактичній медицині є актуальною і важливою умовою рятування поліцейського/військовослужбовця в екстремальних умовах здійснення бойових/службово-бойових дій під час охорони громадського порядку та в боротьбі зі злочинністю.

Актуальність цієї теми полягає в тому, що тактична медицина вимагає особливих навичок та знань для надання допомоги пораненим у ворожому (екстремальному) середовищі з обмеженими ресурсами і в умовах підвищеного ризику. Алгоритм MARCH допомагає медичному персоналу швидко та ефективно реагувати в надзвичайних ситуаціях, забезпечувати необхідну медичну допомогу та приймати рішення щодо подальшої евакуації та лікування поранених в стаціонарних лікарнях.

Тактична медицина – це надання медичної допомоги власне під час військових/службово-бойових дій, враховуючи подальші загрози(продовжуються бойові дії, обстрілу, затримання правопорушників тощо). Тактична медицина враховує той факт, що місце і обставини, в яких надається допомога під час бойових дій (несення служби на блокпосту, проведення поліцейської операції тощо), принципово відмінні від лікарень, салону карети швидкої допомоги або, навіть, тротуару серед міста.

Варто зазначити, що основними причинами смерті 80-90 % поранених на полі бою є: 1) масивні крововтрати – 60 %; 2) непрохідність дихальних шляхів – 34 %; 3) пневмоторакс (скупчення повітря та підвищення тиску в легенях) – 6 %.Проте, якщо як мінімум 60 % особового складу батальйону вміє надавати першу домедичну допомогу, то шанси поранених вижити різко зростають[2, с. 459].

Також критично важливо розуміти *пріоритети надання допомоги у різних типах ситуацій*. Виділяють три «зони», в яких тактика та пріоритетизація надання допомоги пораненим у військово-польових умовах суттєво відрізняється: 1) «червона зона» – зона обстрілу; 2) «жовта зона» – зона тактичного укриття; 3) «зелена зона» – мобільні польові госпіталі, військові чи цивільні шпиталі, спеціалізовані клініки [2, с. 460; 3].

На думку Т.С. Вайди, поді на вищезазначені зони визначає порядок надання домедичної допомоги в службово-бойових/бойових умовах, яка(домедична допомога – *уточнено нами*) передбачає такі змістовно структуровані та логічно послідовні *фази*, як: 1) *допомога (догляд) під вогнем* (CUF) – стратегії застосування обмеженого медичного обладнання на місці поранення (травми), коли перший рятувальник і поранений все ще знаходяться під ворожим вогнем; 2) *тактична польова допомога* (TFC) – допомога в тактичних умовах (TFC) передбачає догляд за пораненими, коли перший рятувальник і поранений вже не знаходяться під ворожим вогнем; 3) *тактична евакуаційна допомога* (TACEVAC) – допомога під час тактичної евакуації (TACEVAC) починається після доставлення пораненого у транспортний повітряний

чи наземний засіб; на цьому етапі зазвичай доступний додатковий медичний персонал та обладнання для надання допомоги пораненому в розширеному обсязі [1; 2, с. 452-489].

Алгоритм MARCH є системою пріоритетного управління медичним обслуговуванням поранених, що застосовується в екстрених ситуаціях, таких як бойові дії, терористичні акти, катастрофи та інші надзвичайні обставини. Аббревіатура MARCH вказує на послідовність правильних (а значить ефективних) дій, які медичний персонал повинен виконувати при наданні допомоги пораненим. Кожна літера означає конкретні заходи:

- M (Massivehemorrhage) – контроль кровотечі;
- A (Airway) – забезпечення прохідності дихальних шляхів;
- R (Respiration) – оцінка та забезпечення нормальної дихальної функції;
- C (Circulation) – відновлення циркуляції;
- H (Hypothermia/Headinjury) – запобігання гіпотермії та догляд за головною травмою[1].

Алгоритм MARCH забезпечує систематизований підхід рятувальників до надання медичної допомоги і дозволяє медичному персоналу швидко оцінити та надати невідкладну допомогу пораненим у надскладних умовах. Він (алгоритм – *уточнено нами*) допомагає визначити пріоритети та ефективно розподілити ресурси, щоб зберегти життя поранених.

У контексті тактичної медицини, коли оперативність і швидкість реагування на ситуацію мають вирішальне значення, використання алгоритму MARCH може значно підвищити шанси поранених на виживання. Така визначена послідовність дій надає чіткі та логічні кроки для виконання необхідних медичних процедур і може застосовуватися як основа для навчання та практичної підготовки медичного персоналу (поліцейських як осіб, які не мають медичної освіти, але за своїми обов'язками зобов'язані надавати домедичну допомогу пораненим), який працює в умовах тактичних чи поліцейських операцій.

Розглянемо докладніше оцінку стану постраждалого та надання йому домедичної допомоги за алгоритмом MARCH.

1. M – MassiveBleeding, масивна кровотеча.

1.1. Визначити наявність масивної кровотечі з ран кінцівок. Найпростішими та характерними ознаками масивної кровотечі з ран кінцівок є пульсуючий характер витікання крові й/або калюжа крові, що швидко збільшується.

1.2. Оглянути постраждалого щодо видимої зовнішньої кровотечі з інших місць та зупинити її, якщо буде потрібно.

1.3. Накласти джгут_кровоспинний турнікет якнайшвидше та якомога щільніше. Місце накладання має бути на 5-7 см вище від джерела масивної кровотечі. Якщо неможливо швидко визначитись із місцем витікання крові, слід накласти джгут якомога вище прямо поверх одягу. Переконатись у відсутності подальшої кровотечі та дистального пульсу на ураженій кінцівці. Надписати час накладання джгута на всіх його сторонах незмивним маркером.

1.4. Якщо з анатомічних причин накласти турнікет неможливо, то необхідно виконати прямий тиск на рану з подальшим тугим тампуванням рани бинтом, просякнутим контактним гемостатиком (каолін, хітозан) або стерильним перев'язувальним матеріалом. Продовжувати прямий тиск на рану поверх тампона протягом **щонайменше 3 хв.** Якщо цього недостатньо, то використати другий бинт з контактним гемостатиком. Після виконання маніпуляції переконатись у відсутності кровотечі та накласти поверх рани компресійну пов'язку. Обов'язковим є контроль наявності дистального пульсу на ураженій кінцівці (нозі, руці).

1.5. У разі масивної кровотечі з місць відгалуження великих артерій (вузлові кровотечі) рекомендовано використовувати спеціальні пристрої типу junctionaltourniquet (вузловий джгут або вузловий турнікет) чи турнікети із тиском на черевний відділ аорти за надвисокої ампутації нижніх кінцівок.

2. A –Airways, дихальні шляхи.

2.1. Оцінити прохідність верхніх дихальних шляхів у постраждалого.

2.2. У разі непрохідності дихальних шляхів або загрози її виникнення слід: висунути нижню щелепу, застосувати назофарингеальний повітровід (носоглоткову трубку)

3. R –Respiration, дихання.

Якщо в постраждалого прогресуюче порушення дихання, поранення грудей або запідозрене закриті пошкодження порожнин тіла, то потрібно припускати розвиток напруженого пневмотораксу (прогресивного накопичення повітря і або газу в плевральній порожнині з одночасним підвищенням тиску в ній) і виконати плевральну декомпресію (зменшення тиску в плевральній порожнині) у другому міжреберному проміжку за допомогою декомпресійної голки або катетера 14 завдовжки не менше 8-ми сантиметрів.

4. C –Circulation, кровообіг.

Визначити ознаки гіповолемічного шоку (стану, який виникає внаслідок зменшення об'єму циркулюючої крові). Найпростішими мето-

дами швидкого визначення гіповолемічного шоку є відсутність пульсу на променевій артерії і/або погіршення свідомості за відсутності черепно-мозкової травми.

5. Н – Headinjury/Hypothermia, черепно - мозкова травма/гіпотермія.

У разі черепно-мозкової травми слід проводити інфузійну терапію, достатню для підняття артеріального тиску не менше 90 мм рт. [1].

Висновки. На основі вищевикладених результатів дослідження можна зробити деякі узагальнення.

1. Загалом, використання рятувальниками/правоохоронцями алгоритму MARCH є важливим кроком у поліпшенні ефективності та результатів домедичної допомоги пораненим в тактичній медицині. Цей підхід сприяє швидкій реакції, систематизації дій та оптимальному розподілу ресурсів для максимального виживання поранених. Алгоритм MARCH є важливим інструментом для навчання та практичної підготовки медичного персоналу, а також для впровадження стандартів і протоколів у тактичній медицині.

2. Важливо враховувати, що медична практика постійно розвивається, і нові дослідження та рекомендації можуть призвести до вдосконалення алгоритму MARCH або до розробки нових підходів у наданні домедичної допомоги пораненим. Тому постійне оновлення знань та навичок медичного персоналу (правоохоронців) є ключовим аспектом в забезпеченні оптимального рівня медичної допомоги у тактичних умовах.

3. Використання поліцейськими алгоритму MARCH повинно враховувати специфічні особливості конкретної ситуації, обмеження та доступні ресурси, а також індивідуальні особливості поранених. Гнучкість та адаптація алгоритму до конкретних умов є важливими аспектами успішної тактичної медицини.

Отже, алгоритм MARCH є цінним інструментом в системі надання домедичної допомоги пораненим у тактичній медицині, проте вимагає постійного оновлення та адаптації до нових досліджень і створених умов, а також гнучкості мислення рятувальників для врахування специфічних обставин у кожному конкретному випадку.

Література:

1. Агенція екстреної медичної допомоги! Врятувати життя під силу кожному. URL: <https://aemc.org.ua/info/article/168/#:~:text=%> (дата звернення: 25.10.2023).

2. Вайда Т.С. Долікарська допомога : навч. посіб. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 874 с.

3. Домедична допомога в умовах бойових дій: основні протоколи. URL: <https://medialt.clinic/blog/vazhlive-pitannya/domedichna-dopomoga-v-umovakh-bojovikh-dij-osnovni-protokoli> (дата звернення: 15.10.2023).

ПІДХОДИ ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ З ТАКТИЧНОЇ МЕДИЦИНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

*Суліма Катерина,
курсантка 3-го курсу
факультету підготовки фахівців
для підрозділів кримінальної поліції
Одеський державний університет внутрішніх справ*

Із запровадженням воєнного стану в Україні 24 лютого 2022 року, відповідно до Указу Президента № 64/2022, значення тактичної медичної підготовки курсантів вищих навчальних закладів МВС України стає все більш актуальним [4]. Ця гострота лише посилилася з продовженням воєнного стану. Початок російської військової агресії в Україні поставив під загрозу як військових, так і цивільне населення, підкресливши важливість практичних медичних навичок.

Щоб отримати необхідні компетенції, що визначають правильні дії в надзвичайних ситуаціях, поліцейські повинні отримати знання, навички та практичний досвід. Формування необхідних навичок відбувається під час навчального процесу, який наразі має низку особливостей через введення воєнного стану. Як наслідок, очне навчання в аудиторії певною мірою ускладнюється, що негативно впливає на підготовку поліцейських з тактичної медицини. Це, у свою чергу, може негативно вплинути на їх здатність виконувати свої службові обов'язки в майбутньому. Таким чином, існує нагальна потреба у розробці альтернативних методів навчання поліцейських в умовах воєнного стану.

Аналізуючи останні дослідження та публікації, стає очевидним, що вітчизняні науковці та практики мають професійний та громадянський інтерес до визначеної проблеми. Зокрема, зосереджено увагу на вдосконаленні навчального процесу з тактичної медицини, значний внесок у який внесли В.І. Акопов, Д.О. Андрощук, Т.Л. Білоус, Т.С. Вайда, З.С. Гладун, Т.С. Грузев, Т.П. Жилін, О.О. Краско, О.І. Марчук,

В.Ф. Москаленко, О.А. Нікіфоров, А.В. Самодін, І.В. Сенюта, В.В. Стеблюк, О.В. Чуприна та ін. Проте, у зв'язку з воєнним станом, що триває, та постійною загрозою життю громадян, удосконалення підготовки майбутніх поліцейських з тактичної медицини потребує ще більшої уваги.

Згідно з пунктом 14 частини першої статті 23 та статтею Закону України «Про Національну поліцію України» одним із основних обов'язків поліцейського є вживання всіх доступних заходів для надання невідкладної медичної допомоги особам, які постраждали від адміністративних чи кримінальних дій, правопорушень, нещасних випадків або тих, хто потрапив у небезпеку та потребує медичної допомоги [5].

На думку науковців, здатність поліцейського надавати домедичну допомогу потерпілому вимагає створення належних умов для набуття стійких знань і навичок розпізнавання та ліквідації негативних наслідків травм, врахування вимог виконання службових і бойових завдань, а також усвідомлення можливості ескалації подій, небезпеки для особи та контексту ситуації [1]. Дотримуючись належних протоколів, існує більша ймовірність виживання жертви та більше шансів отримати належну медичну допомогу.

Під час дії воєнного стану в Україні змінено навчання і підготовку курсантів вищих навчальних закладів МВС України. Основна увага зміщена в бік оволодіння практичними навичками тактичної медицини, зокрема TCCC (Tactical Combat Casualty Care), який окреслює стандарти надання допомоги пораненим під час бою, TECC (Tactical Emergency Casualty Care), який використовується для надання невідкладної домедичної допомоги постраждалим у ситуаціях різного ступеню небезпеки, таких як надзвичайні ситуації та наслідки воєнного стану.

Фахівці в галузі вітчизняної науки зауважили, що чинні протоколи екстреної допомоги не відповідають належним чином службовим обов'язкам, особливо у сценаріях, пов'язаних із пожежами або під час воєнного стану. У зв'язку з цим рекомендовано прийняти міжнародні рекомендації, викладені TCCC і TECC, та інтегрувати їх у чинне законодавство та діяльність правоохоронних органів.

На нашу думку, доцільно об'єднати викладання спеціалізованих предметів, таких як вогнева підготовка та тактико-спеціальна підготовка, з компонентами тактичної медицини. Метою цієї комбінації є набуття здатності протистояти противнику та давати адекватну оцінку ситуації в небезпечних обставинах, а також оперативно надавати домедичну допомогу пораненим товаришам або цивільним особам у моменти небезпеки.

Одним із протоколів тактичної медицини є підвищення кваліфікації екстреної медичної допомоги. Це важливий аспект, який слід враховувати під час виклику поліції, коли ситуація може варіюватися від реальної загрози життю як правоохоронних органів, так і цивільних осіб (наприклад, сценарій активної стрільби) до менш серйозних ситуацій, таких як окремі дорожньо-транспортні пригоди. Хоча протокол ТЕСС є переважно військовим медичним стандартом, він також спрямований на покращення координації між поліцією та екстреними службами.

Це особливо важливо в сучасному контексті, оскільки серед іншого ТЕСС включає надання невідкладної допомоги під час евакуації. Майбутнім правоохоронцям вкрай важливо мати практичні навички надання першої медичної допомоги, адже Національна поліція відповідає за евакуацію цивільного населення із зон бойових дій та тимчасово окупованих територій шляхом створення «зелених коридорів». Правильне документування та моніторинг стану постраждалих, а також своєчасний виклик швидкої допомоги також включені в протокол ТЕСС.

Наріжним каменем навчання з тактичної медицини є набуття та засвоєння практичних навичок і здібностей, які удосконалюються та стають автоматичними через численні повторення під час практичних занять. Ці навички повинні набуватися в певній послідовності, яка ретельно коригується відповідним інструктором, щоб забезпечити точність і майстерність у виконанні маніпуляційних прийомів [1].

Для ефективного засвоєння знань і повноцінного засвоєння відповідного навчального матеріалу необхідно пройти аудиторну підготовку на різноманітних тренажерах і манекенах долікарської допомоги. Ця умова повинна бути дотримана. Зокрема, практичні сценарії, які імітують рани, травми та штучну кров, можуть підкреслити важливість використання засобів індивідуального захисту, таких як гумові рукавички, маски для обличчя та клапанні маски, а також важливість підтримки особистої фізичної безпеки [2].

Практичні заняття з тактичної медицини, зокрема, зосереджені навколо фундаментальних понять, таких як «золота година». Це стосується вирішального періоду часу, необхідного для надання належного рівня медичної допомоги пораненим. Швидка евакуація з поля бою до спеціалізованого чи польового госпіталю має життєво важливе значення для порятунку поранених. Ще одна важлива концепція — «платинові 10 хвилин». Цей термін відноситься до перших кількох хвилин після травми. Заходи, вжиті в цей період, найбільш істотно впливають на виживання поранених і подальше одужання [2].

Під час підготовки курсантів важливо акцентувати увагу на фундаментальному принципі тактичної медицини, який полягає в тому, що на місці ведення бою проведення заходів здійснюється лише за наказом командира, оскільки в бою виконання поставленого бойового завдання є пріоритетним. Бувають випадки, коли бійці можуть приймати власні рішення, якщо дозволяє тактична ситуація. У таких випадках медична допомога надається шляхом само- та взаємодопомоги [1].

На сьогоднішній день в Інтернеті представлена значна кількість мультимедійних матеріалів, присвячених наданню долікарської допомоги. На жаль, після ретельного вивчення стає очевидним, що більшість цих ресурсів часто є роз'єднаними, неповними та позбавленими узгодженості. Крім того, відсутні переклади матеріалів іноземними мовами, а найсерйознішою проблемою є те, що наданий контент не відповідає сучасним міжнародним стандартам і вимогам МОЗ України до процедур екстреної медичної допомоги.

Інтеграція мультимедійного контенту в алгоритми тактичної медицини, включаючи рухомі об'єкти, моделі, діаграми, таблиці, анімацію, плакати та посилання на ілюстративні слайди, фрагменти фільмів або малюнки та фотографії, безсумнівно, є ефективним у покращенні процесу навчання. Ці засоби навчання активізують візуальне сприйняття та є ефективним засобом підвищення професійної компетентності. Однак, незважаючи на численні переваги, інструктор все одно повинен відігравати центральну роль у практичних заняттях, сприяючи активному сприйняттю та прояснюючи будь-які невизначеності.

Як зазначається в науковій літературі, майбутнє навчання тактичній медицині значною мірою залежатиме від розробки та впровадження реалістичних задач комп'ютерного моделювання. Це передбачає гейміфікацію навчання, за допомогою якої ігрові практики та механізми інтегруються в неігровий контекст, збільшуючи частку їх використання [3].

Підводячи підсумок, слід визнати, що в ході повномасштабної війни з росією будь-яке рішення повинно прийматись швидко і з урахуванням всіх наявних можливостей. Це збільшує ймовірність ситуацій, у яких людям може знадобитися термінова медична допомога.

Необхідно обов'язково інтегрувати результати комплексної експертизи щодо найбільш ефективних методів забезпечення дій тактичної медицини в умовах службово-бойової діяльності особового складу Національної поліції та інших військових формувань у професійну підготовку курсантів у ВНЗ МВС України. Це забезпечить не лише збереження їхнього фізичного благополуччя та життя, а й підвищить готовність правоохоронних органів до невідкладних дій. Для сприяння цій справі рекомендовано збільшити обсяг наукових досліджень щодо

ролі тактичної медицини в практичній діяльності працівників поліції в умовах воєнного стану, що можливо досягти шляхом організації конференцій та круглих столів із залученням точок зору військово-медичних експертів, а також внесення відповідних змін до освітніх та професійних навчальних програм.

Література:

1. Домедична підготовка: підручник / [А. В. Самодін, О. В. Чуприна, Т. П. Жилін та ін.]; за заг. ред. В. В. Стеблюка. Харків: Право, 2020. 344 с.
2. Мислива О.О. Основи надання патрульною поліцією невідкладної (домедичної та медичної) допомоги постраждалим особам: навч. посібник / О. О. Мислива. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2018. 144 с.
3. Мислива О.О., Никифорова О. А., Бойко О. І. Методологія проведення занять із тактичної медицини для поліцейських в Україні з урахуванням сучасних вимог НАТО. Юридичний вісник. № 2. 2020. С. 207-213.
4. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24.02.2022 №67/2022. URL: [https:// zakon.rada.gov.ua /laws/show/64/2022#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text)
5. Про Національну поліцію : Закон України від 02 липня 2015 року № 580-VIII // Відомості Верховної Ради. – 2015. – № 40-41. – Ст.3 79.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ НАДАННЯ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ СПІВРОБІТНИКАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Ульянов Олексій,

кандидат юридичних наук, доцент,

професор кафедри вогневої підготовки

Одеський державний університет внутрішніх справ

Шелегон Юлія,

курсантка 3-го курсу факультету ПФППД

Одеський державний університет внутрішніх справ

Діяльність працівників поліції має бути спрямована на задоволення інтересів громадян. Згідно зі ст. 2 Закону України «Про Національну поліцію», перед поліцейськими стоїть низка завдань, зокрема щодо надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з

особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги.

У п. 4 ст. 18 зазначеного закону передбачено, що одним з обов'язків поліцейського «...надавати невідкладну, зокрема домедичну і медичну, допомогу особам, які постраждали внаслідок правопорушень, нещасних випадків, а також особам, які опинилися в безпорадному стані або стані, небезпечному для їхнього життя чи здоров'я» [1].

Працівникам поліції слід ураховувати, що існують суттєві відмінності в наданні першої домедичної допомоги в цивільному та військовому контексті. У різних ситуаціях діють відповідні правила, а отже, вкрай важливо послуговуватися знаннями й навичками, адаптованими до певних умов.

Практика засвідчує, що співробітники поліції найчастіше першими опиняються в ситуаціях, що пов'язані з травмуванням людей, які постраждали від правопорушень, нещасних випадків, перебувають у безпорадному або небезпечному для життя та здоров'я стані.

У цих ситуаціях своєчасні та правильні дії з надання першої домедичної допомоги до прибуття медичних працівників врятовують життя постраждалим, попередять чи зменшать ускладнення від отриманих ушкоджень.

Тактична медицина є умовною назвою комплексу дій і маніпуляцій з надання домедичної допомоги постраждалим в умовах бойових дій, що на даний час є невід'ємною частиною та надважливою складовою нашого сьогодення (Tactical Combat Casualty Care, TCCC). Вона зосереджується на подоланні трьох основних причин превентивних смертей у поранених, що виникають на полі бою: масивної кровотечі з ран кінцівок; напруженого пневмотораксу; обструкції верхніх дихальних шляхів.

На сьогодні навчальний курс із надання допомоги за принципами ТЕСС (Tactical Emergency casualty care) активно впроваджують у силових структурах і рятувальних загонах. Цей курс надзвичайно важливим для належної сучасної підготовки курсантів, студентів, які вже будуть підготовлені та спроможні надавати домедичну допомогу постраждалим у невідкладному стані, зокрема це стосується співробітників Національної поліції України та Державної служби України з надзвичайних ситуацій та насамперед Збройних сил України. Вони мають чимало спільних рис.

Водночас існують фактори, які розмежовують надання допомоги в умовах бойових дій та під час надзвичайних ситуацій із високим рівнем загрози. Український науково-практичний центр екстреної меди-

чної допомоги та медицини катастроф Міністерства охорони здоров'я України 2016 року створив мультидисциплінарну робочу групу, яка на основі клінічних протоколів ТЕСС розробила настанову «Тактична екстрена медична допомога» (ТЕМД).

Основними причинами впровадження принципів ТЕМД в Україні слугували постійне збільшення кількості терористичних актів і техногенних катастроф у місцях компактного проживання цивільного населення, а також застарілість вітчизняних протоколів надання екстреної медичної допомоги, які не цілком відповідають потребам, що виникають у надзвичайних ситуаціях. ТЕМД за своїм змістом дуже подібна до ТССС та передбачає наявність різних фаз (етапів) надання допомоги залежно від рівня загрози як для постраждалого, так і для рятувальників.

Виокремлюють три фази надання допомоги в межах ТЕМД:

- допомога в умовах дії прямої загрози, що відповідає допомозі пораненим в умовах ефективного вогню противника в ТССС (червона зона);

- допомога в умовах дії непрямой загрози – відповідає в ТССС допомозі в тактичних умовах (жовта зона);

- допомога в умовах відсутності загрози та евакуація (госпіталізація) – відповідає тактичній евакуації в ТССС (зелена зона).

Надання домедичної допомоги в цивільних умовах не має обмежуватися тактичною ситуацією, адже основним її завданням є збереження не лише життя, а й здоров'я постраждалого.

Для виконання цього завдання Міністерство охорони здоров'я України розробило навчально-тренувальні програми трьох рівнів з підготовки осіб, які не мають медичної освіти, але за своїми службовими обов'язками повинні надавати домедичну допомогу відповідно до наказу Міністерства охорони здоров'я України «Про удосконалення підготовки з надання домедичної допомоги осіб, які не мають медичної освіти від 04.08.2021 р. № 1627 [2].

Вони ґрунтуються на міжнародних уніфікованих клінічних протоколах медичної допомоги BLS (Basic Life Support), ITLS (International Trauma Life Support), PhTLS (Prehospital Trauma Life Support), де основним алгоритмом надання допомоги є «ABC» (airways – дихальні шляхи; breathing – дихання; circulation – циркуляція крові). На відміну від курсу бійця-рятувальника (CLS), що передбачає рятування згідно з протоколом CABС (перша літера «С» в аббревіатурі означає critical bleeding – критична кровотеча), у цивільних протоколах надання допомоги (BLS) акцентовано на серцево-легеневій реанімації.

Техніка надання допомоги в цивільних умовах відрізняється від заходів, передбачених у тактичній медицині, низкою чинників, а саме:

- масивну кровотечу слід зупиняти, притиснувши магістральну судину пальцем вище від місця поранення (за допомогою турнікета зупиняти кровотечу можна лише в разі, якщо критична кровотеча не зупиняється менш травматичними заходами);
- необхідно якнайшвидше залучити сторонню допомогу та викликати фахівців (у військових акцентовано переважно на самопомозі);
- постраждалого не рекомендовано переміщати до прибуття швидкої допомоги, окрім випадків смертельної загрози для нього або рятувальника;
- курс не включає методики послаблення турнікета чи використання ліків, адже в цивільних умовах це є сферою діяльності фахівців-медиків;
- потреба отримати пряму або непряму згоду постраждалого перед тим, як надавати йому допомогу.

У сучасній міжнародній практиці ліквідації медичних наслідків катастроф виокремлюють дві основні системи лікувально-евакуаційного забезпечення – французьку та англосаксонську.

В Україні послуговуються змішаною системою лікувально-евакуаційного забезпечення, яка поєднує принципи лікування «на місці» з евакуацією «за призначенням».

Метод медичного сортування постраждалих, його види та завдання. Алгоритми дій під час надання домедичної допомоги Основним методом, спроможним забезпечити надання допомоги максимальній кількості постраждалих у стислий строк, є медичне сортування, що ґрунтується на розподілі хворих на групи залежно від потреби в однорідних лікувально-евакуаційних заходах.

Медичне сортування може бути внутрішньопунктове та евакуаційно-транспортне. Внутрішньопунктове сортування має на меті: – визначити кількість постраждалих, які потребують медичної допомоги;

- з'ясувати черговість надання медичної допомоги;
- визначити функціональний підрозділ, де будуть надавати медичну допомогу. Завдання евакуаційно-транспортного сортування полягають у тому, щоб визначити:
 - осіб, які потребують медичної евакуації на наступному етапі;
 - вид транспортних засобів, що мають бути використані для медичної евакуації постраждалих; – положення постраждалих під час евакуації;
 - пункт прибуття транспорту з постраждалими (евакуаційне призначення).

Алгоритм MARCH в концепції TCCC (Tactical Combat Casualty Care) рекомендується застосовувати на другому етапі роботи - Tactical Field Care, іншими словами, у жовтій або зеленій зоні, коли Ви вже не перебуваєте під вогнем та можете сконцентруватися на наданні допомоги пораненому в повному обсязі. Алгоритм визначає пріоритети і порядок дій в наданні допомоги пораненому.

Алгоритм MARCH розшифровується як:

M (Massive bleeding) - масивна кровотеча.

A (Airway Management) - управління дихальними шляхами.

R (Respiration) - дихання.

C (Circulation) - циркуляція.

H (Head injury / Hypothermia / Hypovolemia) - травма голови / Гіпотермія / Гіповолемія [3].

Нормативно-правові основи надання медичної допомоги співробітникам Національної поліції України визначаються законодавством, яке регулює права та обов'язки у цій сфері. Тактична медицина є умовною назвою комплексу дій і маніпуляцій з надання домедичної допомоги постраждалим в умовах бойових дій, що на даний час є невід'ємною частиною та надважливою складовою нашого сьогодення.

Література:

1. Про Національну поліцію: Закон України від 02.лип. 2015 р. No 580-VIII <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
2. Про удосконалення підготовки з надання домедичної допомоги осіб, які не мають медичної освіти : Наказ МОЗ від 04.08.2021 р. № 1627. <https://moz.gov.ua/article/ministry-mandates/nakaz-moz-ukraini-vid-04082021--1627-pro-udoskonalennja-pidgotovki-z-nadannja-domedichnoi-dopomogi-osib-jaki-ne-majut-medichnoi-osviti>
3. Алгоритм MARCH. Агенція екстреної медичної допомоги. URL: <https://aemc.org.ua/info/article/168/> (дата звернення: 30.11.2023).

ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА ЯК КОМПЛЕКС ЗАХОДІВ, СПРЯМОВАНИЙ НА ФОРМУВАННЯ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ УМІНЬ ТА НАВИЧОК ПОЛІЦЕЙСЬКОГО

ЩОДО ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ У КУРСАНТІВ МВС УКРАЇНИ

*Аносенков Анатолій,
кандидат юридичних наук, доцент
Одеський державний університет внутрішніх справ*

Сучасний рівень українського суспільства та курс подальшого розвитку, обраний ним, встановлюють високі вимоги до підготовки співробітників правоохоронних органів, які є основними суб'єктами забезпечення прав та свобод громадян.

З огляду на зазначене, окреслюється необхідність відображення в освітніх стандартах, програм націлених на формування у курсантів компетентності в області здоров'я та його зберігання. Здоровий спосіб життя – є невід'ємною частиною культури людини, яка характеризується поточним фізичним станом особи, що формується із використанням певних спеціальних знань, які реалізуються у повсякденному бутті у вигляді підтримання певного рівня фізичної активності, відмови від шкідливих звичок та здатності протистояти психологічно-емоційним викликам сьогодення. Ці знання набуваються шляхом освіти та самоосвіти, напрямом яких визначається мотиваційно-ціннісною орієнтацією особистості, її вихованням.

Комплексність професійної діяльності співробітників правоохоронних органів, зокрема працівників Національної поліції, вимагає достатнього рівня фізичної підготовки, яка разом із достатнім рівнем психологічної підготовки та здатністю швидко приймати рішення забезпечує ефективність правоохоронної системи загалом.

Відповідно до вищезазначеного, завданням вищого навчального закладу, що готує кадри для правоохоронних органів, є підготовка курсантів, які будуть здатні існувати в сучасному соціумі, розділяти його соціальні цінності, які, зокрема, направлені на підтримку здорового способу життя. Аналізуючи дослідження в області філософії таких вчених як: Е.Бахтель, Е.Бабаян; в області психології: Н.Максимова,

В.Бітенський, Б.Херсонський; в області соціології: Н.Мірошніченко, А.Міллер, С.Таратухін можна дійти висновку, що у сучасного покоління молоді в своїй більшості не виникає спонукання до підтримання здорової життєдіяльності. Особливо це є критичним для курсантів вищих навчальних закладів. В свою чергу, це зумовлює актуальність проблеми підготовки курсантів до ведення та підтримання здорового способу життя. Для підтримки на достатньому рівні та вдосконалення психофізичних якостей курсантів доцільним вбачається вивчення та впровадження міжнародного досвіду та передових вітчизняних ідей цієї галуззі.

Питання дотримання курсантами здорового способу життя слід розглядати з точки зору аксіології, тобто визначити місце збереження здоров'я в сукупності ціннісних орієнтирів в сучасному житті молоді.

У сучасній вітчизняній науковій літературі укріпилася думка щодо визначення категорії здоров'я як взаємодії соціальних та біологічних чинників, а саме як вплив зовнішнього середовища, опосередкований специфічними функціями організму та його систем регуляції.[4]

Виходячи із цього, можливо визначити категорію «здоровий спосіб життя», що характеризується буттям людини. Ця категорія охоплює повсякденне життя людини в усіх сферах життєдіяльності: праці, побуті тощо. Відповідно здоровий спосіб життя являє собою спосіб життєдіяльності, який спрямований на підтримання оптимального стану здоров'я людини. [1]

Майбутні компетенції курсантів в сфері зберігання здоров'я формуються на базі теоретичних знань щодо людської фізіології, безпосередньо здоров'я та здорового способу життя. Відповідно до цього, система освіти повинна брати на себе додаткове навантаження із формування фізично та психологічно готових до подальшої специфічної професійної діяльності співробітників. Це навантаження повинно включати формування ціннісних орієнтирів в області підтримки здорової життєдіяльності організму, вдосконалення фізичної підготовки та відповідального ставлення до здоров'я інших осіб.

Наразі система освіти в Україні не приділяє достатньої уваги цьому питанню. Можна констатувати наявність невідповідності між вимогами сучасної дійсності щодо формування у курсантів необхідних знань та звичок щодо підтримки здорової життєдіяльності та рівнем розробленості форм та методів щодо формування у курсантів належного рівня знань щодо підтримання здорового способу життя та мотивації використовувати їх.

З огляду на зазначене, доцільним є впровадження певного комплексу навчальних дисциплін, присвячених індивідуальному здоров'ю

людини, культурі здорового способу життя та покращенню фізичних показників. Відповідно до зазначеного, необхідність та значущість освіти в сфері здоров'я не викликає сумнівів.

Крім освітньої бази, велику роль у впровадженні та популяризації ідей підтримки здорової життєдіяльності серед курсантів відіграє мотиваційний аспект, який є рушійною силою у використанні отриманих знань на практиці. Відповідно до цього, освітні програми вимагають впровадження, крім теоретичного аспекту ще й практичного, який буде покликаний на підвищення мотивації курсантів.[3] Мотивація та установки на ведення здорового способу життя у курсантів можуть бути, сформовані шляхом:

- а) залучення курсантів до практичних занять із різними формами фізичної активності (із урахуванням побажань курсантів);
- б) регулярне проведення командних ігор серед курсантів;
- в) організація змагань між групами;
- г) оснащення студентського гуртожитку тренажерами та надання вільного доступу до них.

Отже, сучасне суспільство вимагає від працівників правоохоронних органів достатнього рівня фізичної та психологічної підготовки, формування яких повинна частково брати на себе система освіти. Важливим аспектом є впровадження освітніх програм із формування у курсантів вищих навчальних закладів компетенцій в області здоров'я та його зберігання. У зазначених програмах необхідним є поєднання теоретичного аспекту, який покликаний на формування знань у курсантів в області здорового способу життя та практичного, який в свою чергу буде слугувати засобом формування мотивації у курсантів застосовувати отримані знання у своєму повсякденному житті.

Література:

1. Бойко Ю. С. Формування аксіологічних установок до здорового способу життя у студентів вищих навчальних закладів: дис. ... канд. пед. наук. Умань, 2015. 268 с.
2. Грушко В. С. Основи здорового способу життя для всіх і кожного: навч. посіб. / Міністерство освіти України, Тернопільський державний педагогічний університет ім. В. Гнатюка. Тернопіль: СМП «Астон», 1999. 368 с.
3. Сивохоп Я.М. Основні підходи щодо формування навичок здорового способу життя учнівської молоді / Я.М. Сивохоп // Науковий вісник Ужгородського національного університету: Серія «Педагогіка. Соціальна робота». – № 18. – 2010 р. – С. 94–98.
4. Сущенко Л. П. Соціальні технології культивування здорового способу життя людини / Запоріж. держ. ун-т. — Запоріжжя, 1999. — 308 с.

ВДОСКОНАЛЕННЯ КООРДИНАЦІЙНИХ ЗДІБНОСТЕЙ В СИСТЕМІ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Бачинська Наталія Вероніка,

*кандидат наук з фізичного виховання та спорту,
доцент, ст. викладач, Дніпропетровський
державний університет внутрішніх справ*

На сучасному етапі умови службової діяльності поліцейських потребують безперервного вдосконалення службово-прикладної фізичної підготовки. Працівниками поліції, при виконанні службових обов'язків, безперервно виконуються важливі завдання у правоохоронному напрямку. Професійний поліцейський повинен володіти на високому рівні особистісними, психофізичними та фізичними вміннями та навичками [2, с. 390].

Поліцейським у професійній діяльності часто доводиться стикатися з складними ситуаціями, в яких необхідно, у разі застосування бойових прийомів проти правопорушника, створювати зручні для себе та, навпаки, незручні для противника положення, передбачити ймовірні дії у відповідь, для того, щоб мати змогу позбавити його чинити опір. Також поліцейський повинен вміти оперативно приймати рішення та також швидко його реалізовувати, мати емоційну стійкість при екстремальних факторах.

Щоденно працівники поліції піддаються значним психологічним та фізичним навантаженням. Згідно ч. 2 ст. 49 Закону України «Про Національну поліцію», кандидат на посаду працівника поліції повинен мати певний рівень фізичної підготовки. Тому високий рівень фізичної підготовленості майбутніх поліцейських являється однією з найважливіших вимог на сучасному етапі.

Як наголошує низка фахівців, фізична підготовка майбутніх правоохоронців являється необхідною складовою якісної підготовки кадрів [1, с. 334]. Також акцентується увага на тому, що процес удосконалення спеціальної фізичної підготовки поліцейських являється важливою частиною реформування системи Міністерства внутрішніх справ України [4, с. 191].

Під координаційними здібностями розуміється здатність ергономічно вирішувати одночасно складні та несподівані рухові дії (завдання). Також у поняття координаційні здібності входить швидкість реа-

кції, здібності до концентрації та переключенню уваги, просторової, часової, динамічної точності рухів [3, с. 177].

Згідно аналізу спеціальної науково-методичної літератури з обраної проблематики виявлено важливість такого поняття як спеціальні координаційні здібності. У тих, що атакують та у захисних діях єдиноборств проявляються спеціальні координаційні здібності. Чим більшим арсеналом специфічних координаційних здібностей володіє поліцейський, тим він якнайкраще зможе вдосконалити та якнайшвидше застосовувати у службово-бойових діях [2, с. 390].

Для вдосконалення та розширення запасу спеціальних координаційних здібностей здобувачів на заняттях з дисципліни спеціальна фізична підготовка у Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ у навчально-тренувальний введено наступне:

1. Безперервне оновлення запасу складно-координаційних рухових навичок.
 2. Впровадження найбільш ефективних вправ з подоланням координаційних складностей при виконанні рухових дій.
 3. Запас технічних прийомів.
 4. Впровадження рухових дій у ситуаціях зі зміною невідомих умов виконання.
 5. Комплекс спеціальних вправ з обтяженнями (гантелі, обтяження фірми Housefit), який направлено на розвиток та вдосконалення спеціальних координаційних здібностей з використанням переміщень, техніки ударів та захисту руками та ногами.
 6. Ефективне використання ігрового, змагального, повторного та кругового методів.
 7. Повторення ударних та захисних рухів з обтяженнями у режимі «копіювання» (якнайшвидше та й найточніше повторити запропоновану комбінацію).
 8. Підбір обтяження 1-1,5-2-3 кг в залежності від ваги курсантів.
 9. Використання обтяжень на ногах та руках (або в руках).
 10. Використання видів переміщень у вигляді ковзного кроку, дрібних кроків, стрибків із обтяженнями на руках (або в руках) та ногах.
- Отже, розвиток та вдосконалення різних сторін спеціальної фізичної підготовки здобувачів ЗВО із специфічними умовами навчання, являється актуальним напрямком, що потребує впровадження та оновлення нових різноманітних складно-координаційних навичок.

Література:

1. Анісімов Д.О., Шеверун В.С. Сучасні аспекти вдосконалення рівня фізичної підготовленості майбутніх правоохоронців засобами єдиноборств. *Молодий вчений*. 2023, № 11: 334.

2. Петрушин Д.В., Анісімов Д.О., Пожидаєв М.Ю. Методика розвитку спеціальних фізичних якостей курсантів закладів вищої освіти Національної поліції України з використанням системи крос фіт. *Молодий вчений*. 2029, № 2: 390. doi.org/10.32839/2304-5809/2019-2-66-75.

3. Сорокін Р.О. Спеціальна фізична підготовка курсантів МВС. *Архітектура та мистецтвознавство*. 2022, вип. 3: 177.

4. Трофименко К.Р., Худякова Н.Ю. Роль спеціальної фізичної підготовки в умовах професійного становлення працівників Національної поліції. *Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України*. Харків, 2019: 191-192.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ

Біла Вікторія,
*курсантка 4-го курсу
факультету підготовки фахівців для органів
досудового розслідування
Одеський державний університет внутрішніх справ
Науковий керівник: Мох Тетяна Петрівна,
викладач кафедри тактико-спеціальної
та спеціальної фізичної підготовки
Одеський державний університет внутрішніх справ*

У кожній країні існує своя унікальна система підготовки фахівців для поліцейських підрозділів, і ця система сформувалася внаслідок впливу різних історичних та інших чинників. В розвинених країнах поліцейські ряди заповнюють лише висококваліфіковані спеціалісти, які мають відповідну фізичну, теоретичну та моральну підготовку і, можливо, пройшли спеціальні навчальні курси або випробування.

Багато дослідників і провідних фахівців приділяють увагу цій тематиці, включаючи М. І. Ануфрієва, С. Є. Бутова, В. А. Дідковського, О. В. Кузенкова, С. В. Буряка та інших. Проте слід відзначити, що остаточні вимоги щодо фізичної підготовки працівників поліції встановлюються Міністерством внутрішніх справ України як провідним державним органом у цьому напрямку, яке має повноваження визначати та затверджувати вимоги щодо фізичної підготовки.

Важлива складова успішної роботи поліцейських - це їх фізична підготовка. Чим більша фізична готовність, тим ефективніше вони можуть виконувати свої обов'язки та забезпечувати громадську безпеку.

Проте, існують декілька основних проблем, пов'язаних з фізичною підготовкою поліцейських, які варто враховувати. Давайте розглянемо ці проблеми ближче, щоб краще зрозуміти їх важливість та вплив на роботу поліцейських.

Перша з основних проблем - це недостатня фізична активність поліцейських. Багато з них проводять більшу частину робочого дня за комп'ютером в кабінеті, що може призводити до недостатньої фізичної активності та загрожувати здоров'ю [1].

Друга проблема полягає в недостатньому навантаженні під час фізичної підготовки. Військові та поліцейські академії можуть не надавати достатнього тренувального навантаження, що може призводити до недостатньої фізичної підготовки поліцейських для реальних ситуацій на вулиці. Це стосується і питань відбору кандидатів для навчання в університетах МВС, на сучасному етапі реформування поліції України, однією з ключових вимог до потенційних поліцейських є проведення швидкої та якісної фізичної перевірки. Кандидати мають можливість продемонструвати свою придатність до служби правоохоронця шляхом виявлення фізичної спроможності, фізичної витривалості та тактичної підготовки. Кандидатам, які досягли найкращих результатів, рекомендується подальший вступ до поліції. На сьогоднішній день не існує ідеальної програми відбору працівників поліції, яка б гарантувала 100% прозорий та якісний підбір кожного кандидата.

Третя проблема - це нездатність до фізичних вправ. Деякі поліцейські можуть мати фізичні обмеження або проблеми зі здоров'ям, які ускладнюють їхню фізичну підготовку та можливість виконувати фізичні завдання на високому рівні. Регулярна медична перевірка стану здоров'я діючих працівників в Національній поліції України є важливою практикою. Кожен поліцейський повинен мати високий рівень фізичної підготовки, бути сильним, фізично витривалим і володіти навичками, необхідними для виконання своїх професійних обов'язків, включаючи захист життя та здоров'я громадян і власний захист. Тому фізична підготовка займає важливе місце в роботі поліцейських [2].

Передумовами цих проблем слугують:

1. Психологічний тиск: Високий рівень психологічного стресу та навантаження на поліцейських може призвести до зниження мотивації для фізичної підготовки. Для багатьох поліцейських важко знайти час і енергію на регулярні тренування через надмірний робочий графік та стресові ситуації.

2. Брак доступу до спортивних закладів: У деяких районах поліцейські можуть мати обмежений доступ до спортивних закладів або

тренувальних майданчиків. Це може ускладнити їм можливість підтримувати фізичну форму.

3. Вік та старість: Співвідношення віку та фізичної придатності може бути проблематичним. Поліцейські, які старші за певний вік, можуть мати складнощі у виконанні фізичних завдань та втратити певну фізичну придатність.

4. Підтримка та мотивація: Деякі поліцейські можуть відчувати брак підтримки та мотивації для збереження фізичної форми. Відсутність внутрішньої мотивації та системи заохочення може призвести до зниження інтересу у фізичній підготовці [3].

Отже, для вирішення цих проблем важливо встановити систему регулярної фізичної підготовки, спеціальних тренувань та моніторингу фізичної форми поліцейських. Також важливо створити мотиваційну систему, щоб стимулювати поліцейських до підтримання гарної фізичної форми та здорового способу життя. Це допоможе забезпечити, що поліцейські залишаються в хорошій фізичній формі та можуть ефективно виконувати свої обов'язки. Фізична підготовка поліцейських - це важливий аспект їхньої професійної діяльності та забезпечення громадської безпеки.

Література:

1. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України : наказ МВС України від 26.01.2016 № 50 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/go/z0260-16> (дата звернення: 11.10.2023).

2. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 11.10.2023).

3. Савченко А. Система підготовки поліцейських у США // Національна громадська платформа «Реформуємо МВС: прозорість та відповідальність» : сайт. 24.07.2015. URL: https://police-reform.khpg.org/articles/sistema_pidgotovki_policejskih_u_ssh (дата звернення: 11.10.2023)

НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ СИСТЕМИ МВС УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

*Головко В.М.,
викладач кафедри тактико-спеціальної
та спеціальної фізичної підготовки
Одеський державний університет внутрішніх справ*
*Трішин К.С.,
викладач кафедри тактико-спеціальної,
та спеціальної фізичної підготовки
Одеський державний університет внутрішніх справ*

Рівень фізичної підготовленості поліцейських завжди має важливе значення для будь-якої служби в системі органів та підрозділів поліції. Підготовка поліцейських у закладах вищої освіти МВС України спрямована на прищеплення не тільки навичок, вмінь та знань, а й систематичного бажання підвищувати свій професійний рівень, в тому числі і рівень фізичних здібностей. Але існує ряд проблемних питань, які дещо перешкоджають ефективному розвитку фізичних здібностей у майбутніх поліцейських, тому слід на даному етапі розвитку освіти в системі МВС України приділити значну увагу розробці напрямів підвищення фізичної підготовки курсантів.

Питанням удосконалення рівня фізичної підготовленості курсантів системи МВС України присвячені роботи учених: Баштової А.Г., Гаркавого О.А., Закорка І.П., Коломійця Ю.М., Селюкова В.С., Трішина К.О., Уварової О.Ю., Хацаюка О.В., Чуха А.М. та інші.

Служба в поліції вимагає від поліцейських постійної готовності до виконання завдань різної складності та спрямованості. Працівники поліції повинні вміти правильно реагувати на реальні ситуації та виконувати покладені на них функції в межах службової діяльності. Як показує практика, недооцінка значущості фізичної готовності особового складу часто призводить до невиправданих втрат та грубих професійних помилок [1,11].

Найчастіше причини такого стану справ криються не тільки в недостатній правовій підготовленості та захищеності співробітників, а й у відсутності у них твердих навичок застосування бойових прийомів боротьби, вогнепальної зброї та спеціальних засобів, а також через безтурботність, зневагу до встановлених правил та недотримання безпечної тактики дій.

Саме тому фахівці наголошують на реальній потребі у створенні та впровадженні активних технологій навчання, спрямованих на інтенсифікацію підготовки кадрів для органів внутрішніх справ, максимальне наближення навчання до практичних потреб. На це неодноразово звертало увагу керівництво Міністерства, відповідні вимоги отримали своє відображення у рішеннях колегій МВС України, у Концепції вдосконалення професійної підготовки кадрів в органах внутрішніх справ України, де чітко визначено пріоритетний напрям системи професійної освіти – посилення практичної спрямованості дисциплін, що викладаються, з максимальним наближенням освітнього процесу до специфіки завдань, які виконують органи внутрішніх справ [2,338].

Відповідно до вимог програм навчання та роботи зі спеціальної фізичної підготовки у ЗВО МВС України, працівники поліції мають освоювати навчальний матеріал не лише на практиці, а й за самостійного та індивідуального навчання. Метою цих курсів є поглиблення теоретичних знань та вдосконалення методичної підготовки з фізичної культури. Вони забезпечують самостійне вивчення документів та навчальних посібників з фізичної культури та спорту, уточнюють завдання та зміст практичних занять, виконують вправи та досліджують методи їх організації.

Без набуття теоретичних знань з фізичної підготовки неможливо ефективно виконувати завдання, поставлені перед співробітниками поліції [3,286].

Для підвищення фізичної підготовки курсантів потрібно:

1. Удосконалити зміст та форми фізичної підготовки з урахуванням специфіки майбутньої службової діяльності випускників ЗВО МВС України. Цей напрям сьогодні актуалізовано проведенням у країні реформ, спрямованих на успішне здійснення правоохоронної діяльності. Коригування структури та функцій органів внутрішніх справ, модернізація їх матеріально-технічного забезпечення обумовлюють зміну змісту, характеру та умов службової діяльності працівників.

2. Моделювання під час занять із фізичної підготовки реальних умов та ситуацій служби. Виділяють два взаємопов'язані підходи до подібного роду моделювання:

- перший – відтворення зовнішньої картини за допомогою наближення умов занять до реальної обстановки оперативно-службової діяльності;

- другий – максимальне наближення внутрішніх умов занять до тих, що бувають на практиці, для цього використовують елементи

ризик, раптовості, швидкої зміни обстановки, протидії та боротьби, вправи виконують з високою швидкістю та темпом, використовують масований вплив інших збиваючих факторів [4,19]

Також варто зауважити, що на сучасному етапі розробляються програми, зміст та форми викладання інтегративних спецкурсів та дисципліни спеціальна фізична підготовка. Значного поширення набула практика моделювання під час занять умов та ситуацій служби, проведення професійних тренінгів, навчань та ситуативно-рольових ігор [5,34].

Найбільш ефективними в цьому плані є комплексні практичні заняття на навчальних полігонах, що включають подолання смуги перешкод, виконання бойових прийомів боротьби, стрільбу, рукопашний поєдинок, вирішення тактичних завдань із забезпечення особистої безпеки, а також використання інших засобів посилення емоційної напруженості. Подібні заняття нині проводять у багатьох ЗВО системи МВС України [6,390]. Комплексні заняття у рамках цього етапу проводять із запрошенням фахівців з фізичної, вогневої, тактико-спеціальної підготовки та інших дисциплін.

Підсумовуючи, треба зазначити, що жодна методика не матиме позитивного результату, якщо немає зацікавленого професійного ставлення викладацького складу до науково-педагогічної діяльності, спрямованої на використання у навчальному процесі інноваційних освітніх технологій, останніх досягнень науки та практики; відсутня сучасна матеріальна база, оснащена необхідною апаратурою, обладнанням та інвентарем; немає необхідного фінансового, матеріально-технічного, інформаційного та іншого забезпечення.

Для вдосконалення фізичної підготовки курсантів системи МВС України потрібно розвинути навчально-матеріальну базу, адже є необхідність у її використанні під час занять, а також можливості природних і штучних полігонів, що забезпечують наближення зовнішніх умов до реальної службової діяльності.

Література:

1. Бондаренко В.В. Особливості фізичної підготовки працівників підрозділів патрульної поліції. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. 2017.С.11–15.
2. Селюков В.С., Кушніренко Р.О., Константинов Д.В. Фізичне виховання як напрям підготовки поліцейських. 2018.С.338–340.
3. Ольховий О. М. Теоретико-методичні основи професійно-спрямованої фізичної підготовки курсантів ВНЗ України : монографія. Харків .2012.С. 286

4. Сергієнко Ю.П. Спеціальна фізична підготовка у системі професійного навчання фахівців податкової поліції. Харків; 2005. С.19.

5. Запорожанов О.В., Дідковський В.А. Прийоми затримання правопорушників: навчально-методичний посібник. Національна академія внутрішніх справ України; 2013. С. 34.

6. Круцевич Т.Ю. Теорія і методика фізичного виховання. Київ. 2008. Том 1. С.390.

ФОРМА ТА ФУНКЦІЯ: РОЛЬ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ У ПРОФЕСІЙНОМУ РОЗВИТКУ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

*Дробишевська Вікторія Володимирівна,
студентка 3-го курсу 1 групи
Інституту права і безпеки (Правоохоронна діяльність)
Одеський державний університет внутрішніх справ
Науковий керівник: Носкова Тетяна Іванівна,
старший викладач кафедри тактико-спеціальної
та спеціальної фізичної підготовки
Одеський державний університет внутрішніх справ*

Національна поліція України є центральним органом виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку [1].

Здатність переносити фізичні навантаження без зниження працездатності під час виконання службових завдань, що стоять перед органами та підрозділами внутрішніх справ є одним з ключових елементів, на якому тримається система правопорядку. Для ефективного виконання своїх службових обов'язків поліцейському необхідно мати не тільки відповідні особисті та професійні якості, а й достатній рівень фізичної підготовки.

Фізична підготовка - це комплекс заходів, спрямований на формування та вдосконалення рухових умінь і навичок, розвиток фізичних якостей та здібностей поліцейського з урахуванням особливостей його професійної діяльності [2].

Поняттям «фізична підготовка» користуються тоді, коли необхідно підкреслити прикладну спрямованість фізичного виховання стосовно трудової, військової, спортивної та інших видів діяльності.

Фізична підготовка є надзвичайно важливою для поліцейських і її вагомість неможливо переоцінити. Оскільки вона впливає на їхню здатність виконувати бойові та повсякденні завдання. Ось декілька ключових аспектів важливості фізичної підготовки для поліцейських:

Безпека та самозахист: Поліцейські можуть стикатися з різними загрозами для своєї особистої безпеки. Фізична підготовка допомагає зміцнити фізичну кондицію, підвищити міцність та реакцію, що може бути вирішальними для виживання та захисту в умовах небезпеки.

Мобільність та рухливість: Поліцейські повинні бути здатними рухатися швидко та ефективно в різних ситуаціях, включаючи переслідування злочинців, втручання в конфлікти та евакуацію з небезпечних місць.

Здатність до фізичного супротиву: Поліцейські можуть звертатися до фізичної сили для затримання злочинців або вирішення конфліктів. Гарна фізична підготовка допомагає забезпечити безпеку під час таких втручань.

Здатність до реагування в кризових ситуаціях: Поліцейські часто вступають в кризові ситуації, де швидкість та рішучість грають вирішальну роль у збереженні життя та вирішенні ситуації.

Підготовка до спеціальних операцій: Фізична підготовка може бути вирішальною для участі у спеціальних операціях, таких як антитерористичні операції, рятувальні місії або дії в особливо складних умовах.

Здатність до подолання стресу: Фізична активність сприяє зниженню стресу та покращенню психічного здоров'я, що особливо важливо для поліцейських, які можуть стикатися зі стресовими ситуаціями.

Підвищення ефективності службових обов'язків: Загалом, хороша фізична підготовка підвищує ефективність поліцейських у виконанні їхніх службових обов'язків та забезпечує безпеку громадян.

Деякі рекомендації для фізичної підготовки поліцейських:

Індивідуалізація тренувань: Підготовка має бути індивідуалізованою, враховуючи фізичний стан кожного поліцейського та його специфічні потреби.

Систематичність: Фізична підготовка повинна бути систематичною та регулярною. Розробіть розклад тренувань та дотримуйтеся його.

Різноманітність вправ: Включайте різноманітні фізичні вправи для розвитку різних аспектів фізичної підготовки.

Моніторинг і відстеження прогресу: Ведіть журнал тренувань, щоб відстежувати свій прогрес та внести корективи до програми.

Правильна техніка: Навчіться виконувати вправи правильно, щоб уникнути травм та забезпечити максимальну користь від тренувань.

Зміст фізичної підготовки охоплює теоретичні знання, методики розвитку фізичних якостей, практичні навички застосування заходів фізичного впливу, спеціальних засобів та способів допомоги потопаючому. Основним засобом фізичної підготовки є фізичні вправи, виконання яких необхідно поєднувати з дотриманням гігієнічних вимог та заходів запобігання травматизму [3, с. 4].

Отже для ефективного розвитку фізичних якостей працівників поліції важливо мати знання щодо наступних аспектів:

Розуміння методів, форм та засобів тренувань, які сприяють розвитку основних фізичних якостей, таких як сила, витривалість, швидкість і гнучкість.

Знання правил особистої гігієни та методів контролю за станом здоров'я під час фізичних навантажень, а також навичок самоконтролю та управління фізичними навантаженнями.

Розуміння нормативних актів і правил, які регулюють організацію та проведення фізичної підготовки в поліцейських підрозділах.

Отже, у сучасних умовах формування та вдосконалення важливих професійних психофізичних якостей, рухових навичок та вмінь у працівників поліції відбувається шляхом засвоєння теоретичних та методичних знань з фізичної підготовки.

У свою чергу безпосередній процес фізичної підготовки поліцейських залишається важливим для забезпечення їхньої безпеки та здатності виконувати службові обов'язки. Він також сприяє загальному фізичному і психологічному благополуччю поліцейських, підвищуючи їхню ефективність у роботі.

Література:

1. Закон України Про Національну поліцію (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 40-41, ст.379) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення 07.10.23.)

2. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України : наказ МВС України від 26.01.2016 No 50

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0260-16#Text> (дата звернення 07.10.23.)

3. Конєв О. Ю, Вільська Е. Р. Фізична підготовка як комплекс заходів спрямований на формування та вдосконалення умінь та навичок поліцейського. Службово-бойова підготовка як основа професійної діяльності поліцейських: матеріали круглого столу (м. Одеса, 27 листопада 2020 року). – Одеса : ОДУВС, 2020.

URL: <https://dspace.oduvs.edu.ua/server/api/core/bitstreams/089fc401-ff4d-48b1-b867-4aeb6029ba0e/content>

ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА ПРАЦІВНИКА ПОЛІЦІЇ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ

*Ком'яга Анатолій,
старший викладач кафедри тактико-спеціальної
та спеціальної фізичної підготовки
Одеський державний університет внутрішніх справ*
*Головко Віктор,
викладач кафедри тактико-спеціальної
та спеціальної фізичної підготовки
Одеський державний університет внутрішніх справ*

У сучасному суспільстві, де зміна єдиного порядку відбувається із великою швидкістю, роль поліції в створенні та забезпеченні безпеки населення стає все більше визначальною. В умовах зростаючої складності викликів та загроз, які висуває перед нами велике міжнародне співтовариство, фізична підготовка поліцейських перетворюється на крайовий елемент їхнього професіоналізму та здатності відповідати на нові виклики. Фізична готовність поліцейського не лише є питанням особистої готовності до служби, але й є важливою складовою високого рівня захисту громадської безпеки. Це завдання вимагає від поліцейських не тільки глибокого знання законодавства та професійної етики, але й фізичної справності, яка надає можливість ефективно реагувати на непередбачені ситуації та виконувати службові завдання на високому рівні.

Професіоналізм поліцейського визначається множиною важливих аспектів, які спільно формують його здатність виконувати службові обов'язки на високому рівні. Безперечно, володіння високим рівнем ділових, особистісних та психологічних якостей є фундаментом професіоналізму. Однак часто залишається поза увагою інший ключовий аспект – рівень фізичної підготовки. Сучасний поліцейський, знаходячись на передовій захисту громади, стикається із завданнями, що вимагають не лише інтелектуальної вправності, але й фізичної готовності. Щодня вони піддаються значним фізичним та психологічним навантаженням, виступаючи в ролі першої лінії оборони правопорядку[1,16]. Подібно до вказівок ч. 2 ст. 49 Закону України «Про Національну поліцію», де зазначається необхідність наявності у кандидата на посаду в поліції певного рівня фізичної підготовки, цей аспект є ключовим для забезпечення ефективності дій поліцейського в різно-

манітних сценаріях службової діяльності. Такий підхід визнає не тільки значення інтелекту та моральної стійкості, але і роль фізичної готовності у виконанні службових обов'язків та підтриманні правопорядку в нашому суспільстві [3].

Основні зобов'язання, які стосуються груп поліцейських щодо поліпшення спеціальної фізичної підготовки:

- засвоєння теоретичних концепцій та отримання практичних навичок, необхідних для успішного виконання службових обов'язків, підкреслює важливість формування не лише теоретичних і методичних знань в сфері фізичної підготовки працівників Національної поліції України;

- забезпечення достатнього рівня загальної фізичної готовності (ця якісна підготовка важлива як для виконання службових обов'язків, таких як охорона прав і свобод громадян, протидія злочинності, підтримання громадської безпеки і порядку; так і для ефективного самозахисту від можливих злочинних посягань на власне життя та/або здоров'я поліцейського, що можуть виникати у зв'язку із виконанням службових обов'язків);

- підвищення культурного рівня та вдосконалення особистих навичок несуть за собою особисту відповідальність працівника. Це передбачає самостійне освоєння пропущених тем у разі відсутності на службових заняттях. Таким чином, кожен працівник поліції повинен в першу чергу брати на себе зобов'язання самостійно дбати про рівень своєї підготовленості та вживати заходів для його удосконалення [4].

Значущість фізичної та спеціальної фізичної підготовки проявляється не лише у здатності витримувати фізичні навантаження для належного виконання службових обов'язків та підтримання відповідного стану здоров'я, але і в забезпеченні ефективного та раціонального застосування поліцейського заходу примусу, зокрема фізичного впливу (сили). Згідно з Законом України «Про Національну поліцію» від 2 липня 2015 року, поліцейський може використовувати фізичну силу, включаючи спеціальні прийоми боротьби (рукопашний бій), для забезпечення особистої безпеки або/та безпеки інших осіб, припинення правопорушень, затримання осіб, які вчинили правопорушення, у випадках, коли застосування інших поліцейських заходів не є достатнім для виконання повноважень, наданих законом [3].

Існують так звані певні методи контролю, які направлені на отримання інформації, яка допомагає внести корективи в процесі фізичної підготовки працівників поліції, а саме:

1. Попередній - оцінка спрямована на визначення поточного рівня знань, вмінь та навичок працівників, а також на оцінку розвиненості їхніх фізичних якостей. Цей процес допомагає визначити, на яких аспектах необхідно зосередити увагу, вирішення яких питань може займати більше часу. Крім того, така оцінка сприяє реалізації індивідуального підходу до кожного працівника; 2. Поточний – у повсякденній роботі проводиться систематичне спостереження з метою оцінки засвоєння попереднього матеріалу та ідентифікації прогалин у знаннях працівників поліції. Цей вид контролю визначається як один з ключових, оскільки його мета полягає в корегуванні та контролі за процесом фізичної підготовки. Крім того, при необхідності він служить для оцінки ефективності застосованих засобів, спрямованих на підвищення фізичної підготовленості працівників поліції; 3. Тематичний - проводиться періодично з метою систематизації знань працівників поліції; 4. Підсумковий - одним з ключових завдань такого контролю є оцінка загальної ефективності підготовки, яка пропонується для працівників поліції. Водночас, він також спрямований на оцінку індивідуальної готовності окремого працівника поліції до виконання службових завдань чи переходу до наступного етапу підготовки [2,153].

Отже, фізична підготовка працівника поліції виступає ключовим елементом його професіоналізму. Це не лише забезпечує фізичну готовність для ефективного виконання службових обов'язків, але й є важливою складовою забезпечення особистої безпеки та здоров'я поліцейського. Важливість систематичного контролю і оцінки фізичної підготовки полягає в здатності адаптувати програми підготовки, враховуючи індивідуальні потреби та вимоги професійної діяльності. Такий підхід сприяє не лише підтримці оптимального фізичного стану поліцейських, а й забезпечує високий рівень професіоналізму в їхній роботі. Високий ступінь фізичної підготовки виступає невід'ємною складовою професіоналізму працівників поліції. Якість та ефективність виконання службових обов'язків, а також особиста безпека поліцейського прямо залежать від рівня його фізичної готовності. Це, в свою чергу, має важливе значення для ефективності реалізації правоохоронних функцій держави Національною поліцією України. Отже, протягом усього професійного життя поліцейський повинен вдосконалювати не лише особисті та професійні якості, але й стежити за підтримкою та покращенням своєї фізичної форми. Важливо враховувати, що оцінка рівня фізичної підготовки працівника поліції повинна здійснюватися частіше, ніж передбачено Інструкцією про порядок проведення атестування поліцейських.

Література:

1. Бортник С.М. Актуальні проблеми розвитку службово-прикладних, традиційних та східних одноборств: Фізична підготовка працівника поліції як важлива складова його професіоналізму Харків: 2021 URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/e86566ac-b37f-44b9-bfba-02c8e879f09c/content> (дата звернення: 10.11.2023)
2. Мартишко А. Ю., Рябуха О. С. Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України: Методи контролю фізичної підготовленості працівників Національної поліції України. Харків: 2019 URL: https://univd.edu.ua/general/publishing/konf/31_05_2019/pdf/38.pdf (дата звернення: 10.11.2023)
3. Про Національну поліцію: ЗУ прийнятий ВРУ від 02.07.2015 № 40-41. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19/ed20231005#Text> (дата звернення: 10.11.2023)
4. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України : наказ МВС України від 26.01.2016 № 50 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0260-16#Text> (дата звернення: 10.11.2023)

ОСНОВНІ АСПЕКТИ ФІЗИЧНОЇ ТА БОЙОВОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ СИСТЕМИ МВС УКРАЇНИ

*Кравчук Максим,
курсант 4-го курсу факультету підготовки
фахівців для органів досудового розслідування
Одеський державний університет внутрішніх справ
Науковий керівник: Мох Тетяна,
викладач кафедри тактико-спеціальної
та спеціальної фізичної підготовки
Одеський державний університет внутрішніх справ*

В сучасному світі, де поліцейська робота вимагає від своїх представників високого рівня фізичної та психічної готовності, важливо розробляти та впроваджувати ефективні методи фізичної підготовки для поліцейських. Саме тому техніки фізичної тренування для поліцейських спрямовані на формування та удосконалення умінь та навичок, необхідних для ефективного виконання службових завдань.

Детальна увага приділяється і спеціальним фізичним навичкам, які стають ключовими у роботі в умовах ризику. Це включає в себе не лише фізичну витривалість, а й реакцію на стресові ситуації, оперативність прийняття рішень та координацію рухів у критичних умовах. Всі ці елементи забезпечують необхідну готовність поліцейських до ефективного виконання службових завдань у найрізноманітніших сценаріях.

Неабияким чином доповнює розділ і вивчення спортивних тренувань, спрямованих на підвищення ефективності службових обов'язків. Взаємодія фізичної активності зі специфікою роботи поліцейських відображається в цьому сегменті, розкриваючи, як висока фізична форма може позитивно впливати на професійний рівень та загальний стан представників правоохоронних органів.

Техніки фізичної тренування для поліцейських мають на меті не лише підтримувати загальний рівень фізичної готовності, а й розвивати специфічні навички та властивості, які важливі для їх службової діяльності. Такий вид тренувань спрямований на забезпечення поліцейських необхідними здібностями для ефективного виконання завдань в різноманітних ситуаціях, включаючи стресові та небезпечні обставини.

Основні аспекти технік фізичної тренування для поліцейських включають:

Кардіотренування - біг та кардіо: поліцейські часто повинні швидко реагувати та працювати в умовах великої фізичної активності. Тренування, таке як біг або інтервальні тренування, допомагає підтримувати високий рівень витривалості та швидкості.

Силові тренування - тренування сили: розвиток силових показників важливий для поліцейських, оскільки це може полегшити виконання завдань, таких як підйом важких предметів чи керування транспортними засобами.

Гнучкість та координація - розтяжка та гнучкість: поліцейські повинні мати добру гнучкість для ефективного реагування в непередбачуваних ситуаціях. Техніки розтяжки сприяють збереженню гнучкості та підтримці оптимального рівня координації.

Бойова підготовка та самозахист - техніки бойової підготовки: поліцейські повинні мати навички самозахисту та вміти ефективно взаємодіяти в бойових ситуаціях. Тренування включає в себе вивчення та вдосконалення прийомів самозахисту, використання спеціальних інструментів та тактики обхідності.

Функціональні тренування - комплексні вправи: вправи, які моделюють реальні ситуації роботи поліцейського, сприяють розвитку

необхідних функціональних навичок, таких як підйом, перенесення чи використання приладів у різних позах.[1]

Важливо, щоб тренування було систематичним та враховувало специфіку службової діяльності поліцейських. Також, фахівці в галузі фізичної підготовки можуть розробляти індивідуальні програми для поліцейських, враховуючи їхні індивідуальні потреби та обмеження [2].

Системи здоров'я та витривалості для правоохоронців є комплексними програмами, спрямованими на підтримку фізичного та психічного здоров'я працівників правоохоронних органів. Ці системи розроблені для забезпечення оптимальної фізичної форми, підвищення енергетичних резервів та психічної стійкості правоохоронців в умовах стресу та високого ризику. Елементи таких систем можуть включати фізичні тренування для підтримки силової та аеробної витривалості, спеціально адаптовані методи реабілітації після травм або виснажливих операцій, а також психологічні програми для управління стресом та підтримки ментального здоров'я. Ці системи базуються на принципах наукового підходу до тренувань, дієтичних аспектів, адаптованих для особливостей роботи правоохоронців.

Методи самозахисту та бойової підготовки призначені для навчання правоохоронців ефективним технікам оборони та володіння навичками для ефективного використання фізичної сили в умовах ризику та конфліктів. Ці методи включають техніки самозахисту, прийоми ближнього бою, роботу зі зброєю та тактичні прийоми. Навчання включає в себе фізичні тренування, симуляції реальних ситуацій та теоретичні заняття, спрямовані на розуміння принципів безпеки та ефективної реакції на різні загрози. Ці методи не лише підвищують фізичну готовність, а й навчають правоохоронців прийомам оборони, що може бути важливим у ситуаціях роботи в умовах підвищеного ризику та небезпеки. Важливою частиною такого тренування є етичний аспект та строгий контроль за використанням отриманих навичок відповідно до закону.[3]

Треба зазначити, що для поліцейського також важливим є тренування спеціальних фізичних навичок для поліцейських, особливо в умовах воєнного стану, є критично важливим для забезпечення ефективності та безпеки поліцейських під час виконання службових обов'язків. Базові аспекти тренування включають:

1) Бойова готовність та витривалість: поліцейські повинні мати високий рівень фізичної готовності для виконання завдань в умовах воєнного стану, що може включати тривалі періоди активності та стресові ситуації. 2) Тактична стрільба: тренування включає в себе стріль-

бу в різних позиціях, з різних видів зброї та в умовах, що імітують бойовий театр. Розвиток точності та швидкості реакції є ключовими. 3) Техніки ближнього бою та самозахисту: Основи бойових мистецтв та технік самозахисту можуть бути важливими для фізичного взаємодії з потенційними загрозами. 4) Пересування в обмежених умовах: тренування включає в себе елементи паркуру, техніки пересування та захисту в умовах обмеженого простору, що може виникнути в різних бойових сценаріях. 5) Стресостійкість та реакція на стресові ситуації: симуляції, які імітують стресові умови воєнного стану, допомагають поліцейським розвивати стресостійкість та ефективну реакцію на небезпеку. 6) Евакуація та надання першої допомоги: тренування включає в себе сценарії евакуації від місця подій та надання першої допомоги пораненим, що може стати критичним у воєнних умовах. 7) Комунікація та співпраця: тренування спрямоване на розвиток ефективної комунікації та співпраці в умовах стресу та небезпеки, що є ключовими аспектами службової діяльності. [4]

Ці елементи тренування сприяють забезпеченню того, щоб поліцейські були готові та здатні ефективно функціонувати в умовах воєнного стану, де їхні навички можуть бути суттєво високо оцінені для збереження безпеки та порядку.

В сучасному світі, де поліцейська робота висуває високі вимоги до фізичної та психічної готовності, розробка та впровадження ефективних методів фізичної підготовки для поліцейських стає ключовим елементом професійної підготовки. Наголос робиться на розвитку спеціальних фізичних навичок, які визначаються як критичні для роботи в умовах ризику. Ці навички включають фізичну витривалість, реакцію на стресові ситуації, оперативність прийняття рішень та координацію рухів в критичних умовах, що необхідно для ефективного виконання службових завдань.

Вивчення спортивних тренувань, спрямованих на підвищення ефективності службових обов'язків, доповнює загальний підхід до фізичної підготовки поліцейських. Фізична активність, адаптована до особливостей їхньої роботи, позитивно впливає на професійний рівень та загальний стан представників правоохоронних органів.

Підсумовуючи: техніки фізичної тренування для поліцейських спрямовані не лише на підтримку загального фізичного рівня, але й на розвиток специфічних навичок та властивостей, необхідних для ефективної службової діяльності. Це дозволяє поліцейським бути готовими до викликів у різних сценаріях, включаючи стресові та небезпечні обставини.

Значимі аспекти тренування включають кардіотренування, силові тренування, гнучкість та координацію, бойову підготовку та самозахист. Важливо, щоб тренування було систематичним, враховувало специфіку службової діяльності та підтримувало індивідуальні потреби поліцейських.

Системи здоров'я та витривалості для правоохоронців є комплексними програмами, спрямованими на забезпечення оптимальної фізичної та психічної готовності працівників правоохоронних органів. Ці системи базуються на науковому підході та включають в себе фізичні тренування, методи реабілітації та психологічні програми, сприяючи забезпеченню безпеки та ефективності у високоризикових умовах.

Методи самозахисту та бойової підготовки є необхідною складовою для навчання правоохоронців ефективним технікам оборони та володіння навичками для ефективного використання фізичної сили в умовах ризику та конфліктів. Ці методи надають засоби самозахисту та сприяють розумінню принципів безпеки, забезпечуючи готовність до дії в умовах воєнного стану та інших критичних сценаріях.

Література:

1. Селюков В. С., Кушніренко Р. О., Константинов Д. В. Фізичне виховання як напрям підготовки поліцейських в Україні. Порівняльно-аналітичне право. 2018. № 4. 340 с.
2. Дубровський В. І. Валеологія. Здоровий спосіб життя. Київ, 1999. 560 с.
3. Ведерніков В. А. Актуальні проблеми та інноваційні підходи до вдосконалення системи фізичної та спеціальної підготовки співробітників правоохоронних органів. Фізична культура, спорт та здоров'я : матеріали XV Міжнар. наук.-практ. конф. Харків : ХДАФК, 2015. 143 с.
4. Карасевич С. А. Розвиток теорії фізичного виховання: Сучасні проблеми теорії та практики фізичного виховання, спортивних дисциплін і туризму : зб. наук. пр. за матеріалами I міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. Переяслав-Хмельницький : ФОП Домбровська Я. М., 2016. С. 77–83.

ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА ЯК КОМПЛЕКС ЗАХОДІВ, СПРЯМОВАНИЙ НА ФОРМУВАННЯ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ УМІНЬ ТА НАВИЧОК ПОЛІЦЕЙСЬКОГО

*Кравченко Захар,
Курсант, Дніпропетровський
державний університет внутрішніх справ
Гальчевський Данійл,
курсант, Дніпропетровський
державний університет внутрішніх справ*

Фізична підготовка для сучасного поліцейського повинна забезпечувати безпеку цивільних осіб, застосовуючи, в разі необхідності, достатньо силові засоби та методи, також здатність розрізняти ситуації та ступінь небезпеки за будь-яких обставин, та діяти без упередження, керуючись лише етичними нормами.

Аналіз такої специфіки службової діяльності підрозділів Національної поліції України дає підставу для того, щоб констатувати, що сучасний працівник повинен володіти не тільки законодавчим аспектом, а також фізичними якостями та сформованими вміннями і навичками для застосування засобів примусу.

Базовий аналіз досвіду підготовки поліцейських дає підставу констатувати, що у кожній країні з'явилися власні підходи до фізичної підготовки, а також до вирішення проблематики службової підготовки. Тим самим зазначив, що службова підготовка - це система певних заходів, які спрямовані на закріплення та оновлення необхідних умінь, навичок та знань поліцейського з урахуванням специфічного профілю його службової діяльності.

У системі такої службової підготовки поліцейського виокремлено такі види як: функціональна підготовка, загально-профільна підготовка, тактична підготовка, вогнева підготовка та фізична підготовка. Зміст цих видів підготовок охоплює теоретичні знання, методики розвитку фізичного впливу, спеціальні засоби та способи допомоги.

Мета цієї фізичної підготовки для працівників поліції - це збереження творчої, психологічної та трудової активності, а також забезпечення належного рівня фізичної готовності та всебічний розвиток як фізичних, так і моральних якостей, а також набуття теоретичних знань, формування спеціально-прикладних умінь та важливих навичок, які будуть необхідні для виконання поставлених оперативно-службових завдань.

Такі завдання фізичної підготовки конкретизують її мету, при цьому кожне завдання дане поліцейському передбачає собою відповідну частину цільової настанови. Під час формування таких завдань враховуються фізичні ті специфічні функції, а також конкретні вимоги до фізичного стану поліцейського за різних умов.

Навчання такій фізичній підготовці передбачає собою формування та вдосконалення в поліцейських рухових якостей і навичок, витривалості, швидкісних і силових рис, що можуть забезпечувати можливість переслідування правопорушника, його затримання, зокрема з подоланням перешкод штучних та природних явищ, а також навичок самоконтролю за фізичним станом, станом здоров'я у виконанні фізичних вправ та завдань.

Фізична підготовка обумовлює собою комплекс певних заходів, які спрямовані на формуванні та вдосконаленні навичок та умінь, розвиток фізичних здібностей та таких самих фізичних якостей.

Фізична активність людини спрямована на зміну стану організму, а також на підвищення розвитку фізичних здібностей та якостей, але досягнути певного рівня розвиненості можна лише шляхом тренувань.

Основа такого тренуючого ефекту є лише його механізм, який визначає фундаментальна особливість усього, що живе, тобто це адаптація до розвитку завдяки пристосуванню до зовнішніх чинників, впливів і т.д. Ця здібність є головною для забезпечення життєздатності організмів, виживання та удосконалення за певних умов, які невинно змінюються у зовнішніх впливах організму.

У теорії такого фізичного виховання, під адаптацією мають на увазі процес пристосування організму будь - якої людини до зовнішніх та внутрішніх змін та середовищ. Зміст такої фізичної підготовки охоплює собою теоретичні знання, методи розвитку як і фізичних якостей, так і практичних навичок для застосування засобів фізичного впливу та спеціальних засобів. Основний засіб такої фізичної підготовки є фізичні вправи, у виконанні яких необхідно поєднувати з дотриманням вимог гігієни та запобіганню травматизму.

У процесі систематичного тренування в організмі людини відбуваються певні зміни, такі як зміни у м'язах, тобто вони стають більш еластичним, ніж у людини, яка не займається фізичними вправами.

Під час такої роботи збільшується кількість капілярів та підвищується кількість енергетичних речовин у м'язовій тканині. Під впливом таких регулярних фізичних вправ постійно змінюється та удосконалюється серцево-судинна система. Також під впливом таких фізичних підготовок

йде робота на дихальну систему, також підвищується життєва ємність, що дозволяє тренуваній людині під час цього, робота максимальної інтенсивності поглинає менше кисню ніж нетренована, що свідчить про економне використання усіх потрібних ресурсів організму.

У результаті такої фізичної підготовки збільшується розмір серця, покращується кровопостачання м'язових волокон, а також знижується частота серцевих скорочень у стані спокою. Під час таких фізичних підготовок поліцейські вирішують загальні та спеціальні завдання, такі як, виховання сміливості, корекція особливостей будови тіла, залучення працівників до регулярних занять фізичною підготовкою, а також оптимізація фізичного та психічного стану і т.д.

ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ЯК ЗАСІБ ГОТОВНОСТІ ДО ВОЄННОГО СТАНУ ЧОЛОВІКІВ

*Мукоїда Руслан,
доцент кафедри
тактико-спеціальної та спеціальної фізичної підготовки
Одеський державний університет внутрішніх справ
Аносенков Анатолій,
доцент кафедри
тактико-спеціальної та спеціальної фізичної підготовки
Одеський державний університет внутрішніх справ*

У воєнних умовах фізична підготовка стає критичною для успішного виконання бойових завдань та збереження життя військовослужбовців. Вона сприяє не тільки фізичному, але й психологічному здоров'ю, допомагає вижити в екстремальних ситуаціях та забезпечує більш високий рівень бойової готовності. Фізична підготовка в умовах воєнного стану грає важливу та багатогранну роль. Ось деякі з аспектів ролі фізичної підготовки в таких умовах:

1. Збереження бойової готовності: воїни повинні мати високий рівень фізичної готовності, оскільки воєнний конфлікт може вимагати від них виконання фізично навантажливих завдань, таких як піші ходіння, носіння важкого спорядження, а також активну бойову діяльність.

2. Збільшення виживаності: фізично підготовлені військовослужбовці мають більше шансів вижити в екстремальних умовах. Вони можуть легше подолати фізичні труднощі, травми та стресові ситуації.

3. Ефективність виконання завдань: фізично підготовлені воїни можуть бути більш ефективними у виконанні бойових завдань, таких як атаки, оборона, розвідка та спеціальні операції.

4. Захист здоров'я: регулярні заняття фізичною підготовкою сприяють зміцненню здоров'я та покращенню фізичної стійкості, що може зменшити ризик травм та захворювань в умовах воєнного конфлікту.

5. Психологічний стан: фізична активність сприяє вивільненню ендорфінів, які поліпшують настрій та допомагають військовослужбовцям краще справлятися зі стресом і психологічними труднощами, які часто виникають в умовах війни.

6. Підвищення бойового духу: фізична підготовка сприяє формуванню бойового духу та дисципліни, що є важливими аспектами успішної бойової діяльності.

Нещодавно активно розвивається гуманітарний аспект фізичної культури та спорту, де викладання соціології, психології, педагогіки, історії, менеджменту вимагає узагальнення, тобто концептуального визначення фізичного виховання, фізичної культури та спорту у контексті їх соціально-історичного важливості. Спеціальна фізична підготовка військових «воїнів» переважно включає в себе формування ідейних мотивацій для їх дій у складних, напружених і надзвичайних ситуаціях, особливо в умовах ворожих, патрульних та інших сценаріях, а також під час вжиття заходів для запобігання непередбачуваним суспільним конфліктам [1].

Особливі завдання фізичної підготовки військовослужбовців впливають із характеру їх професійної діяльності. Фізична підготовка для відповідних видів та окремих родів військ та Збройних Сил України, а також підрозділів Державної спеціальної служби транспорту, організується та проводиться з урахуванням особливостей їх застосування в бойових умовах [2].

Для виконання загальних та спеціальних завдань з фізичної підготовки встановлюється система, яка включає в себе такі аспекти:

- Постійну фізичну підготовку військовослужбовців протягом навчального року та періоду всієї служби.
- Забезпечення необхідної матеріально-технічної бази для занять фізичною підготовкою та спортом (так звана навчально-спортивна база).
- Підготовку фахівців у галузі фізичної підготовки, інструкторів, спортивних організаторів, тренерів та суддів.

- Спонування військовослужбовців до самостійних занять фізичною підготовкою та спортом, вивчення методів і засобів підвищення фізичних навичок та дотримання здорового способу життя.

- Обґрунтування науковими методами змісту та організації фізичної підготовки [3].

Отже, для успішного вирішення завдань фізичної підготовки військовослужбовців застосовують фізичні вправи та професійні військово-прикладні методи та дії, які спрямовані на розвиток та вдосконалення їх фізичних та спеціальних якостей, військово-прикладних рухових навичок та вмінь.

Основні фізичні якості солдата включають такі характеристики:

- Витривалість, яка розвивається головним чином шляхом активних занять спортом та легкою атлетикою, такими як катання на лижах, плавання, подолання перешкод та легкоатлетичні змагання.

- Спритність, яка поліпшується завдяки гімнастиці, спортивним і рухливим іграм, навчанню рукопашного бою, подоланню перешкод, метанню гранат та певній мірі вправам, що використовуються в активних видах спорту та легкій атлетиці, а також лижним тренуванням.

- Силові показники, які розвиваються, переважно використовуючи гирьові вправи, вправи з важелями, тренажери, власну масу тіла.

- Швидкість, яку розвивають насамперед завдяки коротким пробіжкам на максимальній швидкості, швидкісним вправам та високочастотним рухам, які вимагають швидких рефлексів та індивідуальних рухів.

Література:

1. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України : наказ МВС України від 26.01.2016 № 50 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/go/z0260-16> (дата звернення: 21.10.2023).

2. Про Національну поліцію: закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 21.10.2023).

3. Савченко А. Система підготовки поліцейських у США // Національна громадська платформа «Реформуємо МВС: прозорість та відповідальність» : сайт. 24.07.2015. URL: https://police-reform.khpg.org/articles/sistema_pidgotovki_policejskih_u_ssha (дата звернення: 21.10.2023)

ОСОБЛИВОСТІ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ СИСТЕМИ МВС УКРАЇНИ

Носкова Т.І.,

*старший викладач кафедри
тактико-спеціальної та спеціальної фізичної підготовки
Одеський державний університет внутрішніх справ*

Каранет'янець С.І.,

*викладач кафедри тактико-спеціальної
та спеціальної фізичної підготовки
Одеський державний університет внутрішніх справ*

Освіта і підготовка поліцейських є основою злагодженої системи внутрішньої безпеки. Освічені й добре підготовлені поліцейські – більш пристосовані та готові до вирішення проблем, креативного мислення і демонстрації широти поглядів. Сучасний поліцейський повинен забезпечити безпеку людей, застосовуючи, у разі необхідності, достатні силові засоби та методи; здатен розрізняти ситуації небезпеки; за будь-яких обставин діяти без упереджень, керуючись етичними нормами.

Значну кількість науковців привертала проблема фізичної підготовки працівників Національної поліції України, а саме: О. Гіди, О.Камаєва, О.Моргунова, С. Решко, М. Ануфрієва, В.Бондаренко, Ю.Бородіна, С.Бутова та ін. Свої праці вони присвячували саме проблемам дослідження фізичної підготовки правоохоронців.

Фізична підготовка розглядається як важливий чинник, який підвищує рівень здоров'я та працездатність працівників системи МВС України, а також сприяє оволодінню професії. Необхідно розуміти, що саме фізична підготовка має важливе значення, оскільки в діяльності правоохоронних органів нерідко виникають ситуації, де існує необхідність застосування фізичного примусу або виникає потреба навіть просто наздогнати правопорушника. Все це просто неможливо виконати без якісної фізичної підготовки [1,180].

Також, відповідно до ЗУ «Про Національну поліцію», працівники правоохоронних органів зобов'язані забезпечувати публічну безпеку і порядок, охороняти права і свободи людини, а також інтереси суспільства і держави, протидіяти злочинності та виконувати інші, покладені на них законом обов'язки. Так, наприклад, законодавство України уповноважує поліцейського застосовувати фізичну силу для забезпечення особистої безпеки та/або безпеки інших осіб, припинення пра-

вопорушення, затримання особи, яка вчинила правопорушення, якщо застосування інших поліцейських заходів не забезпечує виконання поліцейським повноважень, покладених на нього законом [2,40].

Служба в підрозділах Національної поліції України, яка здійснюється в умовах підвищеної небезпеки, потребує високого рівня правової, психологічної, моральної, тактико спеціальної, вогневої та фізичної підготовки від поліцейських. Одним з основних елементів підготовки майбутніх офіцерів поліції є забезпечення розвитку фізичних можливостей та навчання їх доцільного використання у професійній діяльності. На сьогодні, фізична підготовка та спеціальна фізична підготовка курсантів вищого навчального закладу МВС України є обов'язковою частиною підготовки майбутніх офіцерів поліції, проте, вона потребує суттєвого удосконалення та покращення [3,73].

Як свідчить практика, через низький загальний рівень початкової фізичної підготовки, невеликої кількості годин, відведених для занять із спеціальної фізичної підготовки та інших індивідуальних проблем, відвідування лише одних занять зі спеціальної фізичної підготовки є недостатнім для вдалого та ефективного засвоєння практичних навичок.

ЗВО зі специфічними умовами навчання, що готують майбутніх працівників правоохоронних органів, застосовують найрізноманітніші способи і методи викладання такої дисципліни, як спеціальна фізична підготовка, а також будь-якими методами намагаються підвищити мотивацію до занять спортом курсантами. Насамперед, для підвищення зацікавленості курсантів ЗВО МВС України постійно проводять спортивні змагання різних секцій, таких як рукопашний бій, бойове самбо, футбол, гирьовий спорт, легка атлетика, волейбол тощо.

Тренування з різних видів спорту та участь у спортивних змаганнях обумовлюють створення необхідних умов для розвитку курсантів, підвищення моральної, психологічної та фізичної підготовленості, повного сприйняття навчального матеріалу, формування особистості майбутнього правоохоронця та сприяють повній реалізації здібностей і таланту, адже одне і теж саме навчальне питання може бути підсилене для одного курсанта і незрозумілим для іншого курсанта, тому існує необхідність проведення більш індивідуалізованих та спеціалізованих додаткових занять для підвищення рівня знань з навчальної дисципліни та покращення загальної фізичної підготовки курсантів [4,91].

Зміст фізичної підготовки курсантів у закладі вищої освіти системи МВС включає ранкову фізичну зарядку, навчальні практичні заняття, самостійну підготовку, навчально - тренувальні заняття, спортивно-масові заходи.

Ранкова фізична зарядка входить у розпорядок дня в ранкові години після пробудження курсантів від сну. Вона дозволяє організму перейти до стану підвищеної працездатності.

Систематичне виконання ранкової фізичної зарядки покращує діяльність головного мозку, травних органів, кровообіг, зміцнює серцево-судинну, нервову і дихальну системи, руховий апарат, що сприяє розвитку фізичних якостей, таких як гнучкість, спритність, сила; активно сприяє загартовуванню організму.

Навчальні заняття з фізичної підготовки – це основна форма підготовки курсантів відповідним фізичним якостям. Основне джерело відведеного часу – навчальні практичні заняття, а рівня підготовленості – компоненти навчального плану. Навчальне практичне заняття складається з трьох частин: вступна, основна і заключна. У вступній частині основним елементом є розминка, загальнорозвиваючі та спеціально підготовчі вправи. В основній частині розглядаються питання, які необхідно засвоїти в рамках навчального практичного заняття з можливим використанням інтерактивних методів: тренінги, спаринг-партнерство. При вдосконаленні бойових прийомів боротьби викладацький склад кафедри фізичної підготовки розробляє тактику, яка найбільш зрозуміла курсантам: пояснення, показ, демонстрація виконання вправ. У заключній частині проводиться комплекс вправ, спрямованих на зниження функціональної активності організму.

Самостійні заняття відіграють важливу роль у формуванні здорового способу життя курсантів. Вони дозволяють збільшити загальний обсяг рухової діяльності, сприяють кращому засвоєнню програми, прискорюють процес фізичного вдосконалення, є одним із шляхів впровадження фізичної підготовки в побут курсантів. У зміст самостійних занять входить вивчення окремих питань, які подано у навчальні програмі з дисципліни «Спеціальна фізична підготовка»; виконання спеціальних вправ, спрямованих на усунення недоліків у фізичному розвитку курсантів; удосконалення певних фізичних якостей. Навчально-тренувальні заняття повинні носити комплексний характер, тобто сприяти розвитку всього комплексу фізичних якостей, а також зміцненню здоров'я і підвищенню загальної працездатності організму.

Спеціалізований характер занять, тобто заняття обраним видом спорту, допускається тільки для кваліфікованих спортсменів. Ця форма фізичної підготовки передбачає обов'язкову участь у спортивних змаганнях [5,45].

Отже, фізична підготовка має суттєвий вплив на підготовку курсантів системи МВС України до професійної діяльності не тільки тим, що допомагає розвитку актуальних рухових якостей і психофізичних фун-

кцій, але їй ще належить провідна роль у формуванні динамічного рухового стереотипу, що лежить в основі того чи іншого руху. Крім того, вона сприяє формуванню дисциплінованості, витривалості та волевиявлення, що в свою чергу дозволяє курсантам успішно виконувати професійні обов'язки, особливо в умовах фізичного навантаження та стресу.

Література:

1. Бондаренко В. В. Фізичний стан курсантів Національної академії внутрішніх справ. Юридична психологія та педагогіка. Київ, 2015. № 2, С. 180–190.

2. Про Національну поліцію : Закон України від 02 липня 2015 року станом на 01 січня 2019 року. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 40-41, URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>

3. Коломієць Ю.М., Пашаєв А.З., Уварова О.Ю. Удосконалення рівня фізичної підготовки курсантів внз МВС України шляхом проведення секційної роботи зі спортивних єдиноборств. Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України. Харків, 2018. С. 73.

4. Мартишко А.Ю., Рябуха О.С. Особливості формування теоретичних і методичних знань із фізичної підготовки поліцейських. Юридична психологія. 2016. №2 (9). С. 91-98.

5. Гаврилін В.О., Білобров В.М., Миронов Ю.О. Роль фізичної підготовки у професійній підготовці курсантів Донецького юридичного інституту МВС України. Правовий часопис Донбасу. Кривий Ріг., 2019. № 3. С. 47-51.

ПРОБЛЕМА МОТИВАЦІЇ КУРСАНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДО ВЛАСНОГО ФІЗИЧНОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

*Онисько Богдан,
курсант 4-го курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Одеський державний університет внутрішніх справ
Науковий керівник: Мукоїда Руслан Вікторович,
доцент кафедри тактико-спеціальної
та спеціальної фізичної підготовки
Одеський державний університет внутрішніх справ*

Незважаючи на складні воєнні обставини, які зараз існують в Україні, вважається доцільним проводити фізичне виховання серед молоді. Отже, у процесі навчання майбутніх поліцейських у навчальних закладах системи МВС передбачається формування сталої готовності до виконання службових обов'язків в умовах різної складності, включаючи ситуації з професійним ризиком та фізичним та психологічним перенавантаженням.

Службова підготовка поліції - це система заходів, спрямованих на надання необхідних знань, навичок та навичок працівникам поліції, враховуючи особливості та характер їх службової діяльності. Основною метою такої підготовки є підвищення рівня знань, навичок, навичок та професійних якостей поліцейських з метою забезпечення їхньої здатності виконувати завдання з охорони прав та свобод людини, боротьби зі злочинністю, збереження громадського порядку та безпеки [1].

Службова підготовка включає різні компоненти, включаючи функціональну, загальнопрофільну, тактичну, вогневу та фізичну підготовку. Фізична підготовка націлена на формування фахівців, які мають високий рівень всебічної фізичної підготовленості та здатні ефективно виконувати оперативно-службові завдання, здатні стійко переносити фізичне навантаження без погіршення їхньої професійної працездатності. Проте у закладах вищої освіти для поліцейських фізична підготовка часто не відповідає очікуванням та вимогам практичної діяльності поліцейських [2].

Курсанти не завжди виявляють необхідну активність у покращенні своєї фізичної підготовки, і їхні фізичні навички не завжди відповіда-

ють потребам професійної діяльності поліцейських. Спроби поліпшити ефективність фізичної підготовки курсантів за допомогою підвищення вимог та обов'язкового заняття фізичними вправами можуть призвести до незадовільних результатів.

У зв'язку з введенням в Україні воєнного стану, настає необхідність організувати додаткові тренування для поліцейських. У цей період працівникам системи МВС слід бути максимально готовими до різних екстремальних ситуацій. Варто зауважити, що курсанти, які навчалися у закладах освіти зі специфічними умовами, не були підготовлені до війни. Отже, надзвичайно важливо надати їм відповідну професійну підготовку, зокрема, тактичну, вогневу, фізичну та психологічну [3,с.213-214].

Зокрема, підвищення рівня фізичної підготовки поліцейських стає особливо актуальним завданням. Для покращення результатів навчання рекомендується проводити більше тренувань у відповідних підгрупах курсантів, які мають схожий рівень фізичної підготовки. Це дозволить налаштувати оптимальну кількість фізичних навантажень для кожної групи курсантів та поступово підвищувати навантаження з метою досягнення кращих результатів [4,с.420].

За допомогою різноманітних тренажерів, призначених для окремих груп, можна впроваджувати програмні методи навчання, які гарантують точне дозування фізичних навантажень під час навчання та надають інформацію щодо функціонального стану кожної особи, яка бере участь у навчанні. Використання такого комплексу методів дозволить оптимізувати процес навчання у сфері спеціальної фізичної підготовки в закладах вищої освіти системи МВС та створить якісно нову систему методик для оптимізації навчального процесу з фізичної підготовки.

Отже, питання мотивації курсантів закладів вищої освіти стосовно їх власного фізичного покращення на сьогоднішній день залишається недостатньо вивченим, особливо в умовах воєнного стану. Тому ця проблема потребує подальших досліджень та розвитку.

Література:

1. Савченко А. Система підготовки поліцейських у США // Національна громадська платформа «Реформуємо МВС: прозорість та відповідальність» : сайт. 24.07.2015. URL: https://police-reform.khpg.org/articles/sistema_pidgotovki_policejskih_u_ssha (дата звернення: 21.10.2023)
2. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України : наказ МВС Украї-

ни від 26.01.2016 № 50 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/go/z0260-16> (дата звернення: 21.10.2023).

3. Михайлова Ю. О., Гончаренко І. Б. Досвід підготовки кадрів для сектору безпеки та оборони провідних країн світу та шляхи його впровадження в Україні. Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. 2016. № 3 (74). С. 214–222.

4. Черненко А. П. Європейський досвід підготовки поліцейських та можливість його використання в Україні // Світовий досвід підготовки кадрів поліції та його впровадження в Україні : матеріали Між-нар. наук.-практ. конф. (м. Дніпротерівськ, 17 берез. 2016 р.). Дніпропетровськ : Дніпропетровськ. держ. ун-т внутр. справ, 2016. 420 с.

ВЗАЄМОДІЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО: СТВОРЕННЯ КОМПЛЕКСНОЇ СИСТЕМИ ТРЕНУВАНЬ

*Погонець Вероніка,
Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ
Порохнявий Андрій,
Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ*

В сучасному суспільстві, де зростає рівень злочинності та різноманітність викликів, з якими стикаються правоохоронці, фізична та тактико-спеціальна підготовка поліцейських визначаються як ключові елементи для забезпечення безпеки та ефективного виконання службових обов'язків. Фізична готовність поліцейських визначає їхню здатність до ефективної реакції на непередбачені ситуації, забезпечуючи необхідний рівень фізичної витривалості, сили та гнучкості.

Фізична підготовка для поліцейських важлива через багатьох причин, а саме:

1. Особиста безпека та безпека інших;
2. Ефективне виконання покладених на поліцію повноважень;
3. Стресостійкість (так як фізичні вправи допомагають впоратися зі стресом, що є надважливим для роботи поліцейського);
4. Професійний імідж (фізично підготовлені поліцейські виглядають більш дисципліновано і професійно, що впливає на співпрацю з громадянами) [1].

Фізична підготовка поліцейських включає різні аспекти, включаючи силові тренування, кардіотренування та гнучкість. Кожен з цих аспектів грає важливу роль у забезпеченні оптимального фізичного стану для виконання службових обов'язків. Розберемо кожен з цих аспектів окремо:

1. Силові тренування:

М'язова сила та їх стійкість забезпечує здатність до ефективного взаємодії з навколишнім середовищем, необхідним для виконання завдань, таких як затримання злочинців чи перенесення важкого обладнання а також допомагає утримувати високий рівень продуктивності під час тривалих службових зусиль.

2. Кардіотренування:

Поліцейські повинні мати високий рівень витривалості для того, щоб успішно виконувати довготривалі обов'язки, такі як патрулювання чи реагування на виклик. Важливо для ефективної реакції на непередбачувані ситуації та підтримки здоров'я серцево-судинної системи.

3. Гнучкість:

Важлива для ефективного реагування на різноманітні сценарії та для попередження травм, допомагає у виконанні точних та швидких рухів у різних ситуаціях [2].

Поєднуючи з темою тактико-спеціальної підготовки, хочемо коротко зазначити види тренувань саме з цієї дисципліни:

1. Тренування стрільби (як додаток, точності, швидкості і стресостійкості)

2. Бойова техніка (самозахист, захист від озброєних нападників)

3. Тактичне мислення (планування та координація, ефективна та швидка комунікація з іншими службами) [3].

Комплексне тренування для спільної фізичної та тактико-спеціальної підготовки важливе для осіб, які виконують завдання, пов'язані зі спеціальними структурами, поліцією, військами або іншими схожими професіями. Таке тренування допомагає підготуватися до викликів, які можуть виникнути в реальних ситуаціях. Аспекти, які варто врахувати при розробці комплексу тренувань:

1. Фізична підготовка:

Кардіотренування (біг, плавання, велосипед, скакалка); силові тренування (важільна та власна маса, тренування на тренажерах); гнучкість та координація (йога, пілатес, функціональні тренування, націлені на їх розвиток).

2. Тактична підготовка:

Симуляції тактичних ситуацій для розвитку стратегічного мислення, робота в команді, розуміння тактичних аспектів різних ситуацій, включення тренувань зі стрільби, тактичних рухів, маскування тощо.

3. Техніка та спеціальна підготовка:

Робота зі спеціальним обладнанням та зброєю, вивчення техніки безпеки, боротьби та вивчення різних методів самозахисту, розвиток конкретних навичок для виконання спеціальних завдань (наприклад, раптове проникнення, рятування).

4. Постійна оцінка успішності та слабких місць для подальшого вдосконалення, адаптація тренувань відповідно до виявлених потреб та результатів.

Важливо враховувати індивідуальні особливості учасників, їх фізичну підготовку та досвід. Також, тренування повинні бути безпечними, і вони повинні сприяти розвитку не лише фізичних, але й ментальних навичок, необхідних для виконання спеціальних завдань.

Підсумовуючи все вище написане, варто зазначити важливість фізичної та тактико-спеціальної підготовки для поліцейських у контексті зростання рівня злочинності та різноманітності викликів, з якими стикаються правоохоронці, важливість фізичної готовності як ключового елементу для забезпечення ефективності та безпеки при виконанні службових обов'язків. Також розглянуті важливі аспекти силового тренування, кардіотренування та гнучкості, а також важливість тактико-спеціальної підготовки, включаючи тренування стрільби, бойової техніки та тактичного мислення. Важливим є підкреслення індивідуальних особливостей учасників та безпеки під час тренувань, а також постійної оцінки успішності для подальшого вдосконалення.

Література:

1. Селюков В.С., Кушніренко Р.О., Константинов Д.В., наукова стаття Фізичне виховання як напрям підготовки поліцейських в Україні <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/e4b2d312-04c0-4372-94ca-8632fb603fa5/content>

2. Фізичне виховання військовослужбовців: навч. посіб. / М.Ф. Пічугін, Г.П. Грибан, В.М. Романчук [та ін.]; за ред. Г.П. Грибана. – Житомир: ЖВІ НАУ, 2011. – 820 с. http://eprints.zu.edu.ua/24767/1/Підручник_війск.PDF

3. Тактико-спеціальна підготовка: навч. посіб. / [О.Г. Комісаров, А.О. Собакарь, Е.Ю. Соболев, О.С. Юнін та ін.]; Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. – Дніпро: ДДУВС, 2017. – 277 с. <https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/573/1/підручник%20ТСП.pdf>

СПЕЦІАЛЬНА ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА У РОБОТІ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО

*Проскурня Євгеній,
старший викладач кафедри тактико-спеціальної
та спеціальної фізичної підготовки
Одеський державний університет внутрішніх справ*
*Ком'яга Анатолій,
старший викладач кафедри тактико-спеціальної
та спеціальної фізичної підготовки
Одеський державний університет внутрішніх справ*

Спеціальна фізична підготовка поліцейських — це не просто обов'язковий атрибут їхнього робочого життя, це єдина реальна лінія обопони у світі величезної відповідальності. Спеціальна фізична підготовка поліцейських відкриває двері до світу, де вони є захисниками закону та порядку. Це не просто фізична активність, але і мистецтво бути готовими реагувати на будь-яку ситуацію, виконувати важливі завдання та приймати рішення, які можуть врятувати життя.

Підготовка професійних кадрів для Національної поліції України постійно піддавалася змінам, що було викликано низкою обставин, основною з яких стала переосмислення концепції діяльності поліції в умовах введення воєнного стану. Сам воєнний стан створив потребу у реорганізації структури та зміни в змісті навчання поліцейських.

Тому особливий акцент слід робити на спеціальній фізичній підготовці, яка є невід'ємною частиною професійної підготовки поліцейських. Важливою особливістю спеціальної фізичної підготовки є те, що вона сприяє формуванню об'єктивної готовності поліцейського до ефективних та оперативних дій у боротьбі зі злочинцями, максимально зменшуючи ризик для здоров'я та життя поліцейського [1].

Підтримуючи думку видатних науковців, таких як Ануфрієв М. І., Бутов С. Є., Гіда О. Ф., та Решко С. М., варто зауважити, що спеціальна фізична підготовка поліцейських спрямована на:

- Розвиток спеціальних знань, навичок та експертизи у використанні фізичних методів впливу, методів самозахисту та рукопашного бою під час виконання оперативно-службових завдань в реальних умовах, включаючи випадки значних фізичних та психічних навантажень.
- Набуття навичок подолання природних і штучних перешкод, а також навичок руху в різних обставинах під час оперативно-службової діяльності.

- Розвиток і вдосконалення важливих професійних фізичних якостей, таких як сила, витривалість, швидкість реакції, спритність і інші.
- Розвиток і вдосконалення важливих психологічних якостей, включаючи психічну стійкість, концентрацію та здатність швидко переключати увагу, оперативне мислення, точність передбачення.
- Забезпечення високої професійної працездатності та надійності функціонування систем і органів, які найбільше навантажуються під час службової діяльності.
- Підвищення стійкості організму працівника до дій у негативних специфічних умовах професійної діяльності, таких як екстремальні температури, високогір'я, нічний час, використання засобів індивідуального захисту, а також взаємодія з потенційно небезпечними суб'єктами, такими як правопорушники.
- Розвиток професійних рис характеру, зокрема сміливості, рішучості, витриманості та віри в власні можливості [2].

У додаток до вищезазначеного важливо відзначити, що в умовах воєнного стану поліцейським доводиться мати спеціальні фізичні навички у володінні вогнепальною та автоматичною зброєю під час виконання своїх службових обов'язків. Виконання бойових завдань часто вимагає співпраці та взаємодії зі Збройними силами України, силами спеціальних операцій, Національною гвардією та іншими органами та підрозділами, що складають систему забезпечення безпеки та оборони.

Поліція відіграє важливу роль у системі підготовки громадян до національного спротиву. Поліцейські активно приймають участь у протистоянні диверсійно-розвідувальним силам, іншим збройним формуванням агресора та незаконними воєнізованими або збройними групами відповідно до законів України [3].

Отже, службова підготовка є необхідною для покращення професійних якостей поліцейських. Серед інших аспектів ця підготовка включає в себе спеціальну фізичну підготовку, яка відіграє ключову роль у формуванні особистості поліцейського. Тільки якісне та систематичне тренування фізичних та тактичних навичок гарантує належне виконання службових обов'язків поліцейських. Фахова підготовка працівників поліції є вирішальним фактором для забезпечення якості правоохоронної діяльності, збереження законності під час забезпечення громадського порядку, боротьби зі злочинністю та забезпеченням суверенітету та територіальної цілісності України.

Література:

1. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України : наказ МВС України від 26.01.2016 № 50 // База даних «Законодавство України» / Вер-

ховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/go/z0260-16> (дата звернення: 07.11.2023).

2. Про національну безпеку України: Закон України від 21 червня 2018 року № 2469-VIII (редакція від 15.06.2022). Відомості Верховної ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> . (дата звернення 07.11.2023)

3. Про основи національного спротиву: Закон України від 16 липня 2021 року № 1702-IX (редакція від 12.06.2022). Відомості Верховної ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1702-20#Text> . (дата звернення 07.11.2023)

ПРО НЕОБХІДНІСТЬ НАВЧАННЯ ТА ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ПРОХОДЖЕННЯ ЄДИНОЇ СМУГИ ПЕРЕШКОД МАЙБУТНІМИ ПРАВООХОРОНЦЯМИ

Скрипченко Ірина,

*кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ*

Рожеченко Віктор,

*викладач, Дніпропетровський
державний університет внутрішніх справ*

В умовах військового стану, який другий рік триває в Україні, правоохоронці разом з військовими несуть службу в зонах ведення активних бойових дій та на деокупованих територіях, виконуючи свої професійні обов'язки. Саме в таких умовах важливим є стан фізичної підготовки правоохоронців, оскільки від умінь та здібностей працівників залежить не тільки їх життя, а й населення загалом. Таким чином, питання спеціальної фізичної підготовки набуває все більшої актуальності [1].

Заняття з фізичної підготовки для майбутніх правоохоронців, використовуючи єдину смугу перешкод дозволяє підвищити їх фізичну та психологічну стійкість, розвинути необхідні професійні якості [2]. В закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання навчальними програмами передбачено опанування техніки подолання штучних та природних перешкод.

Смуга перешкод – це певна послідовність типових штучних перешкод та інженерних споруд, а також ряд фізичних вправ, які особа чи команда має виконати при подоланні цих перешкод з метою перевірки

швидкісних здібностей, витривалості та спритності. Вправи на смузі перешкод можуть включати біг, стрибки, повзання, скелелазіння, гімнастичні елементи, балансування та інше [3]. З урахуванням сучасних вимог до підготовки правоохоронців і включення до їх підготовки військової складової доцільно використовувати засоби ускладнення траси: калюжі, мотузки та інші предмети, які заборонено торкатися, сітки, димові завіси, вибухи та стрілянину тощо. Для спеціальних підрозділів у смугу перешкод включаються елементи вогневої, альпіністської та іншої підготовки, рукопашного бою, плавання.

Фахівці зазначають, що задля підвищення ефективності й швидкості подолання єдиної смуги перешкод необхідно враховувати й такий аспект, як емоційно-вольова сфера особистості, зокрема формування емоційної стійкості, самоконтролю страху, прояву вольових рис характеру.

Іноді використовують нестандартні елементи смуги перешкод, які здатні максимально наблизити їх зміст до реальних ситуацій переслідування порушника (агресора) в умовах міста. Як правило, більшість ситуацій, що виникають при затриманні правопорушників, розвиваються за схожим сценарієм. У разі переслідування правопорушника на автотранспортному засобі правоохоронцю необхідно після зупинки автомобіля вийти з нього, подолати огорожу проїжджої частини, пробігти певну дистанцію, можливо подолати перешкоди, що зустрічаються на шляху (огорожі, сходинки, комунікаційну траншею тощо), витягти зброю з кобури і привести її до бою (за необхідності), вступити в рукопашний поєдинок, обмежити свободу пересування правопорушника і надіти наручники. У разі пішого патрулювання долаються всі етапи, крім першого. Таким чином, смуга перешкод, призначена для відпрацювання навичок переслідування правопорушника, може доповнюватися нестандартними перешкодами: автотранспортним засобом, типовими дорожніми огорожами, імітацією натовпу людей, борцівським опудалом з імітацією зап'ястя рук [4]. Багатьма фахівцями доведено, нестандартні елементи смуги перешкод сприяють розвитку психологічних якостей правоохоронців. Таким чином, доведено необхідність використання в освітньому процесі як класичного варіанту смуги перешкод, так і її модифікації для якісної підготовки правоохоронців в умовах військового стану, що і втілюється у ДДУВС.

Література

1. Chobotko I. I., Skrypchenko I. T., Rozhechenko V. M. Methods Of Organizing Classes In Special Physical Training In The System Of Physical Education And Sports. *Promising Areas For The Development Of Physical Culture, Sports, Fitness And Recreation*. Publishing House "Baltija Publishing". 2023. 409-419 <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-314-9-17>
2. Боровик М. О. Подолання єдиної смуги перешкод як засіб розвитку фізичної витривалості майбутніх офіцерів Національної поліції України. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2018. Вип 22, Т.1. С. 88-92 <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/3648>
3. Моргунов О. А., Хацаюк, О. В. Визначення ефективності прикладної вправи «спеціальна смуга перешкод з тестування фізичних якостей» поліцейських різних категорій і вікових груп. *Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України*. Харків, 2021. С.176-182

4. Скрипченко І.Т., Роженченко В.М. Використання спеціальних приладів в системі професійної підготовки здобувачів у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання. *Сучасні тенденції та перспективи розвитку фізичної підготовки та спорту Збройних Сил України, правоохоронних органів, рятувальних та інших спеціальних служб на шляху євроатлантичної інтеграції України: тези VI Міжнародної науково-практичної конференції* (Київ, 25 листопада 2022 р.). Національний університет оборони України. Київ: НУОУ, 2022. С.84-87

ФІЗИЧНА ПІДГОТОВА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗАКЛАДІВ МВС УКРАЇНИ, ЯК ВАЖЛИВИЙ ЕЛЕМЕНТ ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКА ПОЛІЦІЇ

Трішин К.О.,

*викладач кафедри тактико-спеціальної
та спеціальної фізичної підготовки*

Одеський державний університет внутрішніх справ

Мох Т.П.,

викладач кафедри

тактико-спеціальної, та спеціальної фізичної підготовки

Одеський державний університет внутрішніх справ

Для підготовки кадрів для Національної поліції України необхідно мати не тільки глибокі знання чинного законодавства, але також серйозну підготовку, включаючи фізичну підготовку. У навчальних закладах Міністерства внутрішніх справ (МВС) України розвиток фізичних якостей здійснюється через спеціальну фізичну підготовку, яка є окремою навчальною дисципліною. У практичних підрозділах поліції фізична підготовка включена в загальну систему службової підготовки поліцейських.

Обрана тема актуальна через необхідність постійного удосконалення підготовки кадрів для Національної поліції України. Ця потреба обумовлена рядом факторів, включаючи реформу правоохоронного відомства, зміну концепції діяльності Національної поліції, впровадження нових підходів до добору кандидатів на службу, а також оптимізацію структури та змісту службової підготовки поліцейських [1,с.52-54].

Фізична підготовка є важливою складовою службової підготовки. Згідно з Наказом МВС від 26.01.2016 № 50 «Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України», фізична підготовка включає в себе комплекс заходів, спрямованих на розвиток рухових навичок, фізичних якостей та здібностей поліцейських з урахуванням їх професійних потреб. Ця підготовка включає загальну фізичну підготовку, яку поліцейські здійснюють самостійно, а також тактику самозахисту та особистої безпеки, яку вони вивчають в навчальних групах та на навчальних зборах [2].

Підготовка поліцейських в галузі фізичної підготовки включає такі аспекти:

- Розвиток та удосконалення рухових якостей і навичок, необхідних для повсякденної діяльності та у випадках екстремальних ситуацій.
- Збільшення витривалості, швидкісних і силових якостей для можливості переслідування порушників та отримання переваги в силових ситуаціях під час затримання, включаючи подолання природних і штучних перешкод.
- Здатність до самоконтролю над фізичним станом і здоров'ям під час виконання фізичних вправ.
- Оволодіння практичними навичками використання методів самозахисту, особистої безпеки та фізичного впливу.

Для ефективного вдосконалення фізичної підготовки необхідно мати глибокі знання теорії та загальної методики. Успішність залежить від здатності креативно використовувати ці знання з урахуванням особливостей завдань, які стоять перед поліцейськими, і індивідуальних особливостей організму.

Процес фізичної підготовки є невід'ємною частиною загального процесу фізичної освіти, яка має на меті навчити поліцейських самостійно покращувати свій рівень фізичного розвитку та фізичної підготовки. Основу фізичної підготовки становлять регулярні фізичні вправи та заняття різними видами спорту, такими як легка атлетика, волейбол і баскетбол, які сприяють розвитку м'язів, кровоносної системи, дихальної системи та нервової системи. Окрім цього, важливо розвивати навик розуміння власного організму шляхом постійного спостереження і аналізу його реакцій на різні види навантажень. Залізна робота допомагає тренувати дихальну і серцево-судинну системи.

Постійне спостереження та аналіз реакцій організму на різноманітні фізичні навантаження є важливою складовою фізичної підготовки. Зусилля в напруженій м'язовій роботі сприяють розвитку дихальної та

серцево-судинної систем, покращенню функції серцевого м'яза та м'язів грудної клітки. Така м'язова робота може підвищити настрій, створити відчуття бадьорості та сприяти підвищенню загальної життєдіяльності організму. Не менш важливо розвивати такі якості, як сила, спритність, швидкість та витривалість.

Зниження рівня фізичної підготовленості може призвести до таких наслідків, як атрофія м'язів і кісткової тканини, зменшення обсягу легень, порушення функції серцево-судинної системи та застою крові в кінцівках.

Одним із можливих методів покращення фізичної підготовки є формування розуміння у поліцейських важливості самостійного розвитку якостей, необхідних для їх службової діяльності. Поліцейські повинні мати достатні знання в цій сфері, щоб розуміти вплив фізичних навантажень на організм та можливість їх використання для підвищення власного фізичного потенціалу [3,с.51-53].

Отже, для покращення фізичної підготовки майбутніх поліцейських важливо формувати фізичні, професійно-прикладні та психологічні якості з урахуванням особливостей їхньої службової діяльності. Комплексний підхід включає в себе фізичну, тактично-спеціальну та вогневу підготовку, які імітують ситуації самозахисту, переслідування та затримання порушників. Залучення спеціалістів і викладачів у галузі адміністративного та кримінального права також допомагає у покращенні підготовки, зокрема в умовах імітації реальних ситуацій для навчання поліцейських правовим аспектам їхньої роботи.

Література:

1. Дідковський В. А., Бондаренко В. В., Кузенков О. В. Фізична підготовка працівників Національної поліції України :навч. посіб. Київ : Нац. акад. внутр. справ ; ФОП Кандиба Т. П., 2019. 98 с. Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України. Харків, 2020. С.52-54.

2. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України : Наказ МВС України від 26.01.2016 № 50 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0260-16> (дата звернення: 03.11.2023).

3. Брижак С. М. Актуальні проблеми вдосконалення системи фізичної підготовки курсантської молоді. Проблеми та перспективи спеціальної підготовки правоохоронних органів України : зб. матеріалів круглого столу (Київ, 25 трав. 2017 р.). Київ : Ін-т крим. виконавч. служби, 2017. С. 51–53.

ВПЛИВ ФІЗИЧНИХ ВПРАВ НА ПОВНОЦІННИЙ РОЗВИТОК ОРГАНІЗМУ ЛЮДИНИ

Чоботько Маргарита,

*викладач кафедри спеціальної фізичної підготовки
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ*

Зазначу, що трудова діяльність та фізична активність людини різко знижується з появою сучасної побутової техніки. Людина перестає рухатися, вона вважає за краще сидіти за комп'ютером або гаджетом. Так само людям краще пересуватися на автобусах і машинах, ніж пройти пішки. У зв'язку з цим знижуються функціональні можливості людини і з'являються різні захворювання.

Слід зазначити, що надмірні фізичні навантаження теж шкідливі для людини. Тому, розв'язання цієї проблеми буде заняття оздоровчим фізичним навантаженням, яке буде зміцнювати організм людини. Заняття фізичною культурою сприяє профілактиці і оздоровленню організму.

Фізичні вправи діють на суглоби, зв'язки, групи м'язів людини, які робляться міцними, так само збільшується обсяг м'язів і т.д. При посиленій м'язовій діяльності збільшується робота серця, легенів та інших органів людини, отже, підвищується функціональна можливість людини і підвищується імунітет.

При регулярних заняттях фізичною культурою відбувається поліпшення роботи опорно-рухового апарату і м'язів.

Під час фізичних навантажень посилюється кровообіг: кров транспортує до м'язів кисень і поживні речовини, які в процесі життєдіяльності розпадаються, виділяючи енергію. При рухах людини кров циркулює і відбувається поліпшення обміну речовин.

Так само на фізичне навантаження відповідає і головний мозок людини: відбувається зміна в кардіо системі, газообміні, метаболізмі та ін.

Заняття фізичною культурою дуже корисні для людини, воно покращує всі системи організму, а також процеси тканинного обміну. Підсилює стійкість і робить міцнішими опорно-руховий апарат.

Під впливом помірних фізичних навантажень збільшуються:

- працездатність серця;
- вміст гемоглобіну і кількість еритроцитів;
- підвищується фагоцитарна функція крові;
- удосконалюються функція і будова самих внутрішніх органів;
- поліпшується хімічна обробка і просування їжі по кишковому тракту;

Протягом часу при тривалих заняттях фізичною культурою людина стає спритною, витривалою, а також він може здійснювати більш складні фізичні вправи і виконувати важку м'язову роботу протягом довгого часу.

Так само організм людини протягом цього часу пристосовується до фізичних навантажень і надалі їх виконання організм звикає.

Організм людини складається з окремих органів, що виконують властиві їм функції. Розрізняють групи органів, що виконують спільно загальні функції - системи органів. Тому нормальна життєдіяльність людини залежить не тільки від заняття фізичних навантажень, але і від навколишнього середовища і її впливу на організм.

Фізичні вправи забезпечують управління життєвими процесами і збереження сталості внутрішнього середовища.

При недостатній руховій активності створюються особливі неприродні умови для життєдіяльності людини, які негативно впливають на функцію і структуру всіх органів і тканин. Тому знижуються, захисні сили людини і є ймовірність виникнення різних захворювань.

Поряд з розумним поєднанням праці і відпочинку, нормалізацією сну і харчування, відмови від шкідливих звичок систематична м'язова діяльність підвищує психічну, розумову і емоційну стійкість організму.

Фізична культура повинна бути невід'ємною частиною життя кожної людини вона повинна входити в його життя з раннього віку і не залишати її до старості. І щоб позбутися від ожиріння і поліпшити працездатність організму треба активно займатися фізичними вправами.

Таким чином, при правильному поєднанні правильного харчування, фізичних навантажень і відпочинком людина буде не лише витривалою, а здоровою і повноцінною.

ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА ЯК КОМПЛЕКС ЗАХОДІВ, СПРЯМОВАНИЙ НА ФОРМУВАННЯ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ УМІНЬ ТА НАВИЧОК ПОЛІЦЕЙСЬКОГО

Яценко Данило Романович,

Сивч Максим Юрійович,

курсанти 1-го курсу ННППФПНП

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

Науковий керівник: Богуславський В.В.,

завідувач кафедри СФП, майор поліції

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

У процесі реформування Міністерства Внутрішніх Справ надзвичайно важливим є приділення належної уваги якісній службовій підготовці особового складу Національної поліції. Основним регулятором у цьому питанні є Положення № 50, затверджене Наказом МВС України від 26.01.2016 року [2, с. 1].

Згідно з положенням № 50, фізична підготовка є невід'ємною частиною службової підготовки працівників Національної поліції. Вона охоплює комплекс заходів, спрямованих на вдосконалення рухових умінь, навичок та розвиток фізичних якостей поліцейського з урахуванням особливостей його професійної діяльності [2, с. 2]. Службова підготовка працівників Національної поліції України має на меті закріплення та оновлення необхідних знань, навичок і умінь для успішного виконання службових обов'язків. Дану проблему активно вивчають вчені та фахівці даної галузі, зокрема такі як Вобленко Є.О., Цуркан О.П., Євдокімова О.О. та інші.

Актуальність розгляду цієї теми обумовлена необхідністю проведення аналізу підготовки працівників Національної поліції України. Забезпечення високого рівня службової підготовки є ключовим фактором для ефективності та професіоналізму національної поліції в забезпеченні правопорядку та безпеки громадян.

Весь контент фізичної підготовки охоплює стратегії розвитку фізичних якостей, теоретичні знання та прикладні навички використання заходів фізичного впливу, спеціальних засобів і методів транспортування порушників до територіальних підрозділів поліції.

Основним принципом фізичної підготовки є фізична активність, яку слід виконувати з урахуванням заходів профілактики травм та гігієнічних вимог. Хоча завдання фізичної підготовки чітко не визначені в Положенні про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України, але вказується, що фізична підготовка спрямована на формування та удосконалення у поліцейських:

рухових якостей та навичок, необхідних у повсякденній діяльності та в екстремальних ситуаціях;

швидкісних та силових якостей, витривалості, що забезпечують здатність переслідувати порушника та перевагу в силовому протистоянні при його затриманні, включаючи подолання природних та штучних перешкод;

навичку самоконтролю за фізичним станом та здоров'ям під час виконання фізичних вправ;

прикладних навичок використання методів самозахисту, фізичного впливу, особистої безпеки та інше. [2, с. 4].

Фізична активність є важливою складовою роботи поліцейського, оскільки вона сприяє розвитку фізичної витривалості, сили, координації та інших основних фізичних якостей. Під час фізичної підготовки поліцейські отримують необхідні навички володіння самозахистом,

швидкість реакції та вміння ефективно взаємодіяти в різних ситуаціях [3, с. 19]. Крім того, фізична підготовка сприяє підтримці загального фізичного здоров'я поліцейських та зменшенню ризику виникнення травм під час виконання службових завдань. Заняття спортом, фітнесом та іншими видами фізичної активності також сприяють збільшенню стійкості до стресових ситуацій та підвищенню загального рівня енергії та життєвого тону. Такий комплексний підхід до фізичної підготовки поліцейських покликаний забезпечити їхню готовність до різноманітних завдань, що виникають у процесі виконання службових обов'язків, та сприяти формуванню здорового та високопрофесійного корпусу правоохоронців [4, с. 27].

Отже, навчання фахівців для служби в Національній поліції України вимагає постійного удосконалення. Це обумовлено рядом факторів, серед яких зміна стратегії діяльності поліції, використання нових методів відбору кандидатів, оптимізація структури та змісту професійної підготовки поліцейських. Таким чином, сучасна система правоохоронних органів та українське суспільство повинні відповідати світовим стандартам.

Література:

1. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
2. Вобленко Є.О., Цуркан О.П. Моделювання екстремальних ситуацій у процесі фізичної підготовки працівників поліції. Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України : Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції. Харків : ХНУВС, 2018. С. 209–210.
3. Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. URL: <https://dduvs.in.ua/>
4. Євдокімова О.О. Специфіка формування психологічної стійкості у поліцейських у процесі професійної підготовки. Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України : Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції. Харків : ХНУВС, 2018. С. 63–66.

РЕЗОЛЮЦІЯ МІЖНАРОДНОГО НАУКОВО-ПРАКТИЧНОГО КРУГЛОГО СТОЛУ «СЛУЖБОВО-БОЙОВА ПІДГОТОВКА ЯК ОСНОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ»

Мета науково-практичного круглого столу: Зважаючи на необхідність вироблення єдиних підходів до змістовного наповнення, посилення практичної складової в освітньому процесі, врахування сучасних викликів, які обумовлені збройною агресією РФ проти України, а також включення до окремих навчальних дисциплін («Вогнева підготовка», «Тактико - спеціальна підготовка», «Спеціальна фізична підготовка») тематики з тактичної медицини, тактики евакуації поранених, основ протимінної діяльності, сучасних видів озброєння тощо, що знайшло своє відображення й у протокольному дорученні Міністра внутрішніх справ України (протокол № 11 від 28.09.2023), нами ініційовано проведення круглого столу для підготовки, уніфікації та обговорення актуальних проблем забезпечення викладання дисциплін («Вогнева підготовка», «Тактико - спеціальна підготовка», «Спеціальна фізична підготовка») для представників кафедр ЗвВО МВС, представників практичних підрозділів та наукової спільноти.

Учасники круглого столу засвідчують, що для досягнення поставленої мети необхідно зосередитись на наступних першочергових заходах:

1. Згідно з Планом підготовки освітньо-професійних програм та навчально-методичних комплексів за відповідними профільними напрямками діяльності закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, що належать до сфери управління МВС, який затверджено наказом МВС від 01.09.2023 № 728 «Про розроблення освітньо-професійних програм і навчально-методичного забезпечення закладами вищої освіти із специфічними умовами навчання, що належать до сфери управління Міністерства внутрішніх справ України», завершити роботу щодо розроблення освітньо-професійних програм, за якими здійснюватиметься підготовка фахівців для органів (підрозділів) Національної поліції України 2024 року набору, та розпочати роботу з підготовки навчально-методичних комплексів до освітніх компонентів освітньо-професійних програм, врахувавши необхідність включення наступної тематики: Реагування поліції у випадку крадіжки джерел іонізуючого випромінювання під використання, зберігання або транспортування; Радіаційні ризики, радіаційна безпека та захист; Тактика

поліції під час зовнішнього пошуку та внутрішнього обшуку будівель в умовах воєнного стану; Загальні положення. Нормативно-правові документи, які регламентують порядок проведення ідентифікації вибухонебезпечних предметів. Порядок дій під час отримання повідомлення про виявлення підозрілого предмету; Порядок проведення нетехнічного обстеження територій, імовірно забруднених вибухонебезпечними предметами. Порядок складання звітної документації за результатами проведення ідентифікації ВВП; Загальні відомості та класифікація ручних гранат; Загальні відомості та класифікація інженерних боєприпасів; Класифікація авіаційних бомб та вибухників до них; Загальні відомості про артилерійські снаряди та мінометні міни, їх класифікація; Види боєприпасів до РСЗВ. Вибухники та трубки до них; Загальні відомості про касетні елементи; Класифікація та загальні відомості про гранатометні та підствольні боєприпаси; Класифікація та загальні відомості про керовані та некеровані ракети; Загальні відомості, класифікація та основні елементи саморобних вибухових пристроїв; Проведення ідентифікації підозрілих предметів; Тактика та особливості проведення стабілізаційних заходів працівниками поліції на деокупованих територіях; Поняття, види та характеристики блокпостів. Організація та несення служби на блокпосту; Особливості перевірки транспортних засобів різної категорії на блокпостах поліцейськими в умовах воєнного стану; Тактика надання домедичної допомоги постраждалим з використанням алгоритму MARCH. Тактика евакуації; Особливості організації військового зв'язку під час воєнного стану; Основи тактики застосування БПЛА працівниками Національної поліції України під час виконання службово-бойових завдань.

2. Збільшити обсяг аудиторних годин в планах відповідних дисциплін за рахунок годин самостійної роботи.

3. Збільшити години в планах навчальних дисциплін, які передбачають проведення ситуативних комплексних практичних занять («Вогнева підготовка», «Тактико - спеціальна підготовка», «Спеціальна фізична підготовка»)

4. Передбачити можливість проходження службової підготовки курсантами під час стажування та практики в практичних підрозділах, з метою надбання додаткових вмінь та навичок.

5. З метою підвищення рівня спортивної майстерності, масового залучення курсантів ЗВО МВС до регулярних занять фізичною культурою і спортом, а також сприяння підвищенню рівня їх фізичної підготовки вважаємо за доцільне запровадити проведення змагань з не

олімпійських та інших видів спорту за програмою комплексних змагань серед збірних команд закладів вищої освіти МВС та інших центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовує та координує Міністр внутрішніх справ України, а саме: легка атлетика (крос); боротьба самбо; гирьовий спорт; універсальний бій.

Організаційний комітет Міжнародного науково-практичного круглого столу «Службово-бойова підготовка як основа професійної діяльності поліцейських» підкреслює важливість збільшення практичної складової під час освітнього процесу, відпрацювання навичок документування та розслідування воєнних злочинів, злочинів, учинених на деокупованих територіях, застосування нових видів озброєння та спеціальних засобів.

30 листопада 2023 року

м. Одеса, Україна

ЗМІСТ

ВІТАЛЬНЕ СЛОВО РЕКТОРА	3
------------------------------	---

СЕКЦІЯ 1.

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА ЯК ОСНОВА СЛУЖБОВО-БОЙОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО

Зайцев О.

РОЛЬ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ В ЗАСТОСУВАННІ ЗАХОДІВ ПРИМУСУ	5
---	---

Кісельов М., Залєвська І.

РОЛЬ ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ У ФОРМУВАННІ ЕФЕКТИВНОЇ РЕАКЦІЇ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ НА НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ	7
--	---

Кириченко В. М., Каліман М. Р.

ЗАСТОСУВАННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ В КРИТИЧНИХ СИТУАЦІЯХ: ПРОФЕСІЙНІ СТАНДАРТИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ	10
--	----

Коломієць Ю., Мох Т.

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА ЯК ОСНОВА СЛУЖБОВО-БОЙОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ	12
---	----

Кочкіна Д., Каліман М. Р.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ УДОСКОНАЛЕННЯ ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	15
---	----

Крушельницька К., Краснощок А., Діхтяр Д.

ЩОДО ПИТАНЬ ПОКРАЩЕННЯ СТАНУ ЗАХИЩЕНОСТІ ТА РЕАГУВАННЯ СТОСОВНО ДЖЕРЕЛ ІОНІЗУЮЧОГО ВИПРОМІНЮВАННЯ В УКРАЇНІ	17
---	----

Михайлюк І., Вербовий В.

ОРГАНІЗАЦІЯ І ТАКТИКА ДІЙ ОРГАНІВ ТА ПІДРОЗДІЛІВ ПОЛІЦІЇ В РАЗІ ВИНИКНЕННЯ ЗАГРОЗИ ЗАХОПЛЕННЯ ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я У МИРНИЙ ЧАС І ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ	20
---	----

Ніколаєв О.

ДО ПИТАННЯ ПРО ДОЦІЛЬНІСТЬ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ДО ТАКТИЧНИХ ДІЙ НА ВОДНИХ ОБ'ЄКТАХ ...	23
---	----

Польща І. Богуславський В.В. ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА ЯК ОСНОВА СЛУЖБОВО-БОЙОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ	26
Савов Є. ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА, ЯК НЕОБХІДНА СКЛАДОВА В СИСТЕМІ СЛУЖБОВОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАВОХОРОНЦІВ.....	28
Южека Р., Рожеченко В. ОСОБЛИВОСТІ ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	32

СЕКЦІЯ 2.

ВОГНЕВА ПІДГОТОВКА ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ

Безпалій С. М., Болістовська Д. Д. ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ	36
Волкова А., Каліман М. Р. ВАЖЛИВІСТЬ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ НАВИЧОК ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ ПІДРОЗДІЛАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ	39
Грабовська У., Каліман М. Р. ОСОБЛИВОСТІ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ НАВЧАННЯ	42
Крецу Д., Головацький О. ВОГНЕВА ПІДГОТОВКА ЯК ОСНОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ	44
Громацький С. А. ВОГНЕВА ПІДГОТОВКА ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО	47
Дуняшенко О., Жбанчик А., Каліман М. ВОГНЕВА ПІДГОТОВКА ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	51
Задорожня І., Каліман М. УДОСКОНАЛЕННЯ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	53

Здоровець Т., Каліман М. Р. ВОГНЕВА ПІДГОТОВКА ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ПІД ЧАС ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ	55
Катеринчук І. П. ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ ЗБРОЇ ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ ПІД ЧАС ВІЙНИ	58
Кириченко В., Каліман М. Р. ЗАСТОСУВАННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ В КРИТИЧНИХ СИТУАЦІЯХ: ПРОФЕСІЙНІ СТАНДАРТИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ	60
Мірошниченко А., Бодирєв Дмитро ВПЛИВ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ НА ПРОФЕСІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ	62
Огородник А., Мосузенко В. ВОГНЕВА ПІДГОТОВКА ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ	65
Олійник Ю. Я., Савельєва А. С. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	67
Рагімлі З., Каліман М. Р. ПСИХОЛОГІЧНА СКЛАДОВА ПРАКТИЧНОЇ СТРІЛЬБИ В СИСТЕМІ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ	70
Смоляр В. В., Каліман М. Р. ВИМОГИ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ, ЯКІ ВИКОНУЮТЬ СЛУЖБОВІ ОБОВ'ЯЗКИ ПІД ЧАС ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ	72
Тімощик А., Бодирєв Д. ПРОБЛЕМИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ	75
Хілобок Д. Р., Бутенко В. С. ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛІЦІЄЮ ІСПАНІЇ ЕЛЕКТРОШОКОВИХ ПРИСТРОЇВ TASER	77

СЕКЦІЯ 3.

ТАКТИЧНА МЕДИЦИНА В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛЩЕЙСЬКОГО

Вайда Т.

ОСОБЛИВОСТІ ТА ПОРЯДОК НАДАННЯ
ПРАВООХОРОНЦЯМИ/ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМИ
ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ПОРАНЕНІЙ ОСОБИ
ПРИ ОТРИМАНИХ ТРАВМАХ ОКА В БОЙОВИХ УМОВАХ
ТА В МИРНИЙ ЧАС 80

Вайда Т., Кузнецов О.

ПОРЯДОК ВИКОРИСТАННЯ ПОЛЩЕЙСЬКИМИ
НАЗОФАРИНГІАЛЬНОГО ПОВІТРОВОДУ (НРА)
У СЛУЖБОВО-БОЙОВИХ УМОВАХ..... 85

Євтушок В., Ісаєва О.

АКТУАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ УДОСКОНАЛЕННЯ ТАКТИЧНОЇ
МЕДИЦИНИ В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ
ОСОБОВОГО СКЛАДУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ 90

Залєвська І., Парушев Д.

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАННІ
ПОЛЩЕЙСЬКИХ ЩОДО НАДАННЯ ПЕРШОЇ ДОПОМОГИ
В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ СИТУАЦІЯХ 92

Ком'яга А., Карапет'янц С.

ТАКТИЧНА МЕДИЦИНА В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ
ПІДГОТОВКИ ПОЛЩЕЙСЬКОГО..... 95

Мазур А., Вайда Т. С.

АЛГОРИТМ РЯТУВАЛЬНИХ ДІЙ MARCH ЯК ОСНОВА
ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ПОРАНЕНИМ
У ТАКТИЧНІЙ МЕДИЦИНІ..... 98

Суліма К., Дьорова О.

ПІДХОДИ ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНІХ ПОЛЩЕЙСЬКИХ З ТАКТИЧНОЇ МЕДИЦИНИ
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ 103

Ульянов О., Шелегон Ю.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ НАДАННЯ ДОМЕДИЧНОЇ
ДОПОМОГИ СПІВРОБІТНИКАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ
ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ..... 107

СЕКЦІЯ 4.

ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА ЯК КОМПЛЕКС ЗАХОДІВ, СПРЯМОВАНИЙ НА ФОРМУВАННЯ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ УМІНЬ ТА НАВИЧОК ПОЛІЦЕЙСЬКОГО

Аносенков А.

ЩОДО ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ
ЖИТТЯ У КУРСАНТІВ МВС УКРАЇНИ 112

Бачинська Н. В.

ВДОСКОНАЛЕННЯ КООРДИНАЦІЙНИХ ЗДІБНОСТЕЙ
В СИСТЕМІ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ
ПОЛІЦЕЙСЬКИХ 115

Біла В., Мох Т. П.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ
ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ 117

Головко В., Трішин К.

НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ
СИСТЕМИ МВС УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ 120

Дробишевська В., Носкова Т. І.

ФОРМА ТА ФУНКЦІЯ: РОЛЬ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ
У ПРОФЕСІЙНОМУ РОЗВИТКУ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ 123

Ком'яга А., Головко В.

ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА ПРАЦІВНИКА ПОЛІЦІЇ
ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ 126

Кравчук М., Мох Т.

ОСНОВНІ АСПЕКТИ ФІЗИЧНОЇ ТА БОЙОВОЇ ПІДГОТОВКИ
ПОЛІЦЕЙСЬКИХ СИСТЕМИ МВС УКРАЇНИ 129

Кравченко З., Гальчевський Д.

ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА ЯК КОМПЛЕКС ЗАХОДІВ,
СПРЯМОВАНИЙ НА ФОРМУВАННЯ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ
УМІНЬ ТА НАВИЧОК ПОЛІЦЕЙСЬКОГО 134

Мукоїда Р., Аносенков А.

ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ЯК ЗАСІБ ГОТОВНОСТІ ДО ВОЄННОГО
СТАНУ ЧОЛОВІКІВ 136

Носкова Т., Карапет'янц С.І.

ОСОБЛИВОСТІ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ СИСТЕМИ
МВС УКРАЇНИ 139

Онисько Б., Мукоїда Р. В. ПРОБЛЕМА МОТИВАЦІЇ КУРСАНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДО ВЛАСНОГО ФІЗИЧНОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	143
Погонець В., Порохнявий А. ВЗАЄМОДІЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО: СТВОРЕННЯ КОМПЛЕКСНОЇ СИСТЕМИ ТРЕНУВАНЬ.....	145
Проскурня Є., Ком'яга А. СПЕЦІАЛЬНА ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА У РОБОТІ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО.....	148
Скрипченко І., Рожеченко В. ПРО НЕОБХІДНІСТЬ НАВЧАННЯ ТА ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ПРОХОДЖЕННЯ ЄДИНОЇ СМУГИ ПЕРЕШКОД МАЙБУТНІМИ ПРАВООХОРОНЦЯМИ.....	150
Трішин К., Мох Т. ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗАКЛАДІВ МВС УКРАЇНИ, ЯК ВАЖЛИВИЙ ЕЛЕМЕНТ ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКА ПОЛІЦІЇ	153
Чоботько М. ВПЛИВ ФІЗИЧНИХ ВПРАВ НА ПОВНОЦІННИЙ РОЗВИТОК ОРГАНІЗМУ ЛЮДИНИ.....	156
Яценко Д., Сивч М., Богуславський В.В. ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА ЯК КОМПЛЕКС ЗАХОДІВ, СПРЯМОВАНИЙ НА ФОРМУВАННЯ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ УМІНЬ ТА НАВИЧОК ПОЛІЦЕЙСЬКОГО	157
РЕЗОЛЮЦІЯ МІЖНАРОДНОГО НАУКОВО-ПРАКТИЧНОГО КРУГЛОГО СТОЛУ «СЛУЖБОВО-БОЙОВА ПІДГОТОВКА ЯК ОСНОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ»	160

Наукове видання

СЛУЖБОВО-БОЙОВА ПІДГОТОВКА ЯК ОСНОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

**Міжнародний науково-практичний круглий стіл
30 листопада 2023 року**

Підписано до друку 10.11.2023. Формат 60х84/16. Папір офсетний.

Гарнітура «TimesNewRoman»/ Друк цифровий.

Ум. друк .арк. 10,2.

Наклад 50 прим.

Видавництво ОДУВС

м. Одеса, вул. Успенська, 1

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3507 від 25.06.2009 р.